

ВОДИЧ ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЛЗО

Београд, јануар 2021

САДРЖАЈ

Увод (правни основ, структура и линк ка ЕУ регулативи).....	4
Претходна Директива о ЛЗО.....	6
1. ПОГЛАВЉЕ I – УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	7
1.1. Члан 1– Предмет	7
1.2. Члан 2 – Примена	7
1.3. Члан 3 – Дефиниције	9
1.4. Члан 4 – Испорука на тржишту.....	14
1.5. Члан 5 – Битни захтеви за здравље и безбедност	14
1.6. Члан 6 – Одребе које се односе на употребу ЛЗО	15
1.7. Члан 7 – Слободан промет.....	15
2. ПОГЛАВЉЕ II – ОБАВЕЗЕ ИСПОРУЧИЛАЦА ЛЗО.....	16
2.1. Члан 8 – Обавезе произвођача.....	17
2.2. Члан 9 – Обавезе заступника.....	19
2.3. Члан 10 – Обавезе увозника	19
2.4. Члан 11 – Обавезе дистрибутера.....	21
2.5. Члан 12–Посебне обавезе увозника и дистрибутера.....	22
2.6. Члан 13 – Идентификација испоручиоца	23
3. ПОГЛАВЉЕ III – УСАГЛАШЕНОСТ ЛЗО.....	24
3.1. Члан 14 – Претпоставка усаглашености ЛЗО	24
3.2. Члан 15 – Декларација о усаглашености	24
3.3. Члан 16 – Означавање усаглашености.....	26
4. ПОГЛАВЉЕ IV – ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ.....	27
4.1. Члан 17 – Категорије ЛЗО према ризику	27
4.2. Члан 18 – Поступци оцењивања усаглашености	29
4.3. Члан 19 – Захтеви за именовано тело	30
4.4. Члан 20 – Претпоставка о испуњености захтева за именовано тело.....	32
4.5. Члан 21 –Захтеви за именовано тело у вези са његовим подизвођачима	33
5. ПОГЛАВЉЕ V - НАДЗОР НАД ЛЗО И ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА.....	34
5.1. Члан 22 – Процедуре на националном нивоу за рад са ЛЗО која представља ризик	34
5.2. Члан 23 – Заштитна клаузула	35
5.3. Члан 24 – Поступање са ЛЗО која представља ризик	35
5.4. Члан 25 – Поступање са усаглашеном ЛЗО која представља ризик.....	36

5.5.	Члан 26 – Формална неусаглашеност ЛЗО	37
6.	ПОГЛАВЉЕ VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	38
6.1.	Члан 27 – Означавање усаглашености стављањем Српског знака усаглашености	38
6.2.	Члан 28 – Прелазне одредбе које се односе на тела за оцењивање усаглашености и важење исправа о усаглашености	38
6.3.	Чланови 29. и 30. – Почетак примене	39
7.	ПРИЛОГ 1. – Категорије ЛЗО према ризику	40
7.1.	Категорија I	40
7.2.	Категорија II	41
7.3.	Категорија III	41
8.	ПРИЛОГ 2. – Битни захтеви за здравље и безбедност	43
8.1.	Уводне напомене	44
8.2.	Општи захтеви за сву ЛЗО (1.)	45
8.3.	Начела пројектовања	46
8.4.	Нешкодљивост ЛЗО	47
8.5.	Удобност и ефикасност	50
8.6.	Информације које даје произвођач	53
8.7.	Додатни захтеви заједнички за више врста или типова ЛЗО (2.)	58
8.8.	ЛЗО са уграђеним системима за подешавање	58
8.9.	ЛЗО која у потпуности покрива делове тела које треба заштитити	58
8.10.	ЛЗО за лице, очи и органе за дисање	59
8.11.	ЛЗО подложна старењу	60
8.12.	ЛЗО која може бити захваћена неким другим објектом у току употребе	61
8.13.	ЛЗО за употребу у потенцијално експлозивној атмосфери	61
8.14.	ЛЗО намењена за употребу у хитним случајевима или за брзо постављање и/или скидање	62
8.15.	ЛЗО за употребу у веома опасним ситуацијама	62
8.16.	ЛЗО која садржи компоненте које корисник може да подешава или скида	63
8.17.	ЛЗО за спајање, односно повезивање на друге, спољне додатне уређаје	64
8.18.	ЛЗО са уграђеним системом за циркулацију флуида	64
8.19.	ЛЗО са једном или више идентификационих ознака или ознака за распознавање које су у непосредној или посредној вези са здрављем и безбедношћу	65
8.20.	ЛЗО у облику одеће која видљиво указује на присуство корисника	65
8.21.	ЛЗО намењена за заштиту од више ризика	66

8.22.	Додатни захтеви специфични за одређене ризике (3.).....	66
8.23.	Заштита од механичких удара.....	66
8.24.	Падови	67
8.25.	Механичке вибрације	68
8.26.	Заштита од статичког сабијања дела тела	68
8.27.	Заштита од механичких повреда.....	69
8.28.	Заштита у течностима	69
8.29.	Заштита од штетног дејства буке.....	71
8.30.	Заштита од топлоте и/или ватре.....	72
8.31.	Заштита од хладноће	74
8.32.	Заштита од електричног удара	76
8.33.	Заштита од зрачења	78
8.34.	Заштита од опасних материја и инфективних агенса	80
8.35.	Заштита од додира са кожом и оком	82
8.36.	Ронилачка опрема.....	83
9.	ПРИЛОГ 3. – Техничка документација за ЛЗО	84
10.	ПРИЛОЗИ 4-8: Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености.....	87
11.	ПРИЛОГ 9 - Декларација о усаглашености	89
12.	ПРИЛОГ 10. - Знак усаглашености.....	92
13.	ДОДАТАК: Упутство за категоризацију личне заштитне опреме (ЛЗО)	93

Увод (правни основ, структура и веза са ЕУ Уредбом)

Правни основ за доношење Правилника о личној заштитној опреми („Службени гласник РС“, број 23/20 у даљем тексту „Правилник“) садржан је у члану 6. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС“, број 36/09 – у даљем тексту „Закон“), којим је прописано да технички пропис припрема и доноси министарство у оквиру свог делокруга. Овај правилник је донео министар привреде, као надлежни министар за област техничких захтева за индустријске производе. Правилник је објављен 10. марта 2020 године а ступио је на снагу 18. марта 2020. године.

Овим правилником прописују се: битни захтеви за здравље и безбедност као и други захтеви и услови које мора да испуни лична заштитна опрема пре стављања на тржиште и/или у употребу, ради заштите здравља и безбедности корисника те опреме; категорије и врсте личне заштитне опреме; поступци оцењивања усаглашености; претпоставка усаглашености; садржина техничке документације; садржина Декларације о усаглашености; знак усаглашености и означавање усаглашености; заштитна клаузула и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Правилник је усклађен са Уредбом ЕУ 2016/425 Европског парламента и Савета од 9. марта 2016. године о усаглашавању прописа држава чланица о личној заштитној опреми, што је у складу са преузетим обавезама Републике Србије из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), као и из Националног програма интеграције Републике Србије у Европску унију (НПИ) у вези са транспоновањем директива Европске уније (ЕУ) у национално законодавство, односно усклађивањем домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ. Обавезе из ССП се нарочито односе на део који се односи на слободан проток робе и у том смислу, неопходност хармонизације техничког законодавства Републике Србије са техничким законодавством ЕУ са циљем уклањања непотребних техничких препрека трговини као једног од кључних елемената за обезбеђивање слободног протока робе и стварања јединственог тржишта.

У складу са Уредбом ЕУ 2016/425 Европског парламента, као прописом тзв. „Новог приступа“ из области техничког законодавства ЕУ и Законом о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености предвиђају се решења у области личне заштитне опреме, врсти субјеката који спроводе оцењивање усаглашености, врсти исправа о усаглашености, као и начину доказивања усаглашености који се огледа у добровољној примени српских стандарда којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из ове области.

Наиме, овај правилник, у складу са преузетом Уредбом, прописује само битне захтеве за заштиту здравља и безбедности који се односе на личну заштитну опрему (члан 5. и Прилог 2), а детаљни захтеви за безбедност и други технички захтеви за личну заштитну опрему садржани су у српским стандардима којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди.

Ово упутство не представља званично тумачење Правилника, већ треба да послужи свим заинтересованим странама, са циљем да олакша примену Правилника. Заинтересованим

странама се сматрају првенствено произвођачи, дистрибутери и корисници ЛЗО (посебну важност Правилник има за послодавце који имају обавезу да својим запосленима обезбеде коришћење ЛЗО у оквиру мера заштите безбедности и здравља на раду), као и именована тела за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: Именована тела).

Овај правилник је праћен списком српских стандарда из области личне заштитне опреме који саставља и објављује министар привреде у „Службеном гласнику Републике Србије”, у складу са законом, овим правилником и посебним прописом. У питању су српски стандарди којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из области личне заштитне опреме, које доноси Институт за стандардизацију Србије, и чијом применом се остварује претпоставка усаглашености личне заштитне опреме са битним захтевима из овог правилника.

Структура Правилника

Правилник садржи 6 одељака и 10 прилога

У првом одељку, у уводним одредбама најпре се прописује предмет, област примене тј. производи на које се примењује Правилник и производи на које се не примењује Правилник, те дефиниције кључних израза у Правилнику. Други одељак се односи на обавезе испоручилаца ЛЗО, произвођача, заступника, увозника, дистрибутера, посебне обавезе увозника и дистрибутера и идентификацију испоручилаца. Трећи одељак се односи на претпоставку усаглашености, декларацију о усаглашености и означавање усаглашености.

Четврти одељак садржи одредбе о категоризацији ЛЗО, прописује поступке оцењивања усаглашености ЛЗО и захтеве за именовано тело, даје претпоставку о испуњености захтева за именовано тело као и захтева за именовано тело у вези са његовим подизвођачима.

У петом одељку су садржане одредбе које се односе на надзор над ЛЗО и заштитна клаузула, поступање са ЛЗО која представља ризик, као и поступање са усаглашеном ЛЗО која представља ризик и дефинишу се формалне неусаглашености.

Шести одељак садржи прелазне и завршне одредбе које се односе на означавање усаглашености ЛЗО у вези са приступањем Србије ЕУ и потписивањем АСАА споразума, одредбе о престанку важења претходног прописа у овој области и обавезама тела за оцењивање усаглашености у складу са овим Правилником до окончања поступка именовања, важењу исправа о усаглашености у прелазном периоду до 21 априла 2023.

У Прилогу 1. је ЛЗО разврстана у категорије. Прилог 2. садржи одредбе о битним захтевима за заштиту здравља и безбедност ЛЗО. Прилог 3. прописује садржину техничке документације ЛЗО. Прилози 4. до 8. садрже описе поступака оцењивања усаглашености, за различите категорије ЛЗО. Прилог 9. се односи на садржај Декларације о усаглашености ЛЗО а Прилог 10. на изглед и садржину Српског знака усаглашености и СЕ знака.

Претходна Директива о ЛЗО

Нова европска Уредба о ЛЗО (ЕУ) 2016/425 темељи се на претходној Директиви о ЛЗО 89/686/ЕЕЗ. Ова Директива је била директива о потпуном усклађивању, тј. њене одредбе су замениле постојеће различите националне и европске прописе које су покривале исте теме.

Директива 89/686/ЕЕЗ се примењивала од 1. јула 1992. и остала је на снази до 20. априла 2018. године, у складу са чланом 46. Уредбе о ЛЗО. Међутим, члан 47. предвиђа посебне прелазне одредбе, посебно омогућавање стављања на тржиште производа у складу са Директивом до 20. априла 2019. године.

Директива 89/686/ЕЕЗ је била преузета у техничко законодавство Републике Србије Правилником о личној заштитној опреми („Сл. гласник РС“, бр 100/11)

Повлачење претходне Директиве 89/686/ЕЕЗ прописано је чланом 46 Уредбе о ЛЗО (ЕУ) 2016/425, а датум ступања на снагу је 21. април 2018. године. Међутим, члан 47 предвиђа посебне прелазне одредбе, нарочито омогућавање стављања на тржиште производа усаглашених са Директивом до 20. априла 2019.

Даном почетка примене овог правилника, тј од 18. марта 2020, престаје да важи Правилник о личној заштитној опреми („Службени гласник РС“, број 100/11).

1. ПОГЛАВЉЕ I – УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

1.1. Члан 1– Предмет

Предмет

Члан 1

Овим правилником прописују се: битни захтеви за здравље и безбедност, као и други захтеви и услови које мора да испуни лична заштитна опрема (у даљем тексту: ЛЗО) пре стављања на тржиште и/или у употребу, ради заштите здравља и безбедности корисника те опреме; категорије и врсте личне заштитне опреме; поступци оцењивања усаглашености; претпоставка усаглашености; садржина техничке документације; садржина Декларације о усаглашености; знак усаглашености и означавање усаглашености; заштитна клаузула и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Правилник се примењује на личну заштитну опрему (ЛЗО) намењену за кућну употребу, употребу у слободно време и у спортским активностима, као и ЛЗО за професионалну употребу.

Циљеви Правилника о ЛЗО су:

- обезбеђивање битних захтева за здравље и безбедност (у даљем тексту: „БЗЗБ“) које ЛЗО мора да задовољи да би се осигурала заштита здравља и безбедности корисника којима је намењена;
- обезбеђивање слободног кретања ЛЗО.

1.2. Члан 2 – Примена

Правилник се односи на сваку појединачну ЛЗО која се ставља на тржиште. Правилник се не односи на одећу намењену личној употреби са рефлектујућим или флуоресцентним елементима, који су укључени само због дизајна или као украс. Међутим, ако произвођач тврди да производ има заштитну функцију, или ако се производ продаје за употребу као ЛЗО, он мора испунити важеће захтеве Правилника. Ако пружене информације или изглед производа могу створити утисак да се производ може користити као ЛЗО високе видљивости, онда производ мора испунити важеће захтеве Правилника, осим ако постоји јасно упозорење да производ није намењен за употребу као ЛЗО.

Заштитне креме, као на пример креме за заштиту од природног УВ зрачења, према Правилнику нису ЛЗО јер није испуњена дефиниција о ЛЗО. ЛЗО пројектована и израђена у војне или полицијске сврхе значи да је ЛЗО пројектована и намењена да се користи искључиво у такве сврхе. Ово искључење односи се на све категорије ЛЗО. Међутим, ЛЗО коју могу користити оружане снаге или се може користити ради одржавања јавног реда и мира која није посебно пројектована за њихову употребу обухваћена је Правилником, на пример, одећа високе видљивости са логом полиције.

Примена

Члан 2

Овај правилник примењује се на ЛЗО из члана 3. став 1. тачка 1) овог правилника. Овај правилник не примењује се на:

- 1) ЛЗО која је пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира;
- 2) ЛЗО која је пројектована за самоодбрану, са изузетком ЛЗО која је намењена спортским активностима;
- 3) ЛЗО пројектовану и израђену за приватну употребу која се користи за заштиту од:
  - (1) атмосферских утицаја који нису екстремне природе,
  - (2) влаге и воде приликом прања посуђа;
- 4) ЛЗО намењену искључиво за употребу на поморским пловилима или ваздухопловима, у складу са посебним прописима;
- 5) ЛЗО за заштиту главе, лица или очију корисника, обухваћену посебним прописом који се односи на заштитне касике и њихове визире намењене возачима мотоцикала и мопеда и њиховим путницима.

Опрема коју ватрогасци користе према Правилнику јесте ЛЗО. Заштитна опрема отпорна на метке и убоде ножем, на пример за службенике обезбеђења, јесте ЛЗО и није обухваћена искључењем које се односи на оружане снаге или одржавање јавног реда и мира. Произвођачу је дозвољено да користи захтеве овог Правилника или одговарајуће усаглашене европске односно српске стандарде када пројектује и производи заштитну опрему искључиво за употребу у оружаним снагама или у одржавању јавног реда и мира, али ова ЛЗО не сме бити означена српским знаком усаглашености, односно СЕ знаком, осим ако се то захтева другим прописом.

Опрема намењена за употребу у самоодбрани искључена је из Правилника. Примери такве опреме су аеросолни канистери и лично оружје за одвраћање.

Опрема намењена за заштиту од повреда у самоодбрамбеним спортским активностима, на пример мачевалачка заштитна опрема или заштитна опрема за борилачке вештине попут каратеа (види стандарде серије EN 13277), обухваћена је Правилником. Ова посебна „искљученост из искључења“ уведена је у Правилник како би се осигурало да ове врсте ЛЗО за спортске активности остану обухваћене Правилником.

ЛЗО пројектована и израђена за личну употребу ради заштите од временских (атмосферских) услова, укључујући, али не ограничавајући се на сезонску одећу, нпр. одећа за кишу и одећа која штити од хладноће која није екстремна, не спада у подручје примене Правилника. Природно УВ зрачење (сунчева светлост) није атмосферско стање.

Међутим, ЛЗО за професионалну употребу пројектована и израђена за заштиту од временских услова који нису ни изузетни ни екстремни подлеже Правилнику. На пример, одећа за кишу и заштиту од хладноће у нормалним временским условима за професионалну употребу укључени су у подручје примене Правилника.

Рукавице за прање посуђа за личну употребу искључиво пројектоване и израђене за заштиту од влаге и воде, не спадају у подручје примене Правилника.

Заштитна опрема за личну употребу која штити од топлоте (на пример рукавице за перну), која до сада није била сврстана у ЛЗО укључена је у Правилник. Украсни производи за које се не тврди да штите од врућине, на пример ручно плетени „држачи за лонце“ са базара само са декоративном функцијом, по дефиницији нису ЛЗО. ЛЗО намењена заштити или спасавању лица на морским пловилима или у ваздухопловима, која се не носи све време, тј. користи се само у случају нужде није предмет овог Правилника већ се на њу примењују посебни прописи.

1.3. Члан 3 – Дефиниције

Област ЛЗО није ограничена на опрему коју користе запослени или радници, већ се проширује на подручја која нису у вези са радом, као што су спортске и рекреативне активности. Сунчане наочаре, кациге за бициклизам или јахање, баштенске рукавице, костобрани за фудбалере, појасеви за планинарење, све је то ЛЗО активности. Ова дефиниција показала се лако разумљивом за произвођаче опреме и кориснике, мада и даље има неких граничних случајева. Сваки израз у дефиницији је важан:

Значење појединих израза

Члан 3.

Поједини изрази који се употребљавају у овом правилнику имају, у смислу овог правилника, следеће значење:

1) лична заштитна опрема (ЛЗО) – јесте опрема пројектована и израђена тако да је носи или држи корисник ради сопствене заштите од једне или више опасности по његово здравље и безбедност, као и:

(1) заменљиве компоненте ЛЗО које су од битног значаја за њену заштитну функцију,

(2) системи за повезивање ЛЗО који нису намењени да их корисник држи или носи, који су пројектовани за повезивање те опреме на спољни уређај или поуздано сидриште, који нису пројектовани да буду трајно причвршћени и који не захтевају причвршћивање пре употребе;

2) испорука на тржишту – јесте свако чињење доступним ЛЗО на тржишту Републике Србије ради дистрибуције или употребе, у оквиру привредне делатности, са или без накнаде;

3) стављање на тржиште – јесте прва испорука ЛЗО на тржишту Републике Србије;

4) произвођач – јесте правно лице или предузетник које израђује ЛЗО или за кога се ЛЗО пројектује и израђује и који ставља ЛЗО на тржиште под својим пословним именом или трговачким знаком;

5) заступник – јесте свако правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији које има писано овлашћење произвођача да у његово име предузима одређене радње;

6) увозник – јесте правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које ставља на тржиште ЛЗО из других држава;

7) дистрибутер – јесте правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које је укључено у ланац испоруке, а није произвођач или увозник;

8) испоручилац – јесте произвођач, заступник, увозник или дистрибутер;

9) техничка спецификација – јесте документ којим се утврђују технички захтеви које треба да испуни ЛЗО;

10) хармонизовани стандард – јесте европски стандард који је донет на основу захтева Европске комисије за примену у хармонизованом законодавству Европске уније;

11) акредитација – јесте утврђивање од стране националног тела за акредитацију да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве одговарајућих српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди и када је применљиво, све додатне захтеве дефинисане за поједине области, како би се вршили одређени послови оцењивања усаглашености;

12) оцењивање усаглашености – јесте поступак којим се утврђује да ли су испуњени битни захтеви за здравље и безбедност ЛЗО;

13) тело за оцењивање усаглашености – јесте правно лице које спроводи активности оцењивања усаглашености, што укључује еталонирање, испитивање, сертификацију и/или контролисање;

14) опозив – јесте свака мера која има за циљ повраћај ЛЗО која је већ испоручена крајњем кориснику;

15) повлачење – јесте свака мера која има за циљ да спречи да се ЛЗО у ланцу испоруке испоручи на тржишту;

16) хармонизовано законодавство ЕУ – јесу прописи Европске уније којима се усклађују услови за трговање производима;

- ЛЗО се „носи“ у смислу ношења одеће, наочара, штитника за слух или заустављача пада. Заправо је добар део ЛЗО одећа, без обзира да ли је то одећа, опрема за главу, рукавице или обућа. Осталу ЛЗО треба „држати“ у руци, попут заклона за заштиту очију и лица током заваривања. Да ли ће се ЛЗО носити или држати зависи од радње особе која је изложена опасности.
Преносна опрема која се током употребе не носи нити се држи, не сматра се личном заштитном опремом. Тако, на пример, изолационе простирке или столице које електричари користе током рада под напоном или заштитне завесе постављене на радним станицама не сматрају се ЛЗО.
- ЛЗО носи или држи „особа“. Ово разликује личну заштитну опрему од колективне заштитне опреме.
- ЛЗО се користи за заштиту појединца. Углавном опрема чини штит између дела тела и угрожавања ради заштите појединца од било које врсте ризика: штит од коже за заштиту од хрпавих површина које могу изгребати кожу на рукама, штит од филтрирајућег стакла за заштиту од зрачења које може повредити очи, штит од олова против Х-зрака који могу оштетити ћелије тела, и тако даље. Ова заштитна улога ЛЗО наглашена је пиктограмима који се понекад бирају у складу са стандардима ЛЗО који симболишу заштиту од различитих опасности: симбол који представља опасност приказан је у штиту. С друге стране, опрема која упозорава на ризике, али која нема заштитну функцију, као што су специфични алармни уређаји, нпр. детектори гаса или детектори недостатка кисеоника, не класификује се као ЛЗО. Међутим, ако су ови уређаји интегрисани у ЛЗО, они ће се сматрати саставним делом ЛЗО.
- ЛЗО штити од „једног или више ризика“. Ризик се може дефинисати као спајање два елемента: опасност, што је феномен који може нанети штету, и вероватноћа да ће лице бити изложено тој опасности. Пошто је ЛЗО пројектована да штити од ризика, њена функција је да спречи појаву штете по изложено лице. Због тога, када истовремено постоји неколико ризика, ЛЗО мора заштитити од свих ризика, а не само од једног од њих.

Ово разликује ЛЗО од опреме која се користи након што је дошло до оштећења, попут опреме за спасавање или опреме за прву помоћ, коју такође користе трећа лица. Опрема коју спасилац користи није класификована као ЛЗО, осим ако се користи за заштиту самог спасиоца, на пример, уређаји за заштиту органа за дисање које користе ватрогасци приликом извлачења људи из запаљених и задимљених зграда.

Опрема са неаутоматском заштитном функцијом, тј. опрема код које се заштитна функција мора ручно активирати, сматра се за ЛЗО која подлеже Правилнику.

Укључени ризици су они који могу нанети штету кориснику опреме. Опрема која се користи за заштиту других људи осим корисника, попут маски које се користе за заштиту болничких пацијената, није ЛЗО. Ипак, сва опрема коју носи медицинско особље ради сопствене заштите јесте ЛЗО. Слично, опрема за заштиту робе, попут рукавица које се носе за заштиту намирница или електронских компоненти, није ЛЗО.

Заменљиве компоненте су компоненте које се користе искључиво за опрему наведену у члану 3(1). У ову категорију спадају, на пример, филтри за уређаје за заштиту органа за дисање и филтри за заштиту очију приликом заваривања. Они су кључни за заштитну функцију и део су опреме која се наводи у члану 3(1).

Предмети ЛЗО које треба заменити оригиналним деловима или деловима према упутствима и информацијама произвођача, а који немају утицаја на заштитну функцију ЛЗО нису обухваћени овом дефиницијом. На пример, хигијенски јастучићи за штитнике за уши и траке за зној за заштитне кациге.

Системи за спајање се сматрају личном заштитном опремом када нису потребни алати за причвршћивање или уклањање система за повезивање. Цев за довод ваздуха која повезује уређај за заштиту органа за дисање са компресором је пример система за повезивање.

Супротно томе, систем за повезивање није ЛЗО када је трајно фиксиран и када су потребни алати за причвршћивање или уклањање система за спајање на или са неке конструкције. На пример, сидрени уређаји који су део конструкције или захтевају алате за постављање, на пример у зградама и на машинама, не сматрају се за ЛЗО.

Испорука на тржишту је свако чињење доступним производа на тржишту Републике Србије ради дистрибуције, потрошње или употребе, са или без накнаде а стављање на тржиште је прва испорука производа на тржиште Републике Србије; ЛЗО која се ставља на тржиште мора бити у складу са важећим прописима у тренутку стављања на тржиште.

Произвођач је правно лице или предузетник које израђује ЛЗО или за кога се ЛЗО пројектује и израђује и који ставља ЛЗО на тржиште под својим пословним именом или трговачким знаком. Према дефиницији, произвођач може сам пројектовати и израђивати ЛЗО или може користити купљене производе, услуге подизвођача или компоненте, да помогне у производњи ЛЗО.

Ко год суштински измени ЛЗО која је већ стављена на тржиште, утичући на њене здравствене и безбедносне карактеристике (и/или перформансе), што за последицу има „нови“ производ, с циљем његовог пласирања на тржиште, такође постаје произвођач.

Обавезе произвођача односе се и на било које физичко или правно лице које саставља, пакује, обрађује или обележава готову ЛЗО и ставља је на тржиште под својим именом или трговачким знаком.

Заступник је свако правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији које има писано овлашћење произвођача да у његово име предузима одређене радње. Степен до кога заступник може да преузме обавезе које се односе на произвођача, ограничава се члановима Правилника и одређује пуномоћјем које му је произвођач доделио.

Када су именовани, заступници су дужни да надлежним органима учине доступном декларацију о усаглашености и техничку документацију; на захтев надлежних органа пружају информације и документацију неопходну за доказивање усаглашености производа; да сарађују са надлежним државним органима у свим предузетим радњама за уклањање ризика који представљају производи обухваћени њиховим овлашћењем.

Могу бити именовани и за постављање знака усаглашености или састављање и потписивање декларације о усаглашености.

Увозник је правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које ставља на тржиште ЛЗО из других држава.

Дистрибутер је правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које је укључено у ланац испоруке, а није произвођач или увозник.

Ово је врло општи концепт који укључује различите врсте техничких захтева за ЛЗО или категорије ЛЗО, у складу са важећим прописима и/или секторским одредбама. Техничке спецификације обезбеђују се стандардима или било којим другим техничким документом који су сачинили овлашћени стручњаци, као и јавне или приватне организације. Они могу успоставити „минимум“ као „битне захтеве“ или могу бити детаљнији у погледу специфичних техничких решења за пројектовање и израду ЛЗО.

Оцењивање усаглашености је поступак који спроводи произвођач, показујући да ли су испуњени одређени захтеви који се односе на ЛЗО.

ЛЗО се подвргава оцењивању усаглашености и током фазе пројектовања и током фазе производње. За оцењивање усаглашености одговоран је произвођач. Ако произвођач пројектовање или израду препусти подуговарачу, он и даље остаје одговоран за спровођење оцењивања усаглашености.

Суштински циљ поступка оцењивања усаглашености је показати да су производи који се стављају на тржиште у складу са захтевима израженим у одредбама релевантних прописа.

Тела за оцењивање усаглашености (именована тела у складу са Правилником) доносе професионалне и независне процене, што последично омогућава произвођачима или њиховим заступницима да испуњавају процедуре ради претпостављања усаглашености са Правилником. Њихово учешће је потребно за:

- издавање сертификата о прегледу типа, након контролисања, верификације и испитивања ЛЗО у погледу испуњавања битних захтева за здравље и безбедност пре него што се могу ставити на тржиште;
- оцењивање усаглашености производње према поступцима утврђеним у Прилозима 7 и 8 за ЛЗО категорије III.

Надлежни државни органи морају предузети мере како би обезбедили усаглашеност, када открију да ЛЗО није у складу са важећим одредбама Правилника.

Поступање против неусаглашености може се постићи обавезивањем произвођача, заступника или других одговорних лица да предузму потребне мере, укључујући опозив и повлачење ЛЗО са тржишта.

У случају формалне неусаглашености, органи тржишног надзора би прво требали да обавезу произвођача или заступника да ЛЗО коју намерава да стави на тржиште, а ако је потребно, и ЛЗО која је већ на тржишту, усагласи са одредбама и отклони неусаглашеност.

1.4. Члан 4 – Испорука на тржишту

ЛЗО се испоручује на тржишту када се чини доступном ради дистрибуције, потрошње или употребе у оквиру привредне активности, са или без накнаде. Овај концепт „чињења доступном“ односи се на сваку појединачну ЛЗО.

Испорука на тржишту

Члан 4

ЛЗО се испоручује на тржишту само ако, уз правилно одржавање и употребу за предвиђену намену, испуњава захтеве овог правилника, односно ако не угрожава здравље или безбедност других људи, домаћих животиња или имовине.

Концепт „стављања на тржиште“ директно је повезан са „чињењем доступном“ у смислу да се ЛЗО ставља на тржиште када се први пут учини доступном. ЛЗО која се ставља на тржиште мора бити у складу са важећим прописима.

1.5. Члан 5 – Битни захтеви за здравље и безбедност

Члан 5 утврђује обавезу произвођача да пројектује и производи ЛЗО која испуњава захтеве из Прилога 2. Правилника. Произвођач је дужан да обезбеди да захтеви остану испуњени током животног века ЛЗО.

Битни захтеви за здравље и безбедност

Члан 5

ЛЗО мора да испуњава битне захтеве за заштиту здравља и безбедности, који се примењују на ту ЛЗО. Битни захтеви за здравље и безбедност ЛЗО (Прилог 2.), одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

На тржиште се може ставити само ЛЗО која испуњава ове захтеве. Произвођач мора пружити информације о предузетим мерама којима се обезбеђује усаглашеност ЛЗО са захтевима у својој техничкој документацији која је даље наведена у члану 8. и детаљно описана у Прилогу 3. Правилника.

Захтеви се баве само карактеристикама производа усмереним на заштиту здравља и безбедности корисника. Не покривају ни друштвене аспекте ни аспекте средине.

Ови захтеви су осмишљени тако да обезбеде оптимални ниво заштите корисника од ризика. Они:

- произлазе из одређених ризика којима је корисник изложен, у вези са производом, на пример физичким, механичким, изложеност топлоти и пламену, хемијским, електричним, биолошким, хигијенским или радиоактивним ризицима;
- односе се на ЛЗО и/или њене перформансе, на пример на одредбе у вези са материјалима, пројектовањем, конструкцијом, производним процесом, упутствима која је саставио произвођач;
- одређују основне циљеве заштите, на пример, помоћу илустративне листе.

1.6. Члан 6 – Одребе које се односе на употребу ЛЗО

Посебни захтеви за употребу ЛЗО

Члан 6

Посебним техничким прописом могу се утврдити посебни захтеви који се односе на употребу ЛЗО, под условом да ти захтеви не утичу на пројектовање ЛЗО која се ставља на тржиште у складу са овим правилником.

Државе чланице задржавају право да успоставе додатне националне одредбе у вези са коришћењем ЛЗО чији је циљ да обезбеди заштиту радника или других корисника.

1.7. Члан 7 – Слободан промет

Правилник не предвиђа обавезе за кориснике. Међутим, треба имати на уму да послодавци, имају обавезе у погледу употребе радне опреме на радном месту.

Слободан промет

Члан 7

ЛЗО која испуњава све захтеве и услове из овог правилника, испоручује се на тржиште слободно, без икаквих ограничења.

Изузетно, ЛЗО која не испуњава захтеве и услове из овог правилника може се јавно излагати и показивати на сајмовима, изложбама, презентацијама и другим сличним манифестацијама, под условом да је на видном месту означена упозорењем да та ЛЗО није усаглашена са захтевима из овог правилника и о забрани њене испоруке све док се не усагласи са захтевима из овог правилника.

За време излагања, односно показивања ЛЗО из става 2. овог члана произвођач, односно излагач дужни су да, ради заштите људи, предузму одговарајуће мере безбедности.

Други став члана 7 односи се на излагање на изложбама ЛЗО која није усаглашена са Правилником. Излагање ЛЗО на сајму трговине или малопродаје не представља „стављање на тржиште“.

2. ПОГЛАВЉЕ II – ОБАВЕЗЕ ИСПОРУЧИЛАЦА ЛЗО

Поглавље II. Правилника бави се обавезама и идентификацијом произвођача, заступника, увозника и дистрибутера, заједнички дефинисаних као испоручиоци. То су активне улоге у ланцу испоручивања када се ЛЗО учини доступном на тржишту и у том смислу су дефинисане посебне обавезе и одговорности. Треба напоменути да се корисници (потрошачи, радници...) не сматрају „привредним субјектима“ у смислу Правилника.

2.1. Члан 8 – Обавезе произвођача

Обавезе произвођача

Члан 8

Произвођач, приликом стављања на тржиште ЛЗО, обезбеђује да је ЛЗО пројектована и израђена у складу са примењивим битним захтевима за здравље и безбедност из Прилога 2. овог правилника.

Произвођач је дужан да сачини техничку документацију за ЛЗО, у складу са овим правилником, и да спроведе одговарајући поступак оцењивања усаглашености из члана 18. овог правилника.

Техничка документација за ЛЗО (Прилог 3.), одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ако је применом одговарајућег поступка оцењивања усаглашености доказана усаглашеност ЛЗО са применљивим битним захтевима за здравље и безбедност, произвођач сачињава Декларацију о усаглашености из члана 15. и ставља знак усаглашености из члана 16. овог правилника.

Произвођач чува техничку документацију и Декларацију о усаглашености десет година након стављања на тржиште ЛЗО.

Произвођач обезбеђује одговарајуће процедуре којима се остварује континуитет испуњености захтева из овог правилника у случају серијске производње ЛЗО, при чему се на одговарајући начин узимају у обзир измене настале у пројекту или карактеристикама ЛЗО, као и измене у примењеним стандардима или другим техничким спецификацијама на основу којих је декларисана усаглашеност ЛЗО.

Када је то одговарајуће у односу на ризик које представља ЛЗО, у циљу заштите здравља и безбедности потрошача и других крајњих корисника, произвођач врши испитивање узорака ЛЗО на тржишту, обрађује информације и води евиденције рекламација, као и неусаглашених и опозваних производа, и о томе обавештава дистрибутере.

Произвођач обезбеђује да је ЛЗО коју ставља на тржиште означена бројем типа, партије, серијским бројем или другим податком за идентификацију или, ако то није могуће због величине или врсте ЛЗО, обезбеђује да су ови подаци наведени на амбалажи или документу који прати ЛЗО.

Произвођач наводи на ЛЗО своје пословно име, регистровано трговачко име или регистровани трговачки знак, као и своју контакт адресу, или ако то није могуће, ове податке наводи на амбалажи или документу који прати ЛЗО.

Произвођач обезбеђује да ЛЗО прате прописана упутства и информације на српском језику, које су јасне, разумљиве и читљиве, односно друга прописана документација у складу са тачком 1.4 Прилога 2. овог правилника.

Произвођач уз ЛЗО прилаже Декларацију о усаглашености или обезбеђује њену доступност на својој службеној интернет страници, при чему адресу интернет странице наводи у упутству за употребу.

Произвођач који сматра или има разлога да верује да ЛЗО коју је ставио на тржиште није усаглашена са овим правилником, без одлагања предузима потребне корективне радње како би ту ЛЗО усагласио или, ако је одговарајуће, како би је повукао или опозвао. Такође, ако ЛЗО представља ризик, произвођач о томе одмах обавештава надлежне органе, наводећи детаље нарочито о утврђеној неусаглашености, и о свим предузетим корективним радњама.

На образложен захтев надлежног органа, произвођач доставља информације, односно документацију, у папирном или електронском облику, неопходну за потврђивање усаглашености ЛЗО, на српском језику.

Произвођач сарађује са надлежним органима, на њихов захтев, у свим радњама предузетим у циљу избегавања ризика које представља ЛЗО коју је ставио на тржиште.

Произвођач је једини и крајње одговоран за усаглашавање своје ЛЗО са важећим прописима. Мора разумети и пројекат и израду ЛЗО како би могао декларисати такву усаглашеност у складу са свим важећим одредбама и захтевима релевантних прописа.

При том, ако се ЛЗО производи 5 година, податак се мора чувати најмање 15 година (рачунајући од стављања на тржиште прве ЛЗО из серије).

Важна тачка у члану 8 је да тип, партија или серијски број морају јасно да повезују релевантну документацију која доказује усаглашеност одређене врсте ЛЗО, а нарочито Декларацију о усаглашености. Произвођачи морају бити свесни да, ако није могуће разликовати серије или серијске бројеве када органи за тржишни надзор опозивају производе, сви производи те врсте или серије морају се уклонити с тржишта. Правилник омогућава стављање информација на паковање или, ако величина или природа производа то онемогућавају, уз документацију која прати производ. Ако информације нису видљиве на први поглед, морају бити лако и сигурно доступне.

Упутства и информације за употребу које пружа произвођач морају бити написане на српском језику.

Упутства и информације произвођача су један од битних елемената било које ЛЗО и као такви морају бити јасни, сажети, разумљиви и дати одговарајуће информације крајњим корисницима. Треба узети у обзир да се упутства и информације произвођача могу сматрати ефикасним само ако се лако уоче и разумеју, памте и на одговарајући начин употребе. С обзиром на то да упутства и информације произвођача пружају основу на којој потрошачи могу да одаберу одговарајућу ЛЗО, сврставају се у још једно од средстава за заштиту здравља и безбедности крајњег корисника. Што су информације квалитетније, то је лакши избор и правилна употреба ЛЗО и мањи ризик од погрешног одабира.

Упутства за употребу прате сваку појединачну ЛЗО или сваку серију идентичних производа која се испоручује истом крајњем кориснику.

Ради побољшања упутства и информација произвођача, величина фонта би требало да буде што већа како би се помогло читаоцима. На читљивост текста утиче и контраст између боје слова и боје подлоге на којој се штампа, као и непрозирност подлоге.

У сврху тржишног надзора, између осталог, Декларација о усаглашености у члану 8 мора бити пропраћена упутством за употребу или интернет адресом на којој се може приступити Декларацији о усаглашености, укључујући и упутства за употребу. Ако се одлуче за интернет, произвођачи могу користити различита решења (нпр. директну веб адресу, генеричку веб страницу са функцијом претраживања), али мора се осигурати да је Декларација о усаглашености лако доступна овом рутом.

Чланови 14-19 и припадајући прилози Правилника дефинишу обавезе произвођача у вези са оцењивањем усаглашености, знаком, Декларацијом о усаглашености, као и начине држања Декларације о усаглашености и техничке документације тако да буду доступни надлежним државним органима у периоду од 10 година након што је последња појединачна ЛЗО стављена на тржиште.

2.2. Члан 9 – Обавезе заступника

Члан 9 Правилника дефинише улогу и могуће задатке заступника регистрованог на основу овлашћења произвођача: такво овлашћење мора да обухвати барем одређене активности које се односе на оцењивање усаглашености, знак, Декларацију о усаглашености, као и начин чињења доступним надлежним органима Декларације о усаглашености и техничке документације у периоду од 10 (десет) година након што је последња појединачна ЛЗО стављена на тржиште.

Обавезе заступника

Члан 9

Произвођач може писаним овлашћењем да овласти заступника да извршава поједине његове обавезе, које заступнику мора да омогући најмање да:

- 1) ставља на располагање Декларацију о усаглашености и техничку документацију надлежним органима тржишног надзора најмање десет година након стављања на тржиште ЛЗО;
- 2) доставља надлежним органима, на образложен захтев, све информације и документацију неопходну за потврђивање усаглашености ЛЗО;
- 3) сарађује са надлежним органима, на захтев, у свим радњама предузетим у циљу избегавања ризика које представља ЛЗО обухваћена овлашћењем произвођача. Произвођач не може да овласти заступника за извршавање обавезе из члана 8. став 1. овог правилника, као ни за сачињавање техничке документације.

2.3. Члан 10 – Обавезе увозника

Увозник има важне и јасно дефинисане обавезе у складу са Правилником, у великој мери засноване на врсти обавеза којима је подвргнут произвођач. Увозник обезбеђује правилно испуњавање обавеза произвођача. Увозник није прост препродавац производа, већ има кључну улогу у гарантовању усаглашености увезених производа. На увезеним производима мора се навести име и адреса произвођача и увозника, као основни услов следивости за тржишни надзор.

Обавезе увозника

Члан 10

Увозник је дужан да ставља на тржиште само ЛЗО која је усаглашена са захтевима овог правилника.

Увозник обезбеђује, пре стављања ЛЗО на тржиште, да је спроведен прописани поступак оцењивања усаглашености у складу са чланом 18. овог правилника и да је произвођач сачинио потребну техничку документацију. Увозник обезбеђује да је производ означен прописаним знаком усаглашености, односно другим прописаним ознакама, да га прати прописана документација као и да је произвођач испунио своје обавезе у погледу навођења прописаних података у складу са чланом 8. ст. 8. и 9. овог правилника.

Изузетно, за ЛЗО која се увози у Републику Србију, стављање знака усаглашености може обављати и увозник те ЛЗО, у складу са прописима којима се уређује спровођење оцењивања усаглашености и начин стављања и употреба знакова усаглашености.

Увозник који сматра или има разлога да верује да ЛЗО није усаглашена са применљивим битним захтевима из овог правилника, ставља ту ЛЗО на тржиште тек након што је усаглашена са тим захтевима и, ако представља ризик, о томе обавештава произвођача и надлежне органе тржишног надзора.

Увозник на ЛЗО наводи своје пословно име, регистровано трговачко име или регистровани трговачки знак, као и своју контакт адресу или ако то није могуће, наводи ове податке на амбалажи или документу који прати ЛЗО.

Увозник обезбеђује да ЛЗО прате прописана упутства и информације на српском језику која је сачинио произвођач, односно друга прописана документација у складу са Прилогом 2. из овог правилника.

Увозник обезбеђује да, док је ЛЗО под његовом одговорношћу, услови складиштења или транспорта не угрожавају усаглашеност ЛЗО са прописаним захтевима.

Када је то одговарајуће у односу на ризик који ЛЗО представља, у циљу заштите здравља и безбедности потрошача, увозник врши испитивање узорака ЛЗО на тржишту, обрађује информације и, по потреби, води евиденције рекламирања, као и неусаглашене и опозване ЛЗО, и о томе обавештава дистрибутере.

Увозник који сматра или има разлога да верује да ЛЗО коју је ставио на тржиште није усаглашена са овим правилником, без одлагања предузима потребне корективне радње како би ту ЛЗО усагласио или, ако је одговарајуће, како би је повукао или опозвао. Такође, ако ЛЗО представља ризик, увозник о томе одмах обавештава надлежне органе, наводећи детаље нарочито о утврђеној неусаглашености, и о свим предузетим корективним радњама.

Увозник ставља на располагање примерак Декларације о усаглашености и техничку документацију надлежним органима тржишног надзора, на њихов захтев, најмање десет година након стављања ЛЗО на тржиште.

На образложен захтев надлежних органа, увозник доставља информације, односно документацију, у папирном или електронском облику, неопходну за потврђивање усаглашености ЛЗО, на српском језику. Увозник сарађује са надлежним органима, на њихов захтев, у свим радњама предузетим у циљу избегавања ризика које представља ЛЗО коју је ставио на тржиште

2.4. Члан 11 – Обавезе дистрибутера

Поред произвођача и увозника, дистрибутери су трећа категорија привредних субјеката који подлежу посебним обавезама. Дистрибутер је физичко или правно лице у ланцу испоруке, осим произвођача или увозника, који производе чини доступним на тржишту.

Дистрибутери су, на пример, у обавези да знају који производи морају да носе знак усаглашености, које информације морају да се доставе уз производ (на пример, Декларација о усаглашености), који су језички захтеви за обележавање, упутства за кориснике или друга пратећа документа, и шта је јасан показатељ неусаглашености производа. Дистрибутери су дужни да органу за тржишни надзор покажу да су поступали с пажњом и постарали се да је произвођач или његов заступник или особа која му је обезбедила производ предузела мере прописане Правилником.

Оцењивање усаглашености, састављање и чување Декларације о усаглашености и техничке документације остају одговорност произвођача. У случају промене прописа, дистрибутер није у обавези да провери да ли је производ који је већ стављен на тржиште још увек у складу са законским обавезама које се тренутно примењују. Обавезе дистрибутера односе се на прописе који су били на снази у тренутку стављања производа на тржиште од стране произвођача или увозника.

Дистрибутер мора бити у стању да идентификује произвођача, његовог заступника, увозника или особу која му је обезбедила производ како би помогао органу за тржишни надзор у прибављању Декларације о усаглашености и потребне техничке документације. Органи за тржишни надзор имају могућност да свој захтев за техничку документацију упуте директно дистрибутеру. Међутим, од дистрибутера се не очекује да поседује одговарајућу документацију.

Обавезе дистрибутера

Члан 11

Када испоручује ЛЗО на тржишту, дистрибутер је дужан да поступа савесно у вези са захтевима овог правилника.

Пре испоруке ЛЗО на тржишту, дистрибутер је дужан да провери да је ЛЗО означена прописаним знаком усаглашености, односно другим прописаним ознакама и подацима, као и да је прате прописана упутства и информације на српском језику, односно друга прописана документација. Такође, дистрибутер је дужан да провери да су произвођач и увозник испунили захтеве наведене у члану 8. ст. 8. и 9, односно члану 10. став 5. овог правилника.

Ако сматра или има разлога да верује да ЛЗО није усаглашена са захтевима овог правилника, дистрибутер испоручује ЛЗО тек након што је усаглашена са тим захтевима и, ако та ЛЗО представља ризик, о томе обавештава произвођача или увозника као и надлежне органе тржишног надзора.

Дистрибутер обезбеђује да, док је ЛЗО под његовом одговорношћу, услови складиштења или превоза не угрожавају усаглашеност ЛЗО са прописаним захтевима.

Дистрибутер који сматра или има разлога да верује да испоручена ЛЗО није усаглашена са овим правилником, без одлагања предузима потребне корективне радње како би ту ЛЗО усагласио или, ако је одговарајуће, како би је повукао или опозвао. Такође, ако ЛЗО представља ризик, дистрибутер о томе одмах обавештава надлежне органе наводећи детаље, нарочито о утврђеној неусаглашености, и о свим предузетим корективним радњама.

На образложен захтев надлежних органа, дистрибутер доставља информације, односно документацију, у папирном или електронском облику, неопходну за потврђивање усаглашености ЛЗО, на српском језику.

Дистрибутер сарађује са надлежним органима, на њихов захтев, у свим радњама предузетим у циљу избегавања ризика које представља ЛЗО коју је ставио на тржиште.

2.5. Члан 12–Посебне обавезе увозника и дистрибутера

Обавезе произвођача односе се и на било које физичко или правно лице које саставља, пакује, обрађује или означава готову ЛЗО и ставља је на тржиште под својим именом или трговачким знаком. Даље, обавезе произвођача се примењују на свако лице које промени намену ЛЗО у тој мери да различити суштински или други законски захтеви постану применљиви, или суштински измени или преправи ЛЗО (услед чега настаје нова ЛЗО), с намером стављања на тржиште.

Посебне обавезе увозника и дистрибутера

Члан 12

Увозник или дистрибутер који ставља на тржиште ЛЗО под својим именом или трговачким знаком, или измени ЛЗО у мери која утиче на усаглашеност са захтевима из овог правилника, сматра се произвођачем и преузима обавезе произвођача из члана 8. овог правилника у вези са стављањем ЛЗО на тржиште.

2.6. Члан 13 – Идентификација испоручиоца

Испоручиоци су дужни да воде евиденцију испоручилаца којима су испоручили ЛЗО или од којих су набавили ЛЗО у периоду од 10 година. Крајњи корисници нису обухваћени овим захтевом јер се не сматрају испоручиоцима.

Начин извршења овог захтева није прописан Правилником, али мора се напоменути да органи за тржишни надзор могу затражити одговарајуће документе, укључујући фактуре, што омогућава праћење порекла производа. Према томе, било би препоручљиво чувати рачуне током овог периода.

Идентификација испоручиоца

Члан 13

Испоручилац ЛЗО, на захтев надлежног органа надзора, доставља податке о:

- 1) испоручиоцу од кога је набавио ЛЗО;
- 2) испоручиоцу коме је испоручио ЛЗО.

Испоручиоци чувају податке из става 1. овог члана 10 година од датума испоруке ЛЗО.

3. ПОГЛАВЉЕ III – УСАГЛАШЕНОСТ ЛЗО

Поглавље III Правилника бави се претпоставком о усаглашености ЛЗО и Декларацијом о усаглашености.

3.1. Члан 14 – Претпоставка усаглашености ЛЗО

Претпоставка усаглашености ЛЗО

Члан 14

Претпоставља се да ЛЗО испуњава битне захтеве за здравље и безбедност из Прилога 2. овог правилника, ако је израђена у складу са српским стандардима за ЛЗО којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак (у даљем тексту: Списак стандарда) саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Претпоставка усаглашености ЛЗО се потврђује употребом српских стандарда за ЛЗО којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона. Европске организације за стандардизацију (ISO: CEN and CENELEC за сектор ЛЗО) и њихови посебни технички комитети, као и друге заинтересоване стране (национални стручњаци, нотификована тела, индустрија итд.) укључени су у развој европских стандарда. Када постану доступни као хармонизовани стандарди и када се објаве у Службеном листу ЕУ, произвођачи се углавном одлучују да помоћу ових стандарда покажу усаглашеност.

Употреба српских стандарда је добровољна: произвођачи се могу одлучити за друге начине за испуњавање битних здравствених и безбедносних захтева Правилника, уз додатне контроле које се односе на друге захтеве који нису већ обухваћени. Европски и српски стандарди се редовно ревидирају и ажурирају као одговор на технолошки развој. Током процеса ажурирања стандарда, произвођач може наставити да користи тренутни хармонизовани стандард за поступак оцењивања усаглашености са Правилником, све док нови хармонизовани стандард не замени претходни након одређеног прелазног периода.

3.2. Члан 15 – Декларација о усаглашености

Декларација о усаглашености је правна изјава произвођача или његовог заступника која потврђује да је ЛЗО које се ставља на тржиште усаглашена са свим релевантним одредбама Правилника.

Након што произвођач предузме одговарајуће поступке за осигурање усаглашености са битним здравственим и безбедносним захтевима Правилника, произвођач или његов заступник дужни су да саставе писану Декларацију о усаглашености у складу са Прилогом 9 и да ставе знак усаглашености.

Декларација о усаглашености

Члан 15

Декларација о усаглашености је изјава којом се потврђује испуњеност применљивих битних захтева за здравље и безбедност из Прилога 2 овог правилника.

Садржина декларације о усаглашености редовно се ажурира, у складу са одговарајућим поступцима оцењивања усаглашености наведеним у прилозима 4–8. из овог правилника.

Ако је ЛЗО предмет других прописа којима се уређују друга питања, а којима је такође прописано сачињавање Декларације о усаглашености, сачињава се једна Декларација о усаглашености у складу са свим применљивим прописима. Наведена декларација садржи идентификацију применљивих прописа, уз навођење броја службених гласила у којима су ти прописи објављени.

Сачињавањем Декларације о усаглашености произвођач преузима одговорност за усаглашеност ЛЗО са захтевима овог правилника.

Декларација о усаглашености, има садржину утврђену овим правилником (Прилог 9.), одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Декларација о усаглашености мора бити написана узимајући у обзир категорију ЛЗО у складу са чланом 18.

За категорије II и III ЛЗО, када су именована тела укључена у поступак оцењивања усаглашености, Декларација о усаглашености мора да садржи име и идентификациони број именованог тела, као и број сертификата о прегледу типа. За категорију III ЛЗО Декларација о усаглашености мора да садржи и назив и идентификациони број именованог тела које је укључено у оцењивање производње.

Ако је ЛЗО предмет других прописа којима се уређују друга питања тада се сачињава једна Декларација о усаглашености, којом се потврђује усаглашеност са свим применљивим прописима. Сачињавање Декларације о усаглашености и њено оверавање, заједно са стављањем знака усаглашености прописаног члановима 16 и 17, су завршне активности у поступцима оцењивања усаглашености. Након стављања знака на ЛЗО, произвођач или његов заступник потврђују да су одговарајући поступци оцењивања усаглашености завршени у складу са свим одредбама Правилника, а произвођач преузима потпуну одговорност за усаглашеност производа.

3.3. Члан 16 – Означавање усаглашености

Од дана почетка примене овог правилника до дана ступања на снагу АСАА споразума за ЛЗО на коју се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, до дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености ЛЗО обавља се стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима. Када је у поступак оцењивања усаглашености из Прилога 7 и 8 укључено именовано тело, тада се после знака усаглашености обавезно уписује идентификациони број именованог тела.

Означавање усаглашености

Члан 16

Означавање усаглашености спроводи се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Знак усаглашености на ЛЗО ставља произвођач или његов заступник на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се уређује начин стављања и употреба знакова усаглашености, а ако то није могуће или није оправдано због карактеристика ЛЗО, на њену амбалажу или документацију која је прати.

На ЛЗО која је усаглашена са захтевима из овог правилника, пре њеног стављања на тржиште, ставља се знак усаглашености на начин и у облику који је прописан овим правилником.

Знак усаглашености (Прилог 10.), одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ако је Именовано тело спроводило оцењивање усаглашености или је у том оцењивању учествовало у складу са прилозима 7. и 8. из овог правилника, уз знак усаглашености из Прилога 10. из овог правилника додаје се јединствени број тог тела и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености. Јединствени број именованог тела може ставити именовано тело самостално или, произвођач односно његов заступник уз сагласност именованог тела.

На ЛЗО се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

На ЛЗО се не могу стављати други знакови, симболи, натписи или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Ако је одређена ЛЗО предмет и других прописа којима се уређују друга питања, а којима се такође прописује стављање знака усаглашености, стављени знак усаглашености означава да је та ЛЗО усаглашена и са захтевима тих других прописа

Када је стављена на тржиште, ЛЗО мора имати српски знак усаглашености на себи или, у одређеним случајевима на амбалажи.

Знак усаглашености се по правилу поставља на ЛЗО. Међутим, у посебним случајевима, знак не сме бити постављен директно на ЛЗО, ако услови не дозвољавају његово постављање. Ово би било оправдано ако причвршћивање знака на ЛЗО:

- практично није могуће,
- није оствариво под разумним техничким и економским условима,
- где се не могу поштовати минималне димензије знака, или
- када се не може обезбедити да се знак стави видљиво, читљиво и неизбрисиво.

У таквим случајевима, знак усаглашености мора бити постављен на најмању комерцијално доступну амбалажу намењену крајњем кориснику и на документе који иду уз ЛЗО.

Знак симболизује усаглашеност са свим важећим одредбама хармонизованих прописа који предвиђају постављање знака. Стога је постављање других знакова, осим пиктограма или других ознака које указују на ризик од којег је ЛЗО намењена да заштитити, попут знака произвођача или добровољног знака квалитета који се преклапа са или који се може помешати са знаком усаглашености, забрањено.

4. ПОГЛАВЉЕ IV – ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Поглавље 4 Правилника бави се категоријама ЛЗО и поступцима оцењивања усаглашености.

4.1. Члан 17 – Категорије ЛЗО према ризику

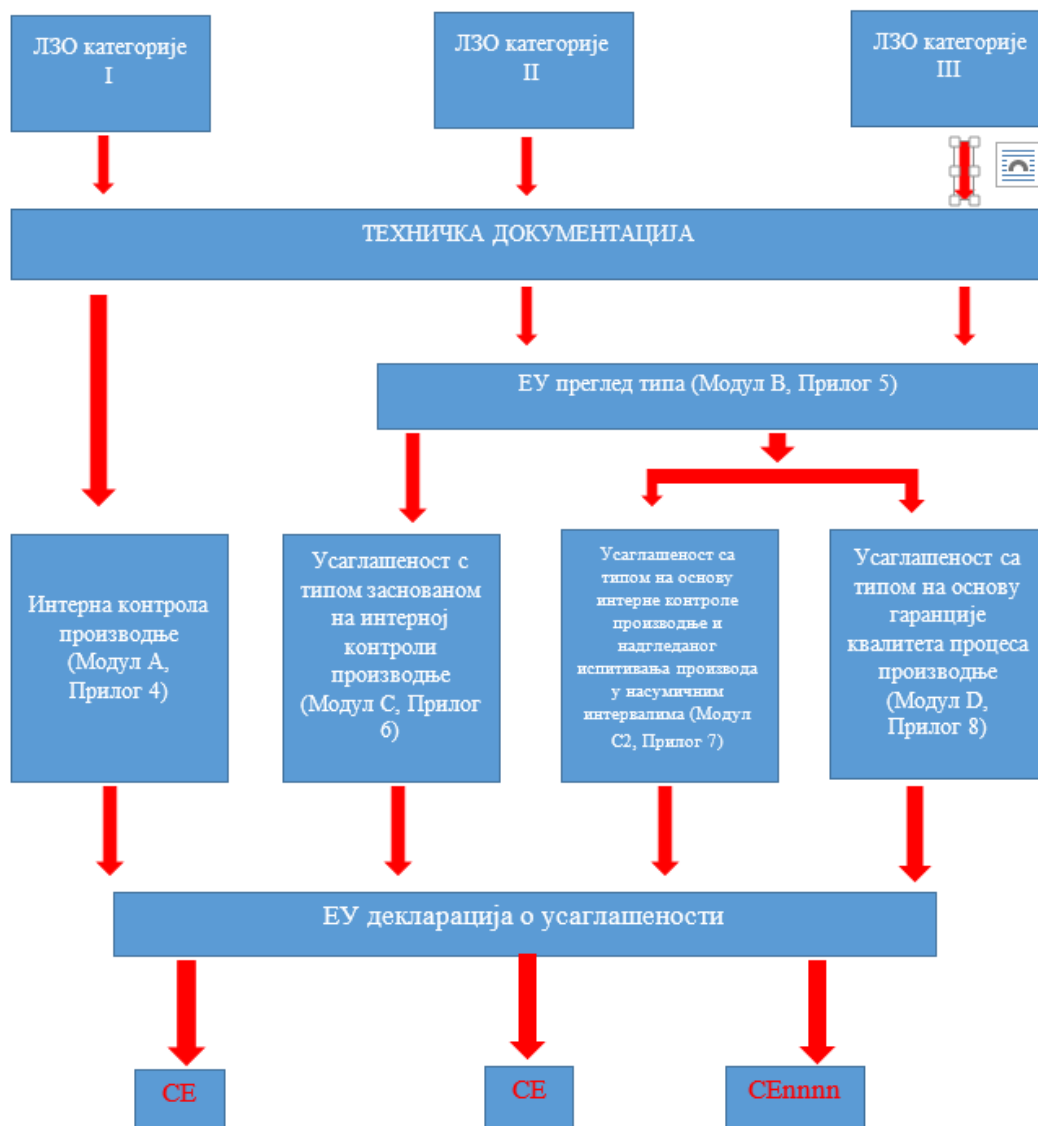
Категорије ЛЗО према ризику

Члан 17

ЛЗО разврстава се на категорије, према ризику. Категорије ЛЗО према ризику (Прилог 1.), одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 17 класификује ЛЗО обухваћену Правилником у категорије I, II и III, као што је наведено у Прилогу 1.

У прилогу додатка овом Водичу налазе се информације о граничним случајевима и искључењима различитих врста ЛЗО.

4.2. Члан 18 – Поступци оцењивања усаглашености

Члан 18 одређује релевантне поступке за оцењивање усаглашености за различите категорије ЛЗО. За ЛЗО категорије II и III, пре започињања серијске производње, модел (тип) ЛЗО мора бити подвргнут ЕУ прегледу типа. За ЛЗО категорије III, пре стављања на тржиште, произвођач именованом телу подноси захтев за надгледано испитивање производа у насумичним интервалима из Прилога 7 Правилника или за оцењивање система квалитета који је наведен у Прилогу 8.

Поступци оцењивања усаглашености

Члан 18

За сваку категорију ЛЗО спроводе се одговарајући поступци оцењивања усаглашености, то:

- 1) за Категорију I. – Интерна контрола производње (Прилог 4.), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;
- 2) за Категорију II – Преглед типа (Прилог 5.), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део и Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње (Прилог 6.), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;
- 3) Категорију III. Преглед типа (Прилога 5.) из овог правилника и један од следећих поступака, и то:
  - (1) Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања производа у насумичним интервалима (Прилог 7.), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;
  - (2) Усаглашеност са типом на основу гаранције квалитета процеса производње - обезбеђење квалитета производње (Прилога 8.), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Изузетно, на појединачно произведену ЛЗО, прилагођену одређеном кориснику и разврстану у категорију III, може се применити поступак из става 1. тачке 2) овог члана.

Изузетно, на појединачно произведену ЛЗО, прилагођену одређеном кориснику и разврстану у категорију III, може се применити поступак из става 1. тачке (2) овог члана.

Појединачно произведена ЛЗО прилагођена одређеном кориснику мора бити прилагођена кориснику како би се осигурало савршено уклапање и функционалност. То значи да је таква ЛЗО јединствена. Пример појединачно произведене ЛЗО прилагођене одређеном кориснику је, нпр. ортопедска обућа по мери, у којој се производи појединачни производ за специфичне медицинске потребе корисника. С обзиром да постоји само један производ, мере контроле производње нису применљиве (појединачни производ би морао бити уништен током испитивања и није могуће извршити оцењивање квалитета производа у складу са прилозима 7 и 8, јер су произведени појединачно, а не серијски). Према томе, за ову ЛЗО може се применити поступак оцењивања усаглашености из члана 18 (2). У овом случају није могуће да се иза знака усаглашености пише наведе идентификациони број именованог тела укљученог у један од поступака из Прилога 7 и 8. Остали производи, серијски произведена ЛЗО коју је неопходно прилагодити одређеним корисницима, на пример, ушни чепићи по мери, заштитна обућа са ортопедским улошком и заштитне наочаре са корективним сочивима, могу бити подвргнути контроли производње јер ће се испитивања обављати на основном моделу који подлеже прегледу типа и дефинисао би се распон прилагођавања.

4.3. Члан 19 – Захтеви за именовано тело

Захтеви за именовано тело

Члан 19

Да би било именовано за обављање послова оцењивања усаглашености из овог правилника, тело за оцењивање усаглашености мора да испуни захтеве из тач. 1–10. овог члана.

1) Тело за оцењивање усаглашености мора да има статус правног лица регистровано у Републици Србији.

2) Тело за оцењивање усаглашености мора да буде независно од свих страна заинтересованих за резултате оцењивања усаглашености („трећа страна”) и независно од организације и ЛЗО чију усаглашеност оцењује.

Тело за оцењивање усаглашености које је члан пословног или професионалног удружења које представља организације укључене у активности пројектовања, производње, снабдевања, склапања, коришћења или одржавања ЛЗО чију усаглашеност оцењује, може бити именовано под условом да докаже своју независност и одсуство сукоба интереса.

3) Тело за оцењивање усаглашености, његов директор, односно чланови извршног одбора директора, извршни директори или чланови надзорног одбора и сл. тог тела (у даљем тексту: највише руководство), као и запослена и друга лица ангажована за спровођење активности оцењивања усаглашености (у даљем тексту: особље) не смеју да буду пројектанти, произвођачи, испоручиоци, купци, корисници или одржаваоци ЛЗО чију усаглашеност оцењују, нити смеју да буду заступници било које од тих страна.

Овим се не доводи у питање употреба ЛЗО која је неопходна за рад тог тела или употреба ЛЗО у личне сврхе.

Највише руководство тела за оцењивање усаглашености, као и његово особље не смеју да буду директно укључени у активности пројектовања, производње, испоруке, коришћења или одржавања предметне ЛЗО, нити да буду заступници било које стране укључене у те активности.

Они не смеју да спровode активности које би могле да утичу на њихово просуђивање и интегритет у вези са пословима оцењивања усаглашености за које су именована, што се нарочито односи на пружање консултантских услуга.

Тело за оцењивање усаглашености мора да обезбеди да активности његових подизвођача не угрожавају поверљивост, објективност и непристрасност у спровођењу активности оцењивања усаглашености.

4) Тело за оцењивање усаглашености и његово особље дужно је да спроводи активности оцењивања усаглашености са највишим степеном професионалног интегритета и са неопходном техничком компетентношћу у одређеној области и не сме да буде изложено било каквим притисцима или другим разлозима и утицајима, посебно финансијским, који би могли да утичу на доношење одлуке и резултате спроведених активности оцењивања усаглашености, нарочито од стране лица или група лица које су заинтересоване за резултате тих активности.

5) Тело за оцењивање усаглашености мора да буде компетентно за спровођење активности оцењивања усаглашености у складу са поступком оцењивања усаглашености за који тражи именовање, без обзира да ли те активности обавља то тело или се те активности обављају под његовом одговорношћу.

За сваку врсту ЛЗО, као и за сваки поступак оцењивања усаглашености, за које тело за оцењивање усаглашености тражи именовање, то тело, и пре и после именовања, мора да има на располагању:

(1) особље са техничким знањем, као и довољним и одговарајућим искуством за обављање послова оцењивања усаглашености;

(2) описе процедура у складу са којима се спроводи оцењивање усаглашености, при чему мора да се обезбеди транспарентност, као и старање о истоветној примени тих процедура. Такође, тело за оцењивање усаглашености мора да има и да примењује правила и процедуре којима су јасно разграничене активности оцењивања усаглашености које спроводи у својству именованог тела и активности које спроводи у другом својству или било које друге активности;

(3) процедуре за обављање активности оцењивања усаглашености које узимају у обзир одговарајуће аспекте организације испоручиоца и ЛЗО чију усаглашеност оцењује, као што су: величина, делатност и структура испоручиоца, ниво сложености технологије предметне ЛЗО, масовна или серијска природа производног процеса.

Тело за оцењивање усаглашености мора да располаже свим неопходним средствима како би могло да, на одговарајући начин, обавља техничке и административне послове у вези са активностима оцењивања усаглашености, као и да има приступ свој неопходној опреми или објектима.

б) Особље задужено за обављање послова оцењивања усаглашености, мора да има и:

(1) одговарајуће стручно и техничко образовање и радно искуство, односно одговарајућу техничку и стручну обуку која обухвата све активности оцењивања усаглашености у вези са којима је тело именовано;

(2) одговарајуће познавање захтева за оцењивање које спроводи и овлашћење за обављање тих оцењивања;

(3) одговарајуће познавање и разумевање битних захтева из Прилога 2 овог правилника, релевантних српских стандарда са списка стандарда и релевантних одредаба закона којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописа који су донети на основу тог закона, посебно прописа којима се обезбеђује усклађеност са хармонизованим законодавством Европске уније;

(4) способност припреме исправа о усаглашености, записа и извештаја о извршеним активностима оцењивања усаглашености у складу са овим правилником.

7) Непристрасност тела за оцењивање усаглашености, односно његовог највишег руководства и особља које спроводи активности оцењивања усаглашености мора да буде гарантована. Зараде, накнаде, односно награде особља које спроводи активности оцењивања усаглашености не смеју да зависе од броја обављених оцењивања, нити од резултата таквих оцењивања.

8) Тело за оцењивање усаглашености мора да има закључен уговор о осигурању од одговорности за штету од професионалне делатности.

9) Тело за оцењивање усаглашености и његово особље морају да поштују поверљивост података и информација у вези са оцењивањем усаглашености, у складу са законом. Овим се не доводе у питање обавезе које тело за оцењивање усаглашености има према надлежним органима. Права својине штите се у складу са законом.

10) Тело за оцењивање усаглашености мора да учествује у релевантним активностима организација за стандардизацију и активностима група које се оснивају са циљем обезбеђивања координације именованих и/или пријављених тела, односно да обезбеди да његово особље које спроводи активности оцењивања усаглашености буде упознато са активностима тих организација и група. Именовано тело, по правилу, примењује смернице и друге акте група за координацију именованих и/или пријављених тела, у циљу конзистентног и једнако квалитетног обављања послова и спровођења активности оцењивања усаглашености.

Члан 19 Правилника дефинише критеријуме које именована тела морају да испуне. Тела која могу пружити доказ о својој усаглашености с таквим критеријумима подносе министарству привреде документа којима доказују подобност за именовање.

Сматра се да тела која су Именована за спровођење оцењивања усаглашености са битним здравственим и безбедносним захтевима испуњавају захтеве Правилника и обезбеђују доследну техничку примену ових захтева у складу са одговарајућим процедурама у Правилнику. Именована тела морају имати одговарајуће просторије и техничко особље које им омогућава обављање техничких и административних активности у вези са оцењивањем усаглашености. Такође морају применити одговарајуће процедуре контроле квалитета пружених услуга.

Именовано тело које жели да понуди услуге у складу са једним или више поступака оцењивања усаглашености, наведених у прилозима 5, 7 и 8, мора испуњавати одговарајуће захтеве за сваки поступак, што се такође мора оценити у складу са овим захтевима. Именовано тело може бити именовано само за дефинисани асортиман производа и не мора бити квалификовано да спроводи оцењивање усаглашености свих производа који су обухваћени Правилником.

Именована тела морају имати одговарајуће процедуре и поступке како би се осигурало да се оцењивање усаглашености и издавање сертификата у сваком тренутку могу пратити. Поступци обухватају и обавезе и одговорности у вези са захтевима упућеним произвођачу да предузме корективне мере и извештавању надлежног органа.

Тела за оцењивање усаглашености морају имати закључен уговор о осигурању од одговорности за штету од професионалне делатности. На европском нивоу не постоји препорука којом би се сугерисала финансијска вредност осигурања од одговорности. Генерално би требало да одговара нивоу активности именованог тела у области ЛЗО.

Да би обезбедили техничку компетенцију, именована тела дужна су да осигурају да су информисани о стандардизацији и њеном развоју.

4.4. Члан 20 – Претпоставка о испуњености захтева за именовано тело

Претпоставка о испуњености захтева за именовано тело

Члан 20

Претпоставља се да тело за оцењивање усаглашености које докаже испуњеност захтева одговарајућих српских стандарда или делова тих стандарда, испуњава и захтеве из члана 19. овог правилника, у мери у којој су ти захтеви обухваћени наведеним стандардима. Одговарајући српски стандарди из става 1. овог члана су српски стандарди којима су преузети релевантни хармонизовани стандарди који садрже захтеве за тела за оцењивање усаглашености.

Релевантни хармонизовани стандарди, односно серија стандарда EN ISO/IEC 17000, пружају корисне и одговарајуће механизме за претпоставку усаглашености именованих тела са неким критеријумима утврђеним у члану 19 Правилника (наведени стандарди не покривају све те критеријуме). Међутим, то не искључује могућност да тела која нису у складу са усаглашеним стандардима буду именована уз образложење да је усаглашеност обавезна само у погледу критеријума изнетих у члану 19 Правилника.

4.5. Члан 21 –Захтеви за именовано тело у вези са његовим подизвођачима

Захтеви за именовано тело у вези са његовим подизвођачима

Члан 21

Именовано тело може да, уз сагласност подносиоца захтева за оцењивање усаглашености, подговори подизвођача, у земљи или иностранству, за обављање одређених активности у вези са оцењивањем усаглашености за које је то тело именовано. Именовано тело обезбеђује да подизвођач испуњава захтеве из члана 19. овог правилника и доказе о томе чува и ставља на располагање органу надлежном за именовање у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености. Именовано тело задржава одговорност за послове које обавља подизвођач. Именовано тело дужно је да органу надлежном за именовање стави на располагање релевантну документацију која се односи на компетентност подизвођача за послове из става 1. овог члана.

Како би била усклађена са одредбама Правилника, именована тела морају водити регистар свих подизвођача и филијала, како би се омогућио ефикасан надзор. Именовано тело може ангажовати стручњаке како би помогли спровођење активности оцењивања, али активности експерта требало би да се контролишу као да је експерт директно запослен од стране именованог тела под истим уговорним обавезама и делује у оквиру система квалитета именованог тела.

Иако се оцењивање усаглашености може подговорити, укључујући оцењивање битних захтева за здравље и безбедност, именовано тело остаје у потпуности одговорно за целокупан рад (за све активности) и заштиту непристрасности и интегритета.

5. ПОГЛАВЉЕ V - НАДЗОР НАД ЛЗО И ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Поглавље 5 Правилника бави се надзором на тржишту, контролом производа који улазе на тржиште и заштитном клаузулом.

Користан документ за органе тржишног надзора у државама чланицама је „Добра пракса за тржишни надзор“ који су развили стручњаци за надзор тржишта, који су чланови или председавајући различитих група за административну сарадњу. Документ је осмишљен као алат који ће помоћи у ефикасном прекограничном надзору тржишта и обезбедити разумевање процедура утврђених у важећим прописима ЕУ који обезбеђују доследан приступ тржишном надзору.

Поред тога, документ садржи у прилозима контролне листе и друге алате за обављање активности надзора тржишта.

5.1. Члан 22 – Процедуре на националном нивоу за рад са ЛЗО која представља ризик

Члан 22

Надлежни органи надзора организују и спроводе надзор над ЛЗО у складу са законом којим се уређује инспекцијски надзор, односно законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и посебним законом.

Испоручилац обезбеђује да, без одлагања, буду предузете све неопходне корективне радње како би ЛЗО која је испоручена на тржишту и/или стављена у употребу, а која није усаглашена или постоје разлози да испоручилац сматра да није усаглашена са захтевима из овог правилника, била усаглашена са тим захтевима, повучена или, ако је потребно, опозвана.

Ако ЛЗО која је испоручена на тржишту и/или стављена у употребу, представља ризик са становишта заштите јавног интереса, односно није усаглашена са захтевима овог правилника, испоручилац о томе надлежном органу надзора, без одлагања, доставља обавештење, које садржи и податке о неусаглашености и предузетим корективним радњама, у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, односно посебним законом.

Корективне радње из става 2. овог члана предузимају се за сву неусаглашену ЛЗО испоручену на тржишту и то сразмерно ризику који таква ЛЗО представља.

Ако је за ЛЗО из става 3. овог члана издата исправа о усаглашености у складу са овим правилником, именовано тело које је издало ту исправу се обавештава о утврђеној неусаглашености.

Ако нису предузете корективне радње у складу са ставом 2. овог члана, предузимају се одговарајуће мере, у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и посебним законом.

Када производ представља ризик на националном нивоу, успоставља се детаљан поступак за органе држава чланица задужене за надзор тржишта на њиховој територији, са специфичним обавезама за дотичне привредне субјекте, у циљу савладавања ризика.

5.2. Члан 23 – Заштитна клаузула

Заштитна клаузула

Члан 23

Испорука или употреба ЛЗО која је испоручена на тржиште и/или стављена у употребу, чија је усаглашеност оцењена у складу са овим правилником, на коју је стављен знак усаглашености и за коју је сачињена декларација о усаглашености, коју прати прописана документација и која се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, а за који се утврди да представља ризик са аспекта заштите јавног интереса обухваћеног овим правилником, може се ограничити или забранити или та ЛЗО може бити повучена или опозвана, у складу са законима којима се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, тржишни надзор, безбедност и здравље на раду и овим правилником.

Заштитна клаузула наведена у члану 23 Правилника је процедура којом се предузимају мере, на основу неусаглашености са битним здравственим и безбедносним захтевима и када се сматра да ЛЗО може угрозити лица, животиње или имовину, у сврху повлачења са тржишта, забране стављања на тржиште или ограничавања слободног кретања ЛЗО.

Приликом разматрања да ли треба покренути заштитну клаузулу, надлежни органи размотриће да ли је неусаглашеност довољан разлог за покретање формалних мера, или се проблем неусаглашености може решити и без заштитних поступака. На пример, незнатна неусаглашеност може бити нечитљив знак усаглашености. У таквим случајевима, налаже се произвођачу или заступнику да предузме одговарајуће корективне мере.

5.3. Члан 24 – Поступање са ЛЗО која представља ризик

Поступање са ЛЗО која представља ризик

Члан 24

Надлежни орган надзора, ако има довољно разлога да верује да ЛЗО представља ризик за здравље и безбедност људи или за други аспект заштите јавног интереса, проверава да ли та ЛЗО испуњава примењиве захтеве овог правилника.

Испоручилац је дужан да сарађује са органом из става 1. овог члана.

Ако у вршењу провера из става 1. овог члана утврди да ЛЗО није усаглашена са прописаним захтевима, надлежни орган надзора, без одлагања налаже испоручиоцу да предузме одговарајуће корективне радње како би ту ЛЗО усагласио са тим захтевима, повукао или опозвао у разумном року, о чему одлучује сразмерно ризику који ЛЗО представља.

Надлежни орган надзора о утврђеној неусаглашености из става 3. овог члана обавештава именовано тело које је издало исправу о усаглашености за предметну ЛЗО, односно, када је то примењиво, надлежни орган који је издао или признао исправу о усаглашености.

Испоручилац обезбеђује предузимање корективних радњи из става 3. овог члана за сву ЛЗО коју је испоручио на тржишту, за коју је утврђено да представља ризик. Надлежни орган надзора предузима мере за забрану или ограничавање испоруке, односно употребе ЛЗО, односно њено повлачење или опозив, уколико испоручилац не предузме корективне радње у року из става 3. овог члана.

На мере које надлежни орган надзора предузима у складу са ставом б. овог члана примењују се одредбе о рестриктивним мерама прописане посебним законом.

5.4. Члан 25 – Поступање са усаглашеном ЛЗО која представља ризик

Предвиђен је посебан поступак за ЛЗО која је усаглашена са захтевима Правилника, али ипак представља ризик за здравље и безбедност. Надлежни државни орган је дужан да предузме одговарајуће радње које укључују испоручиоце и да поступа у складу са Законом о тржишном надзору („Сл. Гласник РС“, бр. 92/2011)

Поступање са усаглашеном ЛЗО која представља ризик

Члан 25

Када се након спроведеног поступка у складу са чланом 24. став 1. овог правилника утврди да ЛЗО пројектована и израђена у складу са овим правилником, ипак представља ризик за здравље или безбедност лица, испоручилац предузима све одговарајуће радње како би обезбедио да предметна ЛЗО, када је ставља на тржиште, више не представља ризик, као и да је повуче са тржишта или опозове у разумном року, сразмерно природи ризика.

Испоручилац обезбеђује предузимање корективних радњи за сву ЛЗО из става 1. овог члана коју је испоручио на тржишту.

5.5. Члан 26 – Формална неусаглашеност ЛЗО

Формална неусаглашеност ЛЗО

Члан 26

Сматра се да је ЛЗО формално неусаглашена ако се после испоруке на тржишту утврди једна од следећих неусаглашености:

- 1) стављање знака усаглашености супротно одредбама члана 16. овог правилника;
- 2) одсуство знака усаглашености;
- 3) одсуство јединственог броја именованог тела које је учествовало у оцењивању усаглашености, или стављање јединственог броја именованог тела супротно одредбама члана 16. овог правилника;
- 4) несачињавање декларације о усаглашености или неисправно сачињавање декларације о усаглашености;
- 5) недоступност или некомплетност техничке документације;
- 6) одсуство, некомплетност или нетачност информација из члана 8. став 7. и члана 10 став 3. овог правилника;
- 7) неиспуњавање других захтева из члана 8. или члана 10. овог правилника;

У случају неотклањања или понављања формалне неусаглашености, предузимају се мере у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености..

Формална неусаглашеност ЛЗО постоји када неусаглашеност није директно повезана са ризиком за здравље и безбедност, али може бити показатељ могућих ризика.

Случајеви наведени у члану 26. став 1 укључују недостатке у означавању, документацији и другим информацијама које се достављају уз ЛЗО.

На пример, постављање знака и ознака уз знак усаглашености подлеже одређеним ограничењима. Орган тржишног надзора мора осигурати да се та начела поштују и по потреби предузети одговарајуће мере.

6. ПОГЛАВЉЕ VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

6.1. Члан 27 – Означавање усаглашености стављањем Српског знака усаглашености

Члан 27

Од дана почетка примене овог правилника до дана ступања на снагу АСАА споразума за ЛЗО на коју се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, до дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености ЛЗО обавља се стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима.

6.2. Члан 28 – Прелазне одредбе које се односе на тела за оцењивање усаглашености и важење исправа о усаглашености

Члан 28

Тела за оцењивање усаглашености која су именована у складу са прописом из члана 29. овог правилника обављају послове оцењивања усаглашености, у складу са чланом 18. овог правилника, до окончања поступка именовања у складу са овим правилником.

Тела за оцењивање усаглашености из става 1. овог члана, могу да поднесу захтев за именовање органу надлежном за именовање у складу са овим правилником најкасније шест месеци од дана почетка његове примене.

Тела за оцењивање усаглашености из става 1. овог члана, која не поднесу захтев за именовање у року из става 2. овог члана, односно тела за оцењивање усаглашености за која орган надлежан за именовање, по поднетом захтеву, утврди да не испуњавају захтеве из овог правилника, неће моћи да обављају послове оцењивања усаглашености као именована тела у складу са овим правилником.

Исправе о усаглашености које су, до дана почетка примене овог правилника, тела из става 1. овог члана издала са роком важења, важе до истека рока на који су издате, а исправе о усаглашености које су та тела, на основу прописа из члана 29. издала без рока важења, важе до 21. априла 2023. године.

6.3. Чланови 29. и 30. – Почетак примене

Члан 29.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о личној заштитној опреми („Службени гласник РС”, број 100/11).

Члан 30.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Обзиром да је Правилником преузета Уредба о ЛЗО (ЕУ) 2016/425 која предвиђа посебан прелазни режим за ЛЗО: прелазни период од једне године (од 21. априла 2018. до 20. априла 2019.) током ког се примењују и Директива и Уредба о ЛЗО и да у складу са чланом 47 став 1, ЛЗО пројектована и израђена у складу са Директивом о ЛЗО 89/686/ЕЕЗ може да се стави на тржиште до 20. априла 2019. у начелу ЕУ сертификати о прегледу типа у складу са Директивом о ЛЗО могу се издавати до краја прелазног периода, тј. 20. априла 2019. За те производе у складу са Директивом о ЛЗО до 20. априла 2019. није потребно ажурирати пратећу документацију (нпр. ЕУ декларацију о усаглашености). Пошто се Уредба о ЛЗО примењује од 21. априла 2018. године, од тог дана произвођачи могу започети стављање на тржиште ЛЗО у складу са Уредбом.

Члан 47 став 2 предвиђа да ЕУ сертификати о прегледу типа и одлуке о одобрењу издате на основу Директиве о ЛЗО пре 21. априла 2019. године остају на снази до 21. априла 2023. године, осим ако истекну пре тог датума.

7. ПРИЛОГ 1. – Категорије ЛЗО према ризику

Прилог 1.

КАТЕГОРИЈЕ ЛЗО ПРЕМА РИЗИКУ

Овим прилогом утврђују се категорије ризика од којег ЛЗО треба да заштити корисника.

Прилог 1. бави се категоризацијом личне заштитне опреме (ЛЗО) на основу врсте ризика. Ако је ЛЗО предвиђена да обезбеди заштиту од више ризика, они ће бити сврстани у категорију која одговара ризику или ризицима највише категорије.

У Додатку: Упутство за категоризацију личне заштитне опреме (ЛЗО), садржане су одредбе Правилника о ЛЗО о категоризацији ЛЗО према степену ризика од ког се корисник штити

7.1. Категорија I

Прилог 1 (наставак)

Категорија I

Категорија I. обухвата искључиво следеће минималне ризике:

- 1) површинско механичко деловање;
- 2) контакт са блажим средствима за чишћење или продужени додир са водом;
- 3) додир са врућим површинама чија температура не прелази 50°C;
- 4) оштећење очију услед излагања сунчевој светлости (не током посматрања Сунца);
- 5) атмосферске утицаје који нису екстремне природе

Површинске механичке повреде су на пример модрице, убоди биљака и огреботине које настају приликом налетања у фиксирани препреке и не захтевају медицинску помоћ.

Слаба средства за чишћење су на пример површински активна средства разређена у води која се користе за прање посуђа, при чему главни ризик може бити атопијски екцем због дужег излагања води и слабих водених раствора, тј. када је потребна само водонепропусност.

ЛЗО за директно посматрање сунца (нпр. помрачења сунца) или против зрачења из вештачких извора светлости, попут оних који се користе у соларијумима, су ЛЗО категорије II.

Атмосферски услови који нису екстремне природе су нормални временски услови, тј. киша, прскање воде и хладне температуре зими, што се може очекивати при обављању активности на отвореном, на пример, чишћењу снега, спортским активностима, једрењу и грађевинским радовима.

7.2. Категорија II

Прилог 1 (наставак)

Категорија II.

Категорија II. обухвата све ризике који нису наведени у категоријама I. и III.;

7.3. Категорија III

У (1) супстанце и смеше опасне по здравље (канцерогене, мутагене, токсичне, надражујуће или осетљиве) спадају било која течност, гас или чврста супстанца који представљају ризик за здравље и безбедност људи.

Биолошки агенси (3) су микроорганизми, укључујући оне који су генетски модификовани, ћелијске културе и људски ендопаразити који могу бити у стању да изазову инфекцију, алергију или токсичност. Сматра се да биолошки агенси, као и мултирезистентне бактерије могу изазвати врло озбиљне последице, попут смрти или трајне штете по здравље.

Прилог 1 (наставак)

Категорија III

Категорија III. обухвата ризике који могу изазвати смрт или озбиљно и трајно оштећење здравља и то од:

- 1) супстанци и смеша које су опасне по здравље;
- 2) атмосфера са недостатком кисеоника;
- 3) штетних биолошких агенса;
- 4) јонизујућег зрачења;
- 5) средине са високом температуром чији се ефекат може упоредити са ефектом температуре ваздуха од +100°C или вишом;
- 6) средине са ниском температуром чији се ефекти могу упоредити са ефектом температуре ваздуха од -50°C или нижом;
- 7) падова са висине;
- 8) струјног удара и рада под напоном;
- 9) утапања;
- 10) посекотина при раду са ручном моторном тестером;
- 11) млазова високог притиска;
- 12) прострелних рана или убода ножем;
- 13) штетне буке.

(5) Ризик од излагања срединама са високим температурама је повезан са ефектима упоредивим са температуром ваздуха од 100°C . У научној литератури је описано да би излагање температури ваздуха већој од 100°C , у комбинацији са другим аспектима или ризицима, довело до повреда и опекотина другог степена за мање од петнаест секунди. То значи да ће топлотни флуks који се преноси на кожу изазвати опекотине другог степена у року од петнаест секунди. Овај критеријум за опекотине другог степена треба узети у обзир као критеријум приликом одлучивања да ли је ЛЗО која штити од топлоте ЛЗО категорије III или не. Овај критеријум се такође треба применити тамо где постоји ризик од прскања врућег материјала и додира са врућим површинама.

Ризик у вези са излагањем срединама са ниским температурама (6) повезан је са ефектима упоредивим са температуром ваздуха од -50°C , ефекти температуре од -50°C се виде у мирном ваздуху са максималном брзином ветра 5 km/h . Ови услови могу довести до смрзавања изложене површине за мање од два минута. У условима већих брзина ветра, овај ефекат се може постићи на нижим екстремним температурама. Услове који за последицу могу имати смрзавање изложене површине за мање од два минута требало би узети у обзир као критеријуме приликом одлучивања да ли је ЛЗО који штити од хладноће ЛЗО категорије III или не.

Лична заштитна опрема за заштиту од пада са висине (7) требала би да буде пројектована тако да спречи или заустави пад, као и да подржи корисника у случају пада. Примери су опрема која се користи у раду на крововима гдје постоји ризик од пада на нижи ниво или опрема за пењање која се користи у пењању на стене.

За ЛЗО која пружа заштиту од струјног удара и рада под напоном (8), напони већи од 50 V AC или 75 V DC обично се сматрају опасним и имају врло озбиљне последице, укључујући застој срца. Такође укључена је ЛЗО намењена обученим лицима, коју ће носити током рада под напоном до 800 kV AC и 600 kV DC .

ЛЗО пројектована да спречи утапање (9) мора бити у могућности да корисника врати на површину што је брже могуће и без опасности по здравље, а корисника, који може бити исцрпљен или без свести након што падне у течан медијум, мора држати у води у положају који омогућава дисање до доласка помоћи.

Млазови високог притиска (11) захтевају да се ЛЗО пројектује и производи ради заштите када је радни притисак 200 бара или више. Ограничење продирања у кожу према литератури је 80 бара, али уобичајена радна одећа пружа заштиту до 200 бара. Опрема са млазовима под високим притиском до 3000 бара може се наћи на тржишту за професионалну употребу. Опрема коју потрошачи користе, на пример машине за прање под високим притиском, има радни притисак мањи од 200 бара.

Лична заштитна опрема за заштиту од повреда проузрокованих мецима и убодима ножа (12) су, на пример, прслуци, који штите од прострелних рана и убода ножем, за обезбеђење.

8. ПРИЛОГ 2. – Битни захтеви за здравље и безбедност

Битни захтеви за здравље и безбедност у Прилогу 2. Правилника израђени су да би се осигурао највиши могући ниво заштите. У пракси то значи најбољи компромис између ефикасности заштите, употребљивости и удобности у складу са опште прихваћеним стањем технике. Ови захтеви се примењују у складу са предвидивим условима коришћења за које је ЛЗО намењена. Они или постављају могуће циљеве заштите и/или се односе на перформансе ЛЗО.

Захтеви дефинишу резултате које треба постићи или ризике које треба решавати, али не прецизирају и не предвиђају техничка решења којима се прописује начин постизања истих. Такође су формулисани тако да омогућују оцењивање усаглашености са тим захтевима, у недостатку европских хармонизованих стандарда или у случају да произвођач одлучи да их не примени.

Ова флексибилност омогућава произвођачима да одаберу најприкладнији начин за испуњавање захтева. Такође омогућава, на пример, да се материјали и дизајн производа прилагоде технолошком напретку. Сходно томе, хармонизовани прописи, попут Правилника о ЛЗО, не захтевају редовно прилагођавање техничком напретку, јер је оцењивање испуњености захтева засновано на техничком знању у тренутку оцењивања.

Прилог II је подељен у три дела:

- 1. општи захтеви за сву ЛЗО;
- 2. додатни захтеви заједнички за више врста или типова ЛЗО;
- 3. додатни захтеви специфични за одређене ризике.

Према томе, поред примене општих захтева, произвођачи морају јасно да идентификују:

- ризик од ког је ЛЗО намењена да штитити у циљу одређивања додатних захтева који ће се применити на ЛЗО;
- предвидљиве услове употребе за које је ЛЗО намењена.

Ако произвођач одлучи да користи српске стандарде за ЛЗО којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености у поступку за оцењивање усаглашености са Правилником, постараће се да ти стандарди обухватају све захтеве (БЗЗБ) који су применљиви на његову ЛЗО под предвидљивим условима употребе за које је ЛЗО намењена. Ако постојећим стандардима нису обухваћени сви важећи захтеви за здравље и безбедност, произвођач ће, уз примену ових стандарда, оцењивати усаглашеност са захтевима који нису обухваћени коришћењем других релевантних техничких спецификација и метода испитивања.

Захтеви наведени у Прилогу 2. укључују све што је неопходно за постизање усаглашености са захтевима Правилника. ЛЗО се може ставити на тржиште само ако је у складу са свим важећим захтевима за здравље и безбедност и условима из овог Правилника.

8.1. Уводне напомене

Како би осигурао да је заштита коју пружа ЛЗО адекватна ризику, произвођач би требало да изврши процену ризика ЛЗО како би идентификовао планирану употребу и потребан ниво заштите под разумно предвидивом употребом.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Примена битних захтева за здравље и безбедност из овог прилога је обавезна.

Обавезе које се односе на битне захтеве за здравље и безбедност примењују се само ако постоји одговарајући ризик од којег предметна ЛЗО треба да штити.

Битни захтеви за здравље и безбедност примењују се тако да се у обзир узимају најновија достигнућа и постојећа пракса у време пројектовања и производње, као и технички и економски захтеви који одговарају високом степену заштите здравља и безбедности.

Произвођач спроводи процену ризика како би идентификовао ризике који се односе на ЛЗО коју производи.

Приликом пројектовања и израде произвођач узима у обзир извршену процену.

Приликом пројектовања и производње ЛЗО, и приликом израде упутстава, произвођач осим предвиђене намене ЛЗО, узима у обзир и употребу која се може разумно предвидети.

Када је то применљиво, мора се обезбедити здравље и безбедност особа које нису корисници.

Уводна напомена подсећа да су захтеви (БЗЗБ), када су применљиви на одређену врсту ЛЗО, правно обавезујући. То се јасно види из члана 8 става 1 који одређују обавезе произвођача. С тим у вези, важно је разликовати захтеве (БЗЗБ) из Прилога 2 од спецификација хармонизованих европских стандарда, чија се примена врши добровољно.

Мора се имати на уму приликом читања сваког захтева (БЗЗБ) из Прилога 2 да су захтеви применљиви само када су релевантни и потребни.

Појам „најновије достигнуће“ није дефинисан као такав Правилнику. Међутим, из уводне напомене јасно је да појам „најновијих достигнућа“ укључује и техничке и економске аспекте. Да би одговарала „најновијим достигнућима“, техничка решења усвојена да испуне захтеве (БЗЗБ) морају користити најефективнија техничка средства која су у то време доступна по цени која је разумна.

Можда није увек могуће у потпуности задовољити одређене захтеве (БЗЗБ), имајући у виду тренутно „најновија достигнућа“. У таквим случајевима, произвођач ЛЗО мора настојати да у највећој могућој мери испуни циљеве задате захтевима.

Од произвођача ЛЗО се не може очекивати да користе решења која су још увек у фази истраживања или техничка средства која углавном нису доступна на тржишту. С друге стране, они морају водити рачуна о техничком напретку и усвојити најефикаснија техничка решења која су најприкладнија за предметну ЛЗО када постану доступна за разумне трошкове.

Обично се хармонизовани европски стандарди узимају као референца за дефинисање „најновијих достигнућа“ у датом тренутку.

Израз „процена ризика“ користи се за процену различитих ризика. Процена ризика у Правилнику не сме се мешати са проценом ризика коју је послодавац дужан да спроведе у вези са Законом о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС“, бр. 101/05, 91/15 и 113/17). Процена ризика у Правилнику повезана је само са ЛЗО а не и са условима рада или употребе. С једне стране, произвођач мора проценити од којих ризика ЛЗО коју производи треба да заштити. С друге стране, произвођач мора проценити ризике који се односе на употребу произведене ЛЗО у предвидљивим условима употребе.

Резултати процене ризика треба да се одразе у техничкој документацији, као и у упутствима и информацијама произвођача како би корисник могао да процени смањење ризика приликом коришћења ЛЗО (на квантитативни или квалитативни начин) под предвидљивим условима употребе. Упутства и информације произвођача би требало да садрже: максималне вредности изложености штетним агенсима од којих ЛЗО пружа заштиту (ако је применљиво), максимално време заштите (ако је применљиво), услове окружења који утичу на ефикасност ЛЗО (нпр. влага, температура), ограничења употребе, идентификација знакова губитка заштитне функције ЛЗО.

Произвођач мора узети у обзир разумно предвидиву употребу ЛЗО. Не може се очекивати да произвођач ЛЗО узима у обзир све могуће употребе ЛЗО. Међутим, одређене врсте употребе, било намерне или ненамерне, предвидљиве су на основу искустава претходних употреба исте врсте ЛЗО или сличне ЛЗО, на основу истрага несрећа и сазнања о људском понашању.

8.2. Општи захтеви за сву ЛЗО (1.)

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1. ОПШТИ ЗАХТЕВИ ЗА СВУ ЛЗО

ЛЗО мора да обезбеди одговарајућу заштиту од свих могућих ризика, у складу са предвиђеном наменом.

Новим правилником фокус заштите коју ЛЗО треба да пружи премешта се са „заштите од свих ризика који се сусрећу“, на „заштиту од ризика од којих је ЛЗО намењена да штити“.

8.3. Начела пројектовања

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.1. Начела пројектовања

1.1.1. Ергономија

ЛЗО мора бити пројектована и израђена тако да у условима предвиђене намене корисник може несметано да обавља делатност и да има највиши могући ниво заштите.

У фази пројектовања ЛЗО потребно је применити ергономске принципе да би се ЛЗО прилагодила својој заштитној функцији под предвидљивим условима употребе.

Оперативни захтеви за ЛЗО морају се истовремено процењивати на основу нивоа:

- заштите која мора бити на највишем могућем нивоу према тренутно најновијим достигнућима;
- максимално разумна „употребљивост“ тако да се прилагођава карактеристикама и окружењу у којем задатке обављају могући различити корисници.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.1.2. Нивои и класе заштите

1.1.2.1. Највиши могући ниво заштите

Оптималан ниво заштите који се мора узети у обзир код пројектовања је онај изнад кога би ограничења приликом употребе ЛЗО спречавала њену ефикасну намену за време излагања ризику или нормалног обављања активности.

Овај захтев уводи принцип најбоље могуће равнотеже између што вишег нивоа заштите и што нижег степена ограничења. (видети такође тачку 1.1.1. Прилога 2) Ипак, за врло специфичне примене, безбедност корисника има предност. Ово је посебно случај када према најновијим достигнућима није могуће истовремено осигурати удобност и заштиту од високих нивоа опасности (нпр. самоспасавање током ванредне ситуације, заштита од јонизујућег зрачења, уклањање нагазних мина ...).

Тестови перформанси у пракси помоћу испитаника могу се извести како би се проценила прихватљивост ЛЗО и изводљивост планиране активности.

ПРИЛОГ 2

1.1.2.2. Класе заштите примерене различитим нивоима ризика

Када се може разликовати више нивоа истог ризика при различитим условима употребе ЛЗО, приликом пројектовања морају се узети у обзир одговарајуће класе заштите.

Лакше је назначити природу ризика него количински проценити његов ниво. У пракси класе заштите се генерално дефинишу нивоима перформанси једне или више карактеристика. Ови нивои перформанси одређени су конвенционалним методама испитивања који симулирају ситуације ризика што је могуће реалније.

Број класа треба свести на минимум како би се избегле потешкоће и грешке током фазе избора одговарајуће ЛЗО од стране корисника и купаца. У ствари, стварање неколико класа заштите може се оправдати само постојањем више различитих поља примене, у смислу нивоа ризика и ергономских фактора, који се не могу обухватити једном класом ЛЗО.

С друге стране, различите класе заштите могу бити корисне када нуде, где је то могуће, коришћење комфорније ЛЗО уместо ЛЗО са непотребно високим нивоом заштите.

У сваком случају, ако се користи више класа заштите и/или нивоа перформанси, одговарајући нивои ризика и/или поља примене морају бити јасно идентификовани и наведени у упутствима и информацијама произвођача.

Даље, приликом дефинисања класа заштите, на пример у стандардима или другим спецификацијама, требало би узети у обзир мерну несигурност резултата испитивања како би се избегле потешкоће у тумачењу.

8.4. Нешкодљивост ЛЗО

ПРИЛОГ 2 (наставка)

1.2. Нешкодљивост ЛЗО

1.2.1. Одсуство ризика и других штетних фактора

ЛЗО мора бити пројектована и израђена тако да спречи ризике и друге штетне факторе у предвиђеним условима употребе.

Чак и ако се током пројектовања ЛЗО елиминишу могући узроци штете, колико год је могуће, употреба ЛЗО понекад може проузроковати штету по корисника. То се посебно дешава ако изабрана ЛЗО није оптимална или се користи погрешно или у неприкладним радним ситуацијама. Стога треба пажљиво узети у обзир захтеве и смернице за правилан избор и употребу. Треба узети у обзир ергономске, физиолошке и друге факторе.

Ти додатни ризици нису повезани са ризицима од којих штите.

Следећи примери илуструју додатне ризике које може створити ЛЗО:

- уска ЛЗО која спречава испаравање зноја и изазива, на пример, хипертермију, иритацију коже и нелагоду;
- „цепови“ у ЛЗО чије постојање омогућава додир са врелим или хладним производима;
- ЛЗО која доводи до потешкоћа у препознавању оптичких или звучних сигнала упозорења;

- психо-физиолошка ограничења попут повећања брзине метаболизма или умора.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.2.1.1. Материјали погодни за израду ЛЗО

Материјали и делови ЛЗО, укључујући и продукте њиховог разлагања, не смеју неповољно да утичу на хигијену или здравље корисника.

Саставни материјали у предвидљивим условима нормалне употребе не могу ослобађати или се разградити да би се ослободиле супстанце за које се зна да су токсичне, канцерогене, мутагене, алергене, тератогене или на други начин штетне.

Следе примери могућих докумената који се могу користити за доказивање усаглашености са овим захтевом:

- а) Изјава коју је дао произвођач која потврђује да ЛЗО не садржи никакве супстанце на нивоима за које је познато или се сумња да штетно утичу на хигијену или здравље корисника;
- б) Спецификације материјала;
- ц) Безбедносни листови који се односе на материјале;
- д) информације које се односе на погодност материјала за употребу са храном, у медицинским производима или другим релевантним применама;
- е) извештаје о испитивању или друге информације које се односе на токсиколошка, алергена, канцерогена, токсична за репродукцију или мутагена испитивања и мерења на материјалима;
- ф) Информације које се односе на екотоксиколошка и друга испитивања утицаја материјала на околину.

Посебну пажњу треба обратити на присуство пластификатора, нерагованих компоненти, тешких метала, нечистоћа и хемијског идентитета пигмената и боја.

Граничне вредности изложености штетним материјама, као што су на пример Cr (VI), Ni и azo-боје често су одређене у европским или националним прописима.

Конкретно, произвођач треба да узме у обзир:

1. Закон о хемикалијама („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
2. Правилник о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија („Сл. гласник РС“, бр. 90/13, 25/15, 2/16, 44/17, 36/18 и 9/20);
3. Правилник о начину на који се врши процена безбедности хемикалије и садржини извештаја о безбедности хемикалије („Сл. гласник РС“, бр. 37/11);
4. Правилник о критеријумима за идентификацију супстанце као ПБТ или вПвБ ("Сл. гласник РС", бр. 23/10);
5. Правилник о садржају безбедносног листа („Сл. гласник РС“, бр. 100/11);

6. Листа супстанци које изазивају забринутост („Сл. гласник РС“, бр 94/13, 101/16 и 22/18);
7. Листа супстанци кандидата за Листу супстанци које изазивају забринутост („Сл. гласник РС“, бр 58/16 и 22/18);
8. Правилник о методама испитивања опасних својстава хемикалија („Сл. гласник РС“, бр 117/13);
9. Правилник о регистру хемикалија („Сл. гласник РС“, бр 16/16, 6/17, 117/17, 44/18-др.закон, 7/19 и 93/19).
10. Правилник о класификацији, паковању, обележавању и оглашавању хемикалије и одређеног производа у складу са Глобално хармонизованим системом за класификацију и обележавање УН („Сл. гласник РС“, бр 105/13, 52/17, и 21/19);
11. Правилник о Списку класификованих супстанци („Сл. гласник РС“, бр 22/20).

Овим прописима су, између осталог преузети захтеви Уредбе (ЕЗ) бр. 1272/2008 (CLP) о разврставању, обележавању и паковању супстанци и смеша и Уредбе (ЕЗ) бр. 1907/2006 Европског парламента и Савета о регистрацији, евалуацији, одобрењу и ограничавању хемикалија (REACH). Ова Уредба се такође примењује на ЛЗО која може садржати хемикалије опасне по здравље које долазе у директан и дуготрајан контакт са кожом.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.2.1.2. Својства површине делова ЛЗО која може бити у додиру са корисником

Површина сваког дела ЛЗО која је или може бити у додиру са корисником приликом ношења не сме бити груба, оштрих ивица, избочина или таква да изазива претеране надражаје или повреде.

Процена карактеристика храпавости, оштрих ивица итд. које могу да узрокују повреде може се засновати на објективним тестовима (нпр. визуелним или тактилним) и/или на практичном искуству. На пример, елементи за причвршћивање додатака у кациги која пролази кроз шкољку кациге не смеју бити постављени на начин који представља ризик за корисника.

Повреде могу произаћи не само из карактеристика ЛЗО, већ и из активности корисника.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.2.1.3. Максимална дозвољена сметња кориснику

Свако ограничење у покрету, у заузимању одговарајућег положаја тела и чулном опажању при употреби ЛЗО мора бити сведено на минимум. Осим тога, употреба ЛЗО не сме да проузрокује покрете који би могли да угрозе корисника.

Препрека кретању посебно зависи од тежине и димензија ЛЗО која мора узети у обзир не само морфологију корисника којима је намењена, већ и динамику кретања коју захтева њихова активност, могућности прилагођавања и карактеристике саставних материјала. На пример, што су саставни материјали дебљи и крући, то је вероватније да ће представљати препреку кретању.

Ометање сензорне перцепције корисника може имати различите облике. На пример штитници за слух намењени су да обезбеде пригушивање буке која долази до ушију предвиђеног корисника, али овај захтев такође треба узети у обзир заједно са потребом корисника да комуницира са другим оператерима и/или да чује упозоравајуће сигнале.

Други пример је одећа за гашење пожара која треба да обезбеди заштиту од топлоте и пламена. Заштита може бити нижег нивоа за мањи део тела како би предвиђени корисник брже постао свестан опасности и избегао је.

У погледу сензорне перцепције, потребно је тражити најбољи могући однос између безбедности и употребљивости. На пример, рукавица треба да сачува спретност и тактилну осетљивост намераваног носиоца, а да ипак обезбеди заштиту од ризика који могу бити механички, хемијски и/или термички.

Да би се оценила усаглашеност ЛЗО са овим захтевима, могу се користити објективне методе испитивања за мерења физичких карактеристика које утичу на корисника, као што су: величина, крутост, тежина, видно поље итд. Када не постоји објективна метода за мерење нивоа ограничавања кретања, могу се спровести субјективна испитивања кроз практичне тестове на особама које обављају задатке који симулирају могуће предвидљиве услове коришћења.

8.5. Удобност и ефикасност

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.3. Удобност и ефикасност

ЛЗО мора бити пројектована и израђена тако да обезбеди највећу могућу удобност и ефикасност за сваког корисника, дакле за различите морфолошке типове и за оба пола.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.3.1. Прилагођавање ЛЗО кориснику

ЛЗО мора бити пројектована и израђена тако да се олакшава правилно постављање на корисника и да остане на месту током предвиђеног периода употребе, узимајући у обзир факторе средине, покрете које треба учинити и положаје тела.

ЛЗО мора да има могућност прилагођавања кориснику помоћу одговарајућих система подешавања и причвршћивања или одговарајућим распоном величине.

Многи елементи се морају узети у обзир да би се описала морфологија, тј. да би се дефинисали облици људског тела. Када је могуће, корисно је користити системе прилагођавања ЛЗО сваком носиоцу како би се избегла производња појединачних производа прилагођених кориснику, чија производња није исплатива.

ЛЗО мора бити опремљена елементима који обезбеђују да је ЛЗО стално функционална, узимајући у обзир све могуће предвидљиве факторе, као што су снаге које утичу на стабилност ЛЗО, кретања која треба направити и положаји који ће се заузимати током задатака итд.

На пример:

- Заштитне кациге морају бити стабилне на глави носиоца: равномерна расподела тежине, одговарајућа локација тежишта и каиш на леђима су неколико начина за постизање тог циља. По потреби и прихватљиво са становишта безбедности, кацига би могла бити опремљена и каишем за браду.
- Прслуци за спасавање морају да остану на месту када корисник падне у воду.

ЛЗО мора бити пројектована и израђена тако да олакшава правилно постављање на корисника. Тестирања са испитаницима или лабораторијска мерења такође се могу користити за процену објективних критеријума:

- Прилагодљивост, стабилност прилагођавања;
- Последице померања ЛЗО и максимално померање које се толерише;
- Статичке и динамичке силе које могу утицати на ЛЗО у нормалној употреби и у околностима у којима је предвиђена заштита.

ПРИЛОГ 2 (наставка)

1.3.2. Лакоћа и чврстоћа ЛЗО

ЛЗО мора да буде што је могуће лакша, без угрожавања чврстоће и ефикасности.

Осим додатних битних захтева за посебне ризике из тачке 3. овог прилога, ЛЗО мора бити у стању да издржи утицаје и појаве својствене за предвиђене услове употребе.

Произвођач је дужан да пројектује ЛЗО тако да се оствари најповољнији компромис између тежине и ефикасности заштите. ЛЗО може имати ефекте штетне по организам повећањем напрезања мишића или потрошње енергије повећаним или измењеним пасивним или динамичким оптерећењем. Тежина (и њена расподела) ЛЗО се мора узети у обзир у односу на одређени део или делове тела који могу бити погођени. На пример, додатна тежина на глави производи притисак на вратне мишиће што може негативно утицати на здравље и безбедност корисника. Велике тежине на телу или деловима тела повећавају потрошњу енергије, посебно приликом ходања или трчања.

На ефикасност ЛЗО могу утицати бројни фактори животне средине. Ови фактори могу временом смањити ефикасност заштите. Произвођач је дужан да пружи довољно информација како фактори животне средине утичу на ниво заштите како би корисник могао проценити век трајања ЛЗО. Произвођач је дужан да у упутство за употребу укључи предвидљиво окружење и радне услове које је узео у обзир приликом пројектовања ЛЗО како би омогућио правилну употребу и одабир.

ЛЗО мора остати безбедна за употребу и не сме довести до опасних ситуација у случају квара, оштећења или грешака у логици струјног кола.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.3.3. Компатибилност различитих класа и типова ЛЗО пројектованих за истовремену употребу

Ако исти произвођач ставља на тржиште више модела ЛЗО различитих врста или типова ради обезбеђивања истовремене заштите суседних делова тела корисника од комбинованих ризика, ти модели морају да буду компатибилни.

Када је предвиђено да се различите врсте ЛЗО од истог произвођача носе истовремено, произвођач је дужан да обезбеди да безбедносна функција и удобност сваке ЛЗО не буду угрожени ношењем друге ЛЗО. На пример, штитници за уши или лице сматрају се компатибилним са заштитном кацигом ако заштитне карактеристике и удобност штитника за слух и штитника за лице нису нарушене истовременим ношењем ових ЛЗО.

У свим случајевима, произвођач је такође дужан да скрене пажњу корисницима на било какво ограничење употребе или евентуалну некомпатибилност.

Свака заштитна одећа са средствима за уградњу заменљивих штитника би требало да пружа заштитну функцију: дакле, таква одећа је ЛЗО. Заштитна одећа са изричитим средствима за уградњу заменљивих штитника мора се, у поступцима оцењивања усаглашености, оцењивати у комбинацији са заменљивим штитницима који су предвиђени за уградњу. Ова заштитна одећа мора бити пропраћена експлицитним информацијама за крајње кориснике о карактеристикама одговарајућих заменљивих штитника у комбинацији са којима су процењени.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.3.4. Заштитна одећа са заменљивим штитницима

Заштитна одећа са заменљивим штитницима представља ЛЗО и оцењује се као комбинација током поступка оцењивања усаглашености.

У случају да се заменљиви штитници ставе на тржиште, од њих се захтева да буду сертификовани као ЛЗО јер морају испуњавати све важеће захтеве Правилника (Декларација о усаглашености, знак усаглашености итд.).

8.6. Информације које даје произвођач

ПРИЛОГ 2 (наставак)

1.4. Информације које даје произвођач

Осим пословног имена односно назива и адресе седишта произвођача и/или његовог заступника, произвођач приликом стављања ЛЗО на тржиште, на српском језику, даје прецизне и разумљиве писане информације о:

Упутства и информације произвођача представљају основни елемент ЛЗО и сматрају се саставним делом ЛЗО. Они морају бити јасни, сажети и разумљиви, дајући одговарајуће информације намењеном кориснику.

Упутства и информације произвођача пружају кориснику основу за аргументовани избор исправне ЛЗО за предвиђену активност.

Тело за оцењивање усаглашености, приликом прегледа типа, проверава упутства и информације произвођача у смислу садржаја и разумевања. Тело за оцењивање усаглашености проверава да ли су тврдње произвођача о области и границама заштите производа у складу са коришћеним техничким спецификацијама и релевантним битним безбедносним захтевима како би се утврдило да ли се ЛЗО може безбедно користити за предвиђену намену.

Упутства и информације произвођача морају бити у складу с битним здравственим и безбедносним захтевима, али, по потреби, и са другим важећим битним захтевима.

Произвођач је дужан да пружи упутства и информације уз сваку јединицу ЛЗО која се ставља на тржиште, у папирној форми или као штампу на амбалажи. За неке врсте ЛЗО, попут чепова за уши или специфичних заштитних рукавица које се понекад продају у кутијама, упутства за употребу могу се ставити на кутије или бити испоручена са сваком јединицом.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(1) складиштењу, употреби, чишћењу, одржавању, сервисирању и дезинфекцији. Производи за чишћење, одржавање или дезинфекцију које препоручује произвођач не смеју да имају негативан ефекат на ЛЗО или кориснике када се примењују у складу са одговарајућим упутствима;

Упутства за складиштење морају прецизирати услове, на пример начин складиштења, максимална температура употребе, поступци чишћења итд.

Упутства и информације произвођача морају пружити неопходне информације у вези са стављањем или скидањем ЛЗО као и упутства и информације о прилагођавању морфологији корисника.

Произвођач не може одступити од обавезе дефинисања чишћења (укључујући деконтаминацију када је потребно), одржавања и, ако је примењиво, поступка дезинфекције, пошто су они неопходни за осигуравање хигијене корисника ЛЗО.

Упутства за чишћење, одржавање и дезинфекцију морају прецизирати производе или барем критеријуме за њихов избор, као и поступке које треба применити. Ови поступци би требало да одреде:

- прелиминарне радње попут демонтаже осетљивих компоненти, врсте и концентрације средстава за чишћење;
- услови прања, тј. домаћи и/или индустријски поступак прања веша и температуре;
- услове сушења, тј. методе и температуре;
- највећи број прања која се могу спровести, тј. на колико прања је ЛЗО испитана;
- радње неопходне након прања или одржавања, како би се осигурало да ЛЗО задржи оптималан ниво ефикасности. На пример, поступци чишћења укључују услове сушења за ЛЗО намењену за заштиту од топлоте и пламена или мере предострожности које треба предузети у вези са струјним ударом ако ЛЗО има електричне или електронске компоненте.

Услови дезинфекције зависе од врсте ЛЗО и начина на који је корисник носи. Могу бити мање ограничавајући ако нема директног контакта ЛЗО са кожом корисника, на пример, ремених система за спречавање пада. С друге стране, они би требало да буду веома детаљни ако постоји, на пример, директан и дуготрајан контакт са кожом, као што је случај са заштитним уређајима за дисање или заштитним рукавицама.

Упутства за одржавање морају прецизирати које радње корисник може извести сам, како да их изведе и које резервне делове да користи, на пример који филтери се могу користити у масци за лице и како их заменити; или о репарацији рупа, шавова и замени рајфершлуса, итд. Такође је неопходно навести када је потребна интервенција произвођача или стручњака.

Било који производ који је произвођач одредио за чишћење, одржавање или дезинфекцију ЛЗО не сме бити штетан за ЛЗО или корисника. На пример, производе који се препоручују треба тестирати на канцерогене или алергијске реакције и не смеју да униште интегритет материјала који се користи у ЛЗО. Штетни утицаји на корисника могу се потврдити употребом сигурносних листа производа, док се утицаји на интегритет ЛЗО могу проверити применом поступка чишћења према упутствима произвођача пре спровођења теста за утврђивање перформанси ЛЗО.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(2) перформансама забележеним током техничких испитивања којима се проверава ниво или класа заштите коју пружа испитивана ЛЗО;

У подацима се наводе нивои или класе заштите које је произвођач одредио у складу са стандардима или другим релевантним спецификацијама. Информације се заснивају на процени ризика у складу са Прилогом 2 која је обухваћена техничком документацијом описаном у Прилогу 3 Правилника.

Произвођач мора у својим упутствима и подацима навести додатну опрему и резервне делове компатибилне са ЛЗО. Произвођач је одговоран за пројектовање ових додатака и њихову компатибилност са ЛЗО. Произвођач није одговоран ако неко користи додатну опрему осим оне коју је он предвидео.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

- (3) одговарајућим додацима ЛЗО и карактеристикама одговарајућих резервних делова;
- (4) класама заштите које одговарају различитим нивоима ризика и о одговарајућим ограничењима у употреби;

Упутства и информације произвођача морају пружити неопходне информације о замени прибора и резервних делова и ограничењима њихове употребе.

За класу заштите коју наводи произвођач, упутство мора прецизирати ниво обухваћеног ризика и одговарајућа ограничења употребе. Они се углавном изражавају:

- природом обухваћеног ризика;
- ограничењима параметара који дефинишу ризик (температура, притисак, звучни ниво, листа хемикалија итд.);
- временским ограничењем изложености ризику.

Ове нивое обухваћеног ризика је понекад тешко знати унапред. У таквим случајевима могу се навести упућивањем на услове испитивања у којима је вршен ЕУ преглед типа.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

- (5) року употребе или веку трајања ЛЗО или неке од њених компоненти;

Информације о застарелости могу се изразити на различите начине како би се назначило да ЛЗО више није употребљива, на пример:

- датум истека без обзира на време употребе;
- време употребе: нпр. сати након отварања амбалаже, максимални број поновног коришћења ЛЗО, појединачна или ограничена употреба итд.;
- у функцији инцидента: удар (појас након пада, кацига након удара), у случају контаминације;
- недостаци као што су рупе, пукотине итд. због којих би требало поправити ЛЗО.

Информације о застарелости су информације о томе када ЛЗО постаје неупотребљива за своју намену, или више није прикладна за ту намену због промене заштитних својстава или због губитка функционалности у предвиђеном периоду или након више коришћења, тако да корисник има информације о томе да ли да одбаци или поправи ЛЗО.

Произвођач је дужан да пружи све неопходне информације како би корисник могао да утврди разуман период застаревања. Међутим, произвођач није у обавези да постави датум производње на производу или у својим упутствима и информацијама ако застарелост ЛЗО не зависи од датума производње, међутим ту су и други фактори, као што су предвиђен број коришћења или делотворност после одређених циклуса чишћења итд.

Век трајања ЛЗО зависи од многих фактора као што су услови складиштења, употреба, чишћења, ревизије, одржавање, над којима произвођач нема контролу. Произвођач је дужан да пружи све корисне информације како би корисник одредио разумно временско ограничење. То може бити питање развоја карактеристике употребе (на пример, повећање респираторног отпора, што отежава употребу), или карактеристика аспекта и/или интегритета (на пример, пругасти или подељени окулар). Може се односити и на замор материјала. На пример, појава пукотина или избледелост површина неких врста термопластичне заштитне кациге може бити објективан знак старења.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(6) врсти амбалаже погодной за транспорт;

Ово се односи на опис амбалаже коју би корисник требао да користи за превоз, на пример оригинално паковање или посебно паковање, да би се задржале безбедносне и употребне карактеристике ЛЗО или заштите ЛЗО када се не користи.

Захтев из тачке 2.12. односи се на ознаке на ЛЗО које се директно или индиректно односе на здравље или безбедност корисника. Постоје и друге одредбе у Правилнику које спомињу постављање ознака са посебним значајем, на пример битни захтеви (БЗЗБ) у тачки 2.4. (који се односе на ЛЗО подложну старењу), 3.5. (који се односи на опрему за заштиту слуха), 3.9. (који се односе на заштиту очију од јонизујућег зрачења), 3.10. (односи се на уређаје за респираторну заштиту).

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(7) значењу свих ознака (у складу са тачком 2.12. овог прилога);

Поред ових ознака чије је постављање обавезно, могу постојати и друге ознаке или

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(8) ризику од којег ЛЗО треба да заштити;

пиктограми, који пружају корисне информације о области употребе ЛЗО и њиховом нивоу перформанси. Ово мора бити јасно објашњено у упутствима за употребу и не сме довести до збрке у погледу обавезних означавања, тј. знака усаглашености.

Произвођач у својим упутствима и информацијама јасно информише корисника о планираној употреби ЛЗО и ризицима од којих је предвиђена заштита на основу процене ризика која се обавља у складу са Прилогом 2 „Уводне напомене“ и која је укључена у техничку документацију из Прилога 3 Правилника.

Овај захтев се односи само на примену прописа који се односе на постављање знака усаглашености. Овде су наведени прописи на пример за медицинске уређаје или гасни уређаје, које је произвођач применио на ЛЗО.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(9) позивању на овај правилник и, по потреби, на друге применљиве прописе;

Овај захтев се односи само на ЛЗО II и III категорије. За ЛЗО категорије III такође назив, адреса и идентификациони број тела за оцењивање усаглашености које је учествовало у поступку оцењивања усаглашености према модулу C2 или модулу D. То може бити исто тело или два различита.

Кориштење тела за оцењивање усаглашености у оцењивању усаглашености не ослобађа произвођача од његових обавеза како је одређено у релевантним члановима Правилника.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(10) пословном имену односно називу, адреси и јединственом броју именованог тела које је учествовало у поступку оцењивања усаглашености ЛЗО;

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(11) позивању на примењене српске стандарде или на друге техничке спецификације кад су оне примењене;

То подразумева назив стандарда и годину објављивања као што је објављено у Службеном гласнику за обезбеђивање претпоставке о усаглашености. Ово је неопходно за пружање јасних и недвосмислених информација корисницима о верзији стандарда који је на снази.

У случају да се изабере опција интернета, могу се користити различита решења (нпр. директна веб адреса, генеричка веб страница са функцијом претраживања), али мора бити јасно објашњено како се овим путем долази до Декларације о усаглашености која се односи на одређену ЛЗО. Интернет веза ће се одржавати током радног века ЛЗО.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

(12) интернет адреси на којој је доступна декларација о усаглашености.

Како су ове информације део Декларације о усаглашености, није неопходно понављати информације ако се Декларација о усаглашености доставља уз ЛЗО.

ПРИЛОГ 2, 1.4. (наставак)

Информације из подтач. (9)–(12) тачке 1.4. овог прилога не морају се налазити у упутству произвођача, ако је уз ЛЗО приложена декларација о усаглашености.

8.7. Додатни захтеви заједнички за више врста или типова ЛЗО (2.)

8.8. ЛЗО са уграђеним системима за подешавање

Произвођач ће правилним пројектом обезбедити да никакве ненамерне промене

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2. ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗАЈЕДНИЧКИ ЗА ВИШЕ ВРСТА ИЛИ ТИПОВА ЛЗО

2.1. ЛЗО са уграђеним системима за подешавање

Ако ЛЗО има уграђене системе за подешавање, ти системи морају да буду пројектовани и израђени тако да се подешавања не поремете без знања корисника под предвиђеним условима употребе.

подешавања не могу утицати на ниво заштите коју пружа ЛЗО. На пример, подешавање дужине каишева система веза за цело тело не сме да се мења током коришћења када се напетост у појасевима и копчама разликује.

Овај услов је углавном испуњен за везивне делове ако су недоступни током обављања задатка. Кад су везивни делови доступни, случајно отпуштање не сме бити могуће, нпр. када су потребна два истовремена добровољна извођења различитих покрета.

8.9. ЛЗО која у потпуности покрива делове тела које треба заштитити

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.2. ЛЗО која у потпуности покрива делове тела које треба заштитити

ЛЗО која у потпуности покрива делове тела које треба заштитити мора бити довољно ваздушно пропусна да спречи претерано знојење током употребе, а ако то није случај, мора бити опремљена средствима која упијају зној.

Главна метода коју тело користи за одржавање одговарајуће температуре је испаравање зноја. Очигледно да ЛЗО утиче на ову физиолошку појаву код корисника.

Као резултат тога, ЛЗО мора бити пројектована тако да изазива минимално знојање, како би се омогућио довољан ниво вентилације у складу са задатком и предвидљивим условима коришћења, или се за производњу ЛЗО морају користити прозачни материјали који омогућавају размену гасова. Да би се повећала удобност, на пример тамо где је потребна заштита од токсичног окружења и где ЛЗО мора бити непропусна, бирају се материјали који апсорбирају зној.

Тамо где се примењују битни захтеви за здравље и безбедност, произвођач у упутствима и информацијама мора да специфицира неопходан ниво потребне брзине вентилације уколико се ЛЗО испоручује са вентилацијом ваздуха. Корисне информације у вези са одржавањем такође се морају навести одређивањем чишћења и сушења које треба обавити након употребе.

8.10. ЛЗО за лице, очи и органе за дисање

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.3. ЛЗО за лице, очи и органе за дисање

ЛЗО за лице, очи или органе за дисање мора да буде таква да у најмањој могућој мери ограничава видно поље или оштрину вида корисника.

Степен оптичке неутралности система за вид ових врста ЛЗО мора да буде такав да омогући кориснику прецизан и дуготрајан рад.

Ако је потребно, ЛЗО мора да буде обрађена или опремљена тако да се спречи кондензација.

Модел ЛЗО намењени корисницима којима треба корекција вида морају омогућити ношење наочара или контактних сочива.

Свако ограничење природног видног поља корисника мора бити сведено на минимум како би се умањили ризици или неугодности повезане са планираним задацима или окружењем.

ЛЗО за заштиту очију не сме да умањи видно поље да би се обезбедио комфор корисника и мора да има што нижу снагу преламања како би била оптички неутрална. ЛЗО за заштиту очију са малом снагом рефракције препоручује се за сталну употребу или за пажљив рад.

Сочива са заштитним слојем против замагљивања морају бити пројектована тако да ове карактеристике спречавају стварање влаге у свим предвидљивим условима употребе за које је намењена ЛЗО. Информације о начину чишћења сочива против замагљивања како би се избегло оштећивање премаза, морају бити описане у упутству за употребу.

Уређаји интегрисани у ЛЗО за смањење влаге морају бити пројектовани тако да спречавају замагљивање, а да притом не смање ниво заштите ЛЗО, нпр. вентилационе рупе наочара.

Проток ваздуха у интегрисаној ваздушној вентилацији не сме да ствара штетне утицаје или сметње по здравље (бука ...).

Да би одредио димензије ЛЗО намењене за постављање преко корективних наочара, произвођач узима у обзир нормалне димензије наочара.

Ако је могуће, препоручљиво је интегрисати оптичку корекцију у ЛЗО или обезбедити одговарајући носач за подршку корективним наочарама.

8.11. ЛЗО подложна старењу

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.4. ЛЗО подложна старењу

Ако је познато да на пројектоване перформансе нове ЛЗО значајно утиче старење, датум производње и/или, ако је то могуће, век трајања ЛЗО морају да буду неизбрисиво означени на сваком примерку ЛЗО или на свакој заменљивој компоненти ЛЗО које се стављају на тржиште, и то на такав начин да се спречи свако погрешно тумачење. Овај податак мора да буде неизбрисиво означен и на амбалажи.

Ако произвођач није у могућности да пружи податке о веку трајања ЛЗО, његова упутства морају да пруже све информације потребне да се купцу или кориснику омогуци да одреди разуман век трајања имајући у виду квалитет модела и задовољавајуће услове складиштења, коришћења, чишћења, сервисирања и одржавања.

Ако поступци чишћења које препоручује произвођач могу довести до старења и осетног и брзог погоршања перформанси ЛЗО, произвођач мора, где је то могуће, на сваки примерак ЛЗО стављен на тржиште, ставити знак који показује колико се највише чишћења може обавити пре прегледа или одбацивања опреме. Ако то не уради, произвођач мора те информације да наведе у пратећој документацији.

Фактори старења, време, окружење и употреба утичу на перформансе ЛЗО. Произвођач би требало да у својој техничкој документацији дефинише услове окружења као и предвиђене услове употребе који се узимају у обзир приликом процене утицаја старења на ЛЗО. Разуме се да датум истека ЛЗО одговара смањењу заштитних перформанси до нивоа који није адекватан у односу на ризик.

Произвођач је дужан да осигура да се карактеристике ЛЗО не мењају значајно током складиштења.

Датум истека рока трајања ЛЗО, тј. животни век ЛЗО је под утицајем услова употребе ЛЗО и његових међусобно заменљивих компоненти. Рок трајања може се изразити временом или као број изложености. Није могуће да произвођач има потпуну контролу над условима употребе, стога произвођач кориснику ЛЗО пружа све значајне информације о предвиђеним условима употребе и свим другим факторима који утичу на животни век како би корисник могао да утврди када да одбаци ЛЗО.

Ако прописани поступак чишћења доводи до брзог и значајног погоршања перформанси ЛЗО, максимални број чишћења који се може извести треба навести у ознакама и упутствима за употребу.

На пример:

- Одређена заштитна одећа има завршни слој који ће истрпети само неколико прања, али може се обновити према упутствима за употребу. У том случају, назначени максимални број је број чишћења између обнова завршног слоја или максималне количине поновних третмана.
- Одређени материјали који се користе у заштитној одећи или рукавицама не трпе чишћење. У том случају се на ЛЗО поставља ознака да је производ намењен за једнократну употребу.

8.12. ЛЗО која може бити захваћена неким другим објектом у току употребе

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.5. ЛЗО која може бити захваћена неким другим објектом у току употребе

Када предвиђени услови употребе нарочито укључују ризик да ЛЗО буде захваћена објектима у покрету стварајући опасност за корисника, ЛЗО мора да поседује одговарајући праг отпорности изнад кога се саставни део ломи и елиминише опасност.

ЛЗО мора бити пројектована тако да не постоји ризик да буде захваћена другим објектом. Ако се ризик од захваћења ЛЗО неким другим објектом не може спречити, ЛЗО мора бити конструисана тако да та компонента има одговарајући праг отпорности на лом како би се избегле повреде. Отпорност на лом зависи од карактеристика компоненти ЛЗО и њиховог састављања. ЛЗО мора бити пројектована узимајући у обзир карактеристике делова тела које је могуће повредити, као и тежину повреде. На пример, каиш за браду за кацигу за малу децу мора се отпустити како би се спречило дављење ако се кацига ухвати током играња.

Ризик да ЛЗО буде захваћена неким другим објектом може се избећи захтевима пројектовања, нпр. за одећу. Ако се ризик од захваћења ЛЗО неким другим покретним објектом не може спречити, упутства и информације произвођача јасно ће упозорити да се ова ЛЗО не користи у ситуацијама када тај ризик постоји.

8.13. ЛЗО за употребу у потенцијално експлозивној атмосфери

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.6. ЛЗО за употребу у потенцијално експлозивној атмосфери

ЛЗО намењена за употребу у потенцијално експлозивној атмосфери мора бити пројектована и израђена тако да не може бити извор електричног, електростатичког или ударом изазваног лука или варнице који би могли да запале експлозивну смешу.

ЛЗО за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама, требало би да:

- имају антистатичка својства која су активна током целог радног века када се користе и одржавају правилно, у складу са упутствима и информацијама произвођача;
- су израђене од материјала за које се зна да не изазивају варнице, нпр. при судару;
- строго избегавају употребу компоненти ЛЗО које могу изазвати варнице услед удара или трења;
- не укључују незаштићене електричне компоненте или делове који нису у складу (где је релевантно) са Правилником о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама („Службени гласник РС”, број 10/17 (АТЕКС));
- пружају адекватно упозорење у упутству за употребу;

- узимају у обзир друге релевантне факторе у предљивој употреби.

Опрема обухваћена Правилником изричито је искључена из АТЕКС Правилника и неће бити обележена посебном ознаком заштите од експлозије дефинисаном у том Правилнику.

8.14. ЛЗО намењена за употребу у хитним случајевима или за брзо постављање и/или скидање

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.7. ЛЗО намењена за употребу у хитним случајевима или за брзо постављање и/или скидање

ЛЗО намењена за употребу у хитним случајевима или за брзо постављање и/или скидање мора да буде пројектована и израђена тако да се време потребно за њихово постављање и (или) скидање сведе на минимум.

Сви саставни системи који омогућавају правилно постављање или скидање ЛЗО са корисника морају да омогуће да корисник њима рукује брзо и једноставно.

Једноставност постављања и скидања ЛЗО намењене за употребу у хитним случајевима мора бити што боља, узевши у обзир предвидљиве ванредне ситуације и трајање задатака. Провера потребног времена може се извршити само коришћењем испитаника у реално симулираним условима.

У неким је случајевима важно брзо уклонити ЛЗО како би се избегле или ограничиле озбиљне повреде: нпр. када вруће или хладне честице или течност случајно уђу у ЛЗО. У другим случајевима такође треба узети у обзир и друге критеријуме, као у случају заштите од хемијске или биолошке контаминације.

Упутства за употребу садрже информације о брзом постављању или скидању ЛЗО и савете за правилно тренирање корисника.

8.15. ЛЗО за употребу у веома опасним ситуацијама

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.8. ЛЗО за употребу у веома опасним ситуацијама

ЛЗО за употребу у веома опасним ситуацијама мора да садржи нарочито податке произвођача намењене искључиво оспособљеним и обученим појединцима који су квалификовани да их тумаче и обезбеде кориснику правилну употребу такве ЛЗО.

Подацима из става 1. ове тачке, између осталог, мора да се опише поступак који се примењује како би се потврдило да је ЛЗО исправно подешена и да функционише када је носи корисник.

Ако ЛЗО има аларм који се активира у одсуству предвиђеног нивоа заштите, тај аларм мора да буде тако пројектован и смештен да га корисник може опазити у условима за које је та ЛЗО намењена.

ЛЗО намењена овој врсти задатка спада у категорију III.

Ако произвођач сматра да ЛЗО могу користити само обучене особе, потребно је навести додатне информације као што су:

- детаљи обуке „тренера“ будућих корисника;
- исправно постављање и прилагођавање ЛЗО како би се повећала ефикасност;
- исправна процедура за верификацију функционалности ЛЗО (нпр. садржај и периодичност контрола).

Уређај за упозорење интегрисан у ЛЗО мора бити пројектован тако да остане ефикасан, нпр. видљив и/или звучан, у свим предвидљивим условима употребе и без обзира на предвиђене варијације окружења (нпр. топлота, хладноћа, влага, електромагнетно зрачење, ударци...). Овај алармни уређај, поред осталих релевантних фактора, мора да узме у обзир следеће:

- звучно окружење;
- ношење заштитних средстава за слух (види услов 3.5);
- осветљење околине;
- употребу обојених оптичких филтера против зрачења.

Када произвођач сматра да се не може обезбедити тражени ниво заштите, чак и са уређајем за упозорење, неопходно је укључити упозорење у упутство за употребу, нпр. додавањем информација о окружењима у којима не би требало користити ЛЗО.

8.16. ЛЗО која садржи компоненте које корисник може да подешава или скида

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.9. ЛЗО која садржи компоненте које корисник може да подешава или скида

Све компоненте ЛЗО које корисник може да подешава или скида ради замене морају бити пројектоване и израђене тако да се олакша њихово подешавање, причвршћивање и скидање без алата.

У упутствима које даје произвођач морају се прецизирати подешавања и замене које корисник може извршити без алата (нпр. замена филтера са стандардним навојем за уређаје за респираторну заштиту) и она коју би требало да обављају само обучене особе (нпр. одржавање уређаја за заустављање пада). У првом случају је неопходно укључити поступке које би требало следити за сигурно и лако подешавање и замену без алата, у упутству за употребу.

Подешавања која се могу извршити без алата ограничавају се на сигурно подручје. На пример, није могуће потпуно затворити доток ваздуха на вентилу за константни проток у апаратима за дисање који користе компримовани ваздух.

8.17. ЛЗО за спајање, односно повезивање на друге, спољне додатне уређаје

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.10. ЛЗО за спајање, односно повезивање на друге, спољне додатне уређаје

Ако ЛЗО укључује систем који омогућава спајање, односно повезивање са другим, спољним додатним уређајем, механизам за спајање мора бити пројектован и израђен тако да омогући да се монтира само на одговарајућу опрему.

Колико год је то могуће, ЛЗО би требало пројектовати тако да спречи погрешно повезивање. Према томе, информације које даје произвођач морају описивати како се обезбеђује сигурна веза и, према потреби, дати одговарајућа упозорења.

Ако је ЛЗО пројектована тако да се спољна комплементарна опрема ЛЗО може повезати, на пример, у различитим условима коришћења, информације које даје произвођач морају да дају исцрпан списак те спољне комплементарне опреме ЛЗО и упутства о томе како се тачно користи.

На пример, ако се ЛЗО мора повезати са доводом гасовитих смеша које се могу удисати, конектор би требало пројектовати тако да га је немогуће повезати на довод гаса који се не удише, као што је круг азота.

8.18. ЛЗО са уграђеним системом за циркулацију флуида

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.11. ЛЗО са уграђеним системом за циркулацију флуида

Ако ЛЗО укључује систем за циркулацију флуида, он мора бити изабран, односно пројектован и уграђен тако да омогућава обнављање флуида у близини целог дела тела који се штити, без обзира на покрете и положај тела корисника у предвиђеним условима употребе.

Најчешћа употреба ових система је у врућим или хладним окружењима или у ситуацијама када корисник мора бити потпуно изолован од загађених атмосфера и потребно је одржавати телесну температуру у прихватљивим границама.

Употребљене цеви би требало да имају довољно високу механичку отпорност на урушавање под механичким притиском. Ефикасност система циркулације би требало пројектовати у складу са условима окружења и метаболичком стопом корисника како би се осигурао топлотни комфор или спречило прекомерно термичко оптерећење за корисника.

8.19. ЛЗО са једном или више идентификационих ознака или ознака за распознавање које су у непосредној или посредној вези са здрављем и безбедношћу

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.12. ЛЗО са једном или више идентификационих ознака или ознака за распознавање које су у непосредној или посредној вези са здрављем и безбедношћу

Ознаке за идентификацију или препознавање које су у непосредној или посредној вези са здрављем и безбедношћу и које су стављене на ове врсте или типове ЛЗО треба по могућности да буду у облику усклађених пиктограма или идеограма и морају да остану савршено читљиве током предвиђеног века трајања ЛЗО.

Ознаке из става 1. ове тачке, морају да буду и потпуне, прецизне и разумљиве како би се спречило било какво погрешно тумачење.

Када ознаке из ст. 1. и 2. ове тачке садрже речи или реченице, оне морају бити на српском језику.

Ако је ЛЗО (или компоненте ЛЗО) сувише малих димензија да би све или део неопходних ознака биле стављене на њу, битне информације морају бити наведене на амбалажи и у упутству произвођача за употребу ЛЗО.

Ознаке не смеју стварати конфузију у односу на обухваћени ризик или категорију ЛЗО. Информације које даје произвођач морају навести тачно значење било којег пиктограма (види захтев 1.4 тачка 7). Ове ознаке морају бити пројектоване тако да остану читљиве током радног века ЛЗО, што значи да се ознаке налепљене на ЛЗО не могу лако скинути и/или оштетити нпр. гребањем, чишћењем или излагањем сунцу.

Ознаке се могу сматрати ефикасним само онда када су потпуне, прецизне и разумљиве и када их крајњи корисник примети, разуме и примени.

За употребу хармонизованих пиктограма или идеограма, произвођач се може позвати на ISO 7000:2019 Graphical symbols for use on equipment — Registered symbols (Графички симболи за употребу на опреми).

8.20. ЛЗО у облику одеће која видљиво указује на присуство корисника

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.13. ЛЗО у облику одеће која видљиво указује на присуство корисника

ЛЗО у облику одеће која је намењена за предвидљиве услове употребе, у којима присуство корисника мора бити јасно и појединачно уочљиво, мора да има једно (или више) адекватно постављено средство или уређај за емитовање директног или рефлектујућег видљивог зрачења одговарајућег светлосног интензитета и фотометријских и колориметријских својстава.

Циљ овог захтева је да корисника ЛЗО учини видљивим посебно током кретања на подручју где се крећу моторна возила или друге покретне машине, посебно када је осветљење слабо. Поштовање овог захтева омогућава бољу идентификацију корисника ових ЛЗО од стране возача, али не штити кориснике ове ЛЗО од ризика од судара. Облик

директне сигнализације или рефлектирајући материјал причвршћен на ЛЗО мора возачу омогућити да препозна да је у питању особа, а не фиксна препрека. Уређаји за сигнализацију или материјали морају бити постављени тако да у предвидљивим условима употребе за које је ЛЗО намењена, сигналне површине не буду ометане.

8.21. ЛЗО намењена за заштиту од више ризика

ПРИЛОГ 2 (наставак)

2.14. ЛЗО намењена за заштиту од више ризика

Сва ЛЗО пројектована да заштити корисника од више потенцијално истовремених ризика мора бити пројектована и израђена тако да испуњава, пре свега, битне захтеве за заштиту специфичне за сваки од тих ризика (у складу са тачком 3. овог прилога).

Уређај за респираторну заштиту који покрива цело лице истовремено штити од удисања супстанци и смеша које су опасне по здравље, а лице и очи од прскања хемикалија. Уз то, не сме непотребно ограничавати видно поље, а оптички квалитет визира мора бити такав да не нарушава вид.

Одређене врсте заштитне одеће истовремено штите од неколико ризика. На пример, заштитна одећа за завариваче који раде у саобраћајном окружењу, напољу у тамни и хладноћи мора да заштити од варница, да буде видљива и штити од штетних фактора животне средине.

8.22. Додатни захтеви специфични за одређене ризике (3.)

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3. ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ СПЕЦИФИЧНИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ РИЗИКЕ

8.23. Заштита од механичких удара

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.1. Заштита од механичких удара

3.1.1. Удар проузрокован падајућим предметима или пројектилима и сударом делова тела са препреком

ЛЗО погодна за заштиту од ове врсте ризика мора да има способност да апсорбује ударац како би се спречила повреда услед смрскавања или пробоја заштићеног дела тела, и то бар до нивоа јачине ударца изнад којег би претеране димензије или маса дела опреме која апсорбује ударац спречили ефикасну употребу ЛЗО у предвиђеном периоду ношења.

Критеријуми толеранције на удар за различите делове тела изведени су из комбинације података о незгодама и последицама.

Утицај удара није повезан само са његовим нивоом енергије, већ и са другим параметрима као што је правац удара. Оптимални ниво заштите треба узети у обзир у фази пројектовања.

8.24. Падови

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.1.2. Падови

3.1.2.1. Спречавање падова услед клизања

Ђоновани за обућу против клизања морају бити пројектовани, израђени или опремљени додатним елементима тако да се обезбеди задовољавајуће приањање с обзиром на природу или стање површине.

Постоји неколико фактора који утичу на ризик од клизања. Један од најважнијих фактора који утиче је трење ђона обуће. Трење ђона на ходној површини мора бити у одговарајућем распону вредности трења. Својства ходних површина која одговарају предвидљивим условима употребе за које је намењена ЛЗО биће узета у обзир током пројектовања. Својства трења ђонова израђених од одређених материјала такође могу варирати у зависности од температуре или током животног века од хабања.

За обућу која се користи на клизавим леденим површинама, произвођач може пројектовати обућу са шилцима или сличним додатним елементима. Произвођач такође може пројектовати специфичну уклоњиву ЛЗО која се може лако, чврсто и сигурно причврстити на обућу.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.1.2.2. Спречавање падова са висине

ЛЗО која је намењена за спречавање падова са висине или њихових последица, мора да буде пројектована да спречи пад са висине или његове последице, тако што ће укључивати каишеве за тело и систем причвршћивања који се могу повезати са поузданим спољашњим сидриштем.

ЛЗО мора бити пројектована тако да се под предвидливим условима коришћења вертикални пад корисника ублажи, да спречи судар са препрекама, а да сила кочења не достигне граничну вредност на којој се може очекивати да дође до телесне повреде, кидања или пробоја неког дела ЛЗО, што би могло изазвати пад корисника.

ЛЗО из става 1. ове тачке мора обезбедити и да се после кочења корисник задржи у правилном положају у коме може да очекује помоћ, ако је потребно.

У упутствима произвођача се морају посебно навести све битне информације које се односе на:

- 1) захтеване карактеристике потребне за поуздано сидриште и неопходан минимални слободан простор испод корисника;
- 2) исправан начин стављања каишева на тело и повезивање система за причвршћивање на поуздано сидриште.

ЛЗО за спречавање падова са висине мора да буде пројектована тако да:

- корисник буде спречен да дође до било ког опасног подручја где постоји ризик од слободног пада (опрема за задржавање); или

- ако се ризик од слободног пада не може спречити, ЛЗО мора спречити судар са препрекама или тлом и имати кочну силу која није штетна за корисника како би умањила ризик од повреда, нпр. усмеравањем снаге ударца у јаче делове тела или коришћењем уређаја који апсорбирају енергију.

Све компоненте система за заштиту од падова и склопови морају бити у складу са Правилником. Произвођач је дужан да у упутству за употребу наведе које се компоненте могу користити заједно и како их правилно саставити.

ЛЗО мора бити пројектована тако да жртва, у случају несреће, може чекати помоћ у правилном положају без претераног штетног деловања.

8.25. Механичке вибрације

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.1.3. Механичке вибрације

ЛЗО пројектована да спречи дејство механичких вибрација мора да обезбеди одговарајућа пригушења штетних вибрација за део тела под ризиком.

Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама („Сл. гласник РС“, бр. 93/11 и 86/19) о изложености радника ризицима који настају од физичких агенаса садржи одредбе које за циљ имају избегавање или смањење ризика који настаје услед вибрација.

8.26. Заштита од статичког сабијања дела тела

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.2. Заштита од статичког сабијања дела тела

ЛЗО пројектована да заштити део тела од статичког притиска који изазива сабијање мора да омогући довољно ублажавање утицаја тог притиска како би се спречиле озбиљне повреде или хроничне тегобе корисника.

8.27. Заштита од механичких повреда

ПРИЛОГ 2 (наставка)

3.3. Заштита од механичких повреда

Материјали који улазе у састав ЛЗО и остале компоненте ЛЗО пројектовани за заштиту целог или дела тела од површинских повреда проузрокованих машинама, као што су огуљотине, убоди, посекотине или уштинућа, морају бити изабрани и интегрисани, као и пројектовани тако да се обезбеди да ова ЛЗО буде довољно отпорна на хабање, пробијање и засецање (у складу са тачком 3.1. овог прилога) под предвидивим условима употребе.

Отпорност на хабање, пробијање и засецање су важна својства за многу ЛЗО јер су ти ризици присутни у већини задатака. У већини случајева узрокују их:

- хабање: контакт са абразивним површинама или абразивним производима, шмирглање;
- пробијање: контакт са оштрим шиљастим предметима;
- засецање: контакт са оштрим или назубљеним ивицама.

8.28. Заштита у течностима

ПРИЛОГ 2 (наставка)

3.4. Заштита у течностима

3.4.1. Заштита од утапања

ЛЗО пројектована да спречи утапање мора да обезбеди да се корисник, који може бити исцрпљен, или у несвести после пада у течност, што је брже могуће врати на површину без опасности по здравље и мора да га одржава на површини у положају који омогућава дисање док чека помоћ.

ЛЗО може имати потпуну или делимичну способност плутања или може бити напумпана, удувавањем устима или помоћу гаса који се ослобађа ручно или аутоматски.

Под предвиђеним условима употребе:

- 1) ЛЗО мора да издржи последице утицаја течног медија и фактора спољне средине својственог том медију, без умањења своје употребљивости;
- 2) ЛЗО на надувавање мора омогућити брзо и потпуно надувавање.

Када предвиђени услови употребе то захтевају, одређене врсте ЛЗО морају да задовоље још један или више следећих додатних захтева:

- 1) морају да имају све уређаје за надувавање наведене у другој алинеји овог става и/или светлосни или звучни сигнални уређај;
- 2) морају имати уређај за качење и причвршћивање тела, тако да се корисник може подићи из течности;
- 3) морају бити прикладне за дужу употребу током активности у оквиру којих је корисник (и у случају када је одевен) изложен ризику од пада у течност или потапања.

ЛЗО која испуњава овај захтев штити корисника од ризика од утапања и спада у ЛЗО категорије III. Уопштено, сматра се да се „течни медијум“ односи на воду.

Помоћна средства за плутање и прслуци за спасавање које људи у авионима и бродовима не носе трајно, не подлежу Правилнику (види члан 2), већ другим специфичним прописима.

Ова врста ЛЗО мора да заштити од утапања чак и ако је корисник у несвесном стању. Стога, време надувавања уређаја за надувавање треба да буде што краће да би се могла спасити (нарочито) повређена или несвесна особа.

Светлосни или звучни сигнални уређаји наведени у захтеву морају бити видљиви спасиоцима у свим предвидљивим условима коришћења за које је ЛЗО намењена. Рефлектирајући материјали морају бити ефикасни и када су мокри.

Код дуже употребе где постоји ризик од пада у воду, морају се узети у обзир захтеви за ергономију, као што су удобност и употребљивост током активности.

ПРИЛОГ 2 (наставка)

3.4.2. Помоћна средства за плутање

Под помоћним средствима за плутање сматра се ЛЗО у облику одеће која ће, у зависности од своје предвиђене употребе, обезбедити ефикасан степен плутања и која је за време ношења безбедна и обезбеђује одржавање на води.

У предвидивим условима употребе, одећа из става 1. ове тачке не сме да ограничава слободу кретања корисника, али мора да му омогући, нарочито, да плива, да побегне од опасности или да спаси друга лица.

Током година се расправљало о граници између различитих врста помоћних средстава за плутање. Опште схватање је следеће:

- наруквице за пливање су ЛЗО категорије II које пружају само помоћ при плутању;
- плутајућа седишта су обухваћена Законом о општој безбедности производа („Сл.гласник РС“, бр. 41/09 и 77/19);
- средства на надувавање су играчке, у смислу Правилника о безбедности играчака („Сл.гласник РС“, бр. 78/19) и Закона о предметима опште употребе („Сл.гласник РС“, бр. 25/19), када их у плитким водама користе деца млађа од 14 година. У осталим случајевима, њих покрива Закон о општој безбедности производа („Сл.гласник РС“, бр. 41/09 и 77/19).

Помоћна средства за плутање омогућавају несвесном кориснику да остане на површини воде, али не морају нужно одржавати главу ван течног медијума. ЛЗО за заштиту од утапања одржава главу изван течног медијума али може нудити смањену покретљивост.

8.29. Заштита од штетног дејства буке

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.5. Заштита од штетног дејства буке

ЛЗО пројектована за спречавање штетног дејства буке мора да пригуши буку до те мере да еквивалентни ниво буке којој је корисник изложен не прелази ни под каквим околностима дневне граничне вредности утврђене посебним прописом којим се уређује заштита запослених од ризика везаних за изложеност буци на послу.

Сва ЛЗО мора да има ознаку која указује на ниво пригушења буке и вредност индекса заштите који пружа ЛЗО, а ако то није могуће, ознака се мора причврстити на амбалажу

Предвиђено пригушење може се добити помоћу пасивне (муфови за уши, чепаћи за уши или комбинација) или активне заштите слуха (зависно од нивоа, активна редукција или средства комуникације).

Комуникациони системи који се налазе у неким штитницима за слух морају бити пројектовани тако да не прекораче граничне вредности изложености штетној буци.

Способност разумевања говора или слушања упозоравајућих сигнала треба узети у обзир при пројектовању штитника за слух за одређене примене.

За неке кориснике, као што су музичари, важно је да правилно чују звук различитих фреквенција, зато штитници за слух морају имати карактеристике пригушивања звука које обухвата све фреквенције.

Ако се чепаћи за уши израђују по мери, произвођач ће извршити испитивања на прототиповима и пружити информације у упутству за употребу, за стручно лице, о томе како правилно обликовати те чепове. Тело за оцењивање усаглашености спроводи испитивања и проверава упутства за употребу.

Паковање штитника за слух треба да буде обележено нивоима пригушивања буке како би корисник могао да изабере најприкладнији штитник.

8.30. Заштита од топлоте и/или ватре

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.6. Заштита од топлоте и/или ватре

ЛЗО пројектована да заштити цело тело или део тела од дејства топлоте и/или ватре мора да поседује способност топлотне изолације и механичку чврстоћу која одговара предвидивим условима употребе.

Ова врста ЛЗО се састоји од више слојева заштитног материјала или једног, довољно дебелог слоја, са термоизолационим капацитетом неопходним за постизање потребне заштите. Ефикасност заштите не зависи само од капацитета изолације, већ и од правилне покривености изолације. ЛЗО мора бити пројектована тако да топлота или пламен не могу нашкодити кориснику кроз могуће отворе и тако да се заштита од топлоте и пламена не смањује током изложености. Због тога је неопходна довољна механичка чврстоћа, нпр. против хабања, засецања и кидања.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.6.1. Материјали који улазе у састав ЛЗО и друге компоненте

Материјали који улазе у састав ЛЗО и друге компоненте за заштиту од топлотног зрачења и конвективне топлоте морају да имају одговарајући коефицијент преноса топлоте и деловања топлоте и да буду довољно незапаљиви да спрече сваки ризик од спонтаног паљења под предвидивим условима употребе.

Ако спољашност материјала из става 1. ове тачке мора да буде рефлектујућа, моћ рефлектовања мора бити одговарајућа интензитету пренете топлоте услед зрачења у инфрацрвеном опсегу.

Материјали из става 1. ове тачке намењени за краткотрајну употребу у окружењу високе температуре и ЛЗО која може бити изложена прскању врелим производима, као што су велике количине растопљеног материјала, осим карактеристика из ст. 1. и 2. ове тачке, мора да поседује и довољан термички капацитет да задржи највећи део примљене топлоте док корисник не напусти опасно место и скине своју ЛЗО.

Материјали који улазе у састав ЛЗО и друге компоненте који могу бити попрскани великом количином врелих ствари, морају да имају и одговарајућу способност апсорпције механичких удара (у складу са тачком 3.1. овог прилога).

Материјали који улазе у састав ЛЗО и друге компоненте који могу случајно да дођу у контакт са пламеном и они који се користе у производњи противпожарне опреме морају да поседују незапаљивост која одговара класи ризика везаног за предвидиве услове употребе. Ти материјали не смеју да се истопе при излагању пламену нити да доприносе ширењу пламена.

Захтев се односи на саставне материјале и компоненте, а не на комплетну ЛЗО.

Механичка отпорност ЛЗО, материјала и других компоненти мора кориснику пружити довољну заштиту од енергије удара, природе и температуре врелог прскања.

Произвођач мора одабрати материјале, компоненте или комбинације истих тако да у предвидивим условима употребе:

- топлотни ток флукс (пренос топлоте) који се преноси на кожу корисника неће проузроковати опекотине;

- запаљивост и/или топлeње не стварају додатни ризик од опекотина за корисника.

Рефлективни капацитет материјала коришћених у пројектовању ЛЗО треба да буде што већи без повећања других штетних фактора попут топлотног оптерећења због непропусности одевних материјала.

Топлотни капацитет материјала, комбинација материјала или компоненти који ће се користити у окружењима високе температуре морају бити пројектован тако да корисник након излагања има довољно времена да напусти опасно место и скине ЛЗО пре него што топлота акумулирана у материјалима нанесе било какву штету.

ПРИЛОГ 2 (наставка)

3.6.2. Потпуно комплетирана ЛЗО спремна за употребу

У предвидивим условима употребе:

- 1) За време ношења ЛЗО, акумулирана топлота пренета на угрожени део тела мора да буде довољно ниска како би се спречило достизање прага бола или оштећење здравља корисника, у било којим околностима;
- 2) ЛЗО мора, ако је потребно, да спречи продор течности или паре и не сме да изазива опекотине изазване контактом између свог заштитног омотача и корисника.

Ако ЛЗО обухвата уређаје за хлађење који упијају топлоту путем испаравања течности или сублимацијом, њихова израда мора бити таква да се испарљиве материје ослобађају ван спољног заштитног слоја, а не према кориснику.

Ако ЛЗО укључује уређај за дисање, он мора адекватно да испуни заштитне функције за предвидиве услове употребе.

У упутствима произвођача која прате сваки примерак ЛЗО намењен за краткотрајну употребу у окружењу високе температуре, морају се навести сви битни подаци за одређивање максималног дозвољеног излагања корисника топлоти која се преноси преко опреме када се употребљава у складу са својом предвиђеном наменом

Ако у предвидивој и намераваној употреби постоји ризик да корисник ЛЗО може наићи на електрични лук, мора се обезбедити заштита од топлоте која је последица таквог инцидента.

За намеравану употребу, произвођач мора пројектовати ЛЗО тако да:

- акумулација топлоте од стране ЛЗО не изазива топлотно оптерећење, бол или штетне ефекте за корисника;
- спречава било какав продор течности или паре који могу проузроковати опекотине, нпр. правилним покривањем делова тела које треба заштитити;
- делови ЛЗО који могу достићи штетну температуру не буду у директном контакту са корисником.

Лична заштитна опрема, која обухвата уређаје за хлађење који упијају топлоту, мора бити пројектована тако да се испарљиве материје ослобађају даље од корисника како не би изазвале било какву додатну штетну у предвидљивим условима употребе.

ЛЗО која штити од врућине и укључује уређај за дисање мора бити пројектована тако да испуни битне здравствене и безбедносне захтеве примењиве на заштитне уређаје за дисање: нпр. проток ваздуха у оделима са вентилацијом мора бити довољно висок да штити од прекомерног топлотног оптерећења и удисања загађеног ваздуха.

За ЛЗО за кратку употребу на високим температурама, произвођач мора да пружи информације о максималном ефективном времену заштите и/или максималном прихватљивом времену употребе са физиолошког становишта како би корисник могао одредити заштиту током својих планираних акција.

8.31. Заштита од хладноће

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.7. Заштита од хладноће

ЛЗО пројектована да заштити цело тело или његов део од дејства хладноће мора да поседује способност топлотне изолације и механичку чврстоћу који одговарају предвидивим условима употребе.

ЛЗО за заштиту од хладноће пројектована је према предвиђеним ризицима и обично се састоји од неколико слојева заштитног материјала. Ефикасност заштите ове врсте ЛЗО зависи од изолационих капацитета и одговарајуће покривености. Величина и модел ЛЗО морају бити такви да хладноћа не штети кориснику кроз могуће отворе у ЛЗО.

ЛЗО ове врсте такође мора имати одговарајућу механичку чврстоћу против хабања, засецања и кидања.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.7.1. Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте погодне за заштиту од хладноће морају имати довољно низак коефицијент преноса топлотног флука који се захтева за предвидиве услове употребе.

Савитљиви материјали и остале компоненте ЛЗО намењени за употребу на ниским температурама морају задржати степен савитљивости потребан за неопходне покрете и положаје тела.

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте који могу бити заплуснути великом количином хладних супстанци морају да поседују довољну способност апсорбовања механичког удара (у складу са тачком 3.1. овог прилога).

Овај захтев се односи на саставне материјале и компоненте, а не на комплетну ЛЗО.

Произвођач мора одабрати материјале, компоненте или комбинацију њих тако да у предвидивим условима употребе:

- топлотни флукс који се преноси кроз ЛЗО буде што је могуће нижи;
- флексибилност остаје прихватљива тако да обезбеђује удобност, употребљивост и интегритет производа.

Механичка отпорност материјала саставних делова мора да буде, тамо где је то потребно, одговарајућа ударној енергији, природи и температури прскања хладних супстанци.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.7.2. Потпуно комплетирана ЛЗО спремна за употребу

У предвидивим условима употребе:

1) Количина топлоте која се губи употребом ЛЗО од стране корисника мора бити довољно мала да спречи достизање прага бола или оштећење здравља на било којем делу тела, укључујући врхове прстију на рукама и ногама, под било каквим околностима.

2) ЛЗО мора што више да спречи продор течности као што је киша и не сме изазвати повреде услед додира између хладног заштитног омотача и корисника.

Ако ЛЗО укључује уређај за дисање, он мора на одговарајући начин испунити заштитне функције за предвидиве услове употребе.

У упутству произвођача, које прати сваки примерак ЛЗО која је намењена за краткотрајно коришћење у окружењу ниске температуре, морају да се наведу сви битни подаци о максималном дозвољеном излагању корисника хладноћи која се преноси преко опреме.

Произвођач мора пројектовати ЛЗО тако да у предвидивим условима употребе, за које је ЛЗО намењена:

- губитак телесне топлоте не изазива хипотермију, бол или штетне ефекте, нарочито на екстремитете корисника (нпр. врхове прстију и ножних прстију);
- спречава продирање течности, као што је киша, која ће вероватно проузроковати повреде, нпр. правилним покривањем делова тела које треба заштитити;
- Делови ЛЗО који могу достићи штетне хладне температуре не смеју бити у директном контакту са корисником.

Лична заштитна опрема за заштиту од хладноће, која укључује уређај за дисање, мора бити пројектована да испуни захтев примењив на уређаје за респираторну заштиту: нпр. да је температура струјања ваздуха који се удише физиолошки прихватљива.

У погледу на ЛЗО за кратку употребу у хладним окружењима, произвођач мора пружити информације о максималном ефективном трајању заштите и/или максималном прихватљивом времену употребе са физиолошког становишта како би корисник могао одредити заштиту током својих планираних акција.

8.32. Заштита од електричног удара

ПРИЛОГ 2 (наставка)

3.8.1. Изолациона опрема

ЛЗО пројектована да заштити цело тело или његов део од дејства електричне струје мора пружити довољну изолацију од напона коме корисник може да буде изложен под најнеповољнијим условима.

Ради остваривања заштите из става 1. ове тачке, материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте ових класа ЛЗО морају да буду тако одабрани, пројектовани и уграђени да се обезбеди да електрична струја која продре кроз заштитни омотач, мерена под условима испитивања који се подударају са онима који се вероватно могу појавити на терену, буде умањена и увек испод максималне дозвољене вредности.

Одређене врсте ЛЗО које су намењене искључиво за коришћење у току рада са електричним инсталацијама које су или које могу бити под напоном, као и њихова амбалажа, морају да носе ознаке које указују на заштитну класу или одговарајући радни напон, серијски број и датум производње. Изван заштитног омотача такве ЛЗО мора да се обезбеди простор за накнадно уписивање датума почетка употребе и датума периодичних испитивања или прегледа који се морају обавити.

Упутства произвођача морају да укажу на искључиву намену ЛЗО из става 3. ове тачке, као и природу и учесталост диелектричних испитивања којима ће бити изложени током њиховог века употребе.

Да би идентификовао „најнеповољније предвидиве услове“, произвођач ће морати да размисли:

- ризик од директног контакта са проводником под напоном;
- могуће штетне електричне параметре и граничне вредности;
- влажност коже;
- ефекат контакта са кориштеним хемикалијама попут растварача, ефекат механичке разградње/старења и климатских фактора животне средине током нормалне употребе ЛЗО.

Означивање класе заштите на ЛЗО за професионалну употребу, намењену заштити од струјног удара, неопходно је како би се обезбедила следивост, информације о обиму употребе и о неопходним периодичним проверама.

Поред електричног удара, потребно је узети у обзир и друге ризике повезане са кратким спојем, попут топлотних и механичких ризика.

Произвођач у упутствима за употребу мора јасно назначити следеће:

- максимални напон за класу о којој је реч;
- услове складиштења;
- контроле које треба спровести, визуелни преглед и преглед пропусности рукавица као и период понављања прегледаи, обично пре сваке употребе;
- одржавање ЛЗО.

Осим тога, треба навести мере предострожности, посебно усмерене на очување карактеристика електричне изолације ЛЗО или на заштиту од пропадања, нпр. употребом „прекривајућих рукавица“ за смањење ризика од убода, хабања, засецања и хемијских напада.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.8.2. Проводна опрема

ЛЗО предвиђена за рад под високим напона мора бити пројектована и израђена тако да обезбеди непостојање разлике потенцијала између корисника и инсталација на којима ради.

Захтев се односи само на проводну ЛЗО намењену да је носе стручна лица током рада на системима номиналног напона напајања до 800 kV AC и 600 kV DC.

Проводна одећа има веома низак електрични отпор и користи се за стварање електричне заштите корисника током рада са елементима врло високог напона. У упутства и информације произвођача треба укључити и информацију да се континуитет између различитих одевних предмета не може прекинути и информације које гарантују исти отпор дуж целог тела.

Проводна опрема, тј. електростатичка дисипативна заштитна опрема површинског отпора до $10^3 \Omega$, користи се као део укупног система уземљења за избегавање случајна пражњења (антистатичка) и обрађена је у Прилогу 2 Правилника.

8.33. Заштита од зрачења

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.9. Заштита од зрачења

3.9.1. Нејонизујуће зрачење

ЛЗО пројектована за заштиту од акутних или хроничних оштећења очију проузрокованих нејонизујућим зрачењем, мора да омогући да се апсорбује или одбија већи део енергије која се зрачи у опсегу штетних таласних дужина, без ометања преноса видљивог дела спектра, перцепције контраста и способности разликовања боја под предвидивим условима употребе.

Ради остваривања заштите из става 1. ове тачке, заштитне наочаре морају да буду пројектоване и израђене тако да за сваку штетну таласну дужину имају фактор спектралног преноса који ће свести на минимум густину енергије светлосног зрачења која кроз филтер долази до ока корисника, као и да никада не прелази максимално дозвољене вредности излагања.

Осим захтева из става 2. ове тачке, наочаре не смеју да погоршају или изгубе своје карактеристике као последицу дејства зрачења емитованог у предвидивим условима коришћења, и сви примерци на тржишту морају да имају број заштитног фактора који одговара графикону спектралне расподеле њиховог фактора преноса.

Наочаре погодне за изворе зрачења исте врсте морају бити класификоване по растућем редоследу њиховог броја заштитног фактора, а упутства произвођача треба да указују, нарочито, на начин одабира најприкладније ЛЗО имајући у виду факторе реалних услова за употребу као што су растојање од извора и спектрална расподела енергије зрачења на том растојању.

Произвођач мора да означи одговарајућим бројем заштитног фактора све примерке наочара са филтером.

Приликом пројектовања ЛЗО за заштиту очију и коже од нејонизујућег зрачења, произвођач ће посебно морати да узме у обзир следеће:

- спектралне и додатне карактеристике извора зрачења;
- за заштиту очију, осветљење околине;
- удаљеност носиоца од извора;
- за заштиту очију, потребу да се омогући препознавање боја (нпр. сигнали упозорења или идентификација материјала на повишеним температурама);
- утицај зрачења и старења на ефикасност изложене ЛЗО, нпр. сунцу, UV, IR зрачењима или ласерима. Карактеристике преноса ЛЗО остају на траженом нивоу током животног века ЛЗО;
- ажуриране граничне вредности изложености;

Када се овај захтев односи на „изворе зрачења исте врсте“, односи се, на пример, на оне исте природе (нпр. инфрацрвена зрачења) или исте врсте операција (нпр. зрачења произведена од стране станица за лучно и гасно заваривање и повезаних процеса).

Произвођач треба да пружи податке о скали или бројевима сенки ЛЗО и заменљивим резервним деловима и одговарајућем пољу употребе путем информативних ознака на ЛЗО и у упутству за употребу. Кад ЛЗО формира једну јединицу са незаменљивим филтрима (нпр. ласерски штитници за очи), ознаке се могу поставити на оквир.

Опрема која штити кожу од нејонизујућег зрачења сматра се ЛЗО ако произвођач гарантује заштиту против еритема.

Опрема која штити од природног УВ зрачења сматра се ЛЗО ако је пројектована и произведена тако да има специфична својства заштите од УВ зрачења.

Креме које штите од природног УВ зрачења, тј. креме за заштиту од Сунца, нису ЛЗО у складу са Правилником.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.9.2. Јонизујуће зрачење

3.9.2.1. Заштита од спољне радиоактивне контаминације

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте пројектовани тако да заштите цело тело или његов део од радиоактивне прашине, гасова, течности или њихових смеша морају да буду тако изабрани или пројектовани и састављени да се осигура да ова опрема ефикасно спречава продирање контаминирајућих материја под предвидивим условима употребе.

У зависности од природе или стања ових контаминирајућих материја, неопходна заптивеност се може обезбедити помоћу непропусних заштитних омотача и/или било којим другим одговарајућим средствима, попут вентилационих и система са натпритиском пројектованих да се спречи повратно расипање (поновно ширење) тих контаминирајућих материја.

Све мере деконтаминације које се примењују на ЛЗО не смеју да угрозе њено могуће поновно коришћење у периоду предвидљивог века коришћења ових класа опреме.

Упутства и информације произвођача морају прецизирати поступак деконтаминације, примењив само на ЛЗО која се може поново користити, а коју ЛЗО може издржати без значајног погоршања нивоа заштите.

ЛЗО за заштиту од спољног зрачења је крајње решење у случају погоршања карактеристика склоништа. Еквивалентна дебљина олова даје се према овој ограничавајућој енергији тако да корисник не буде изложен преко граничних вредности излагања.

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.9.2.2. Заштита од спољног озрачивања

ЛЗО намењена да обезбеди потпуну заштиту корисника од спољних озрачивања или, бар њихово слабљење, мора бити пројектована тако да заустави зрачење електрона мале енергије (нпр. бета) или фотона (нпр. икс, гама).

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте врста ЛЗО из става 1. ове тачке морају да буду одабрани или пројектовани и уграђени тако да се обезбеди степен заштите корисника који се захтева под предвидивим условима употребе, као и да не доведе до повећања трајања изложености услед покрета, положаја или кретања корисника (у складу са тачком 1.3.2. овог прилога).

ЛЗО мора имати знак којим се означава да је тип и дебљина материјала од којих је израђена ЛЗО погодан за предвидиве услове употребе.

Олово и тешки метали користе се само за ублажавање X- или гама-зрака. У случају бета зрачења, треба избегавати употребу ове врсте заштите јер ће тешки метали зауставити бета зрачење, али и изазвати кочионо зрачење који се назива „Bremsstrahlung“. Не постоји посебна заштита од бета зрачења осим опреме направљене од еластомера или полимера која помаже да се заустави део зрачења. Степен заштите зависи од материјала, његове дебљине и енергије зрачења.

Степен заштите коју нуди ЛЗО карактерише се одређивањем еквивалентне дебљине оловне плоче са истом брзином слабљења јонизујућег зрачења. Ако ЛЗО садржи неколико компоненти, свака компонента и њихово састављање нуде тражени ниво заштите без обзира на положај који корисник заузме.

Дебљина о којој је реч може се изразити као еквивалентна дебљина олова. Циљ је пружити корисне информације кориснику о пригушивању јонизујућег зрачења које нуди ЛЗО.

Еквивалентна дебљина олова увек мора бити дата са енергијом зрачења на којој је верификована.

8.34. Заштита од опасних материја и инфективних агенса

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.10. Заштита од опасних материја и инфективних агенса

3.10.1. Заштита органа за дисање

ЛЗО намењена за заштиту органа за дисање мора да омогући да се корисник снабдева ваздухом за дисање када је изложен загађеној атмосфери и/или ниској концентрацији кисеоника.

Ваздух за дисање који се доводи до корисника преко ЛЗО мора се добити на одговарајући начин, као што је филтрација загађеног ваздуха, кроз заштитни уређај или цевоводима из спољног загађеног извора.

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте ових врста ЛЗО из става 1. ове тачке морају да буду тако одабрани или пројектовани и уграђени да се обезбеди правилно дисање корисника и респираторна хигијена током датог периода ношења у предвидивим условима употребе.

Непропусност образине и пад притиска при удисању и, у случају уређаја за филтрирање, капацитет прецишћавања, морају да буду такви да у довољној мери спрече продор загађивача из атмосфере, тако да не буде угрожено здравље и хигијена корисника.

ЛЗО из става 1. ове тачке, мора да има одговарајућу ознаку за идентификацију произвођача и мора да буде снабдевана прецизним специфичним подацима тог типа опреме који, заједно са упутствима за употребу, омогућавају обученом и квалификованом кориснику да правилно употребљава ову ЛЗО.

Упутства произвођача морају, у случају филтрирајућих апарата, да садрже рок складиштења филтера ако су нови и у оригиналној амбалажи.

Препоручљиво је пројектовати ЛЗО тако да је изложеност супстанцама и смешама које су опасне по здравље и штетним биолошким средствима јасно испод потребних граничних вредности. Снабдевање ваздухом мора имати одговарајућу температуру и влажност тако да не утиче на удобност корисника, не проузрокује штетне ефекте и не угрожава безбедан рад ЛЗО.

Минимална концентрација кисеоника у ваздуху који се удише мора бити довољна, узевши у обзир захтеве задатака корисника. Количина издахнутог ваздуха који се поново удише мора се свести на минимум како би се избегло нагомилавање угљен-диоксида унутар маске за лице. За врло кратке периоде употребе, на пример за апарате за евакуацију, могу се прихватити веће концентрације угљен-диоксида.

Ефективност филтрације супстанци и смеша које су опасне по здравље и штетних биолошких средства зависи од величине, дистрибуције и природе аеросола, честица, гасова и испарења као и од карактеристика филтрирајућих елемента. Промене ефикасности филтрације морају се узети у обзир приликом пројектовања уређаја и морају се дати адекватна упутства.

Довод гаса за дисање у апаратима за дисање компримованог ваздуха или кисеоника треба да се обезбеди правилним пројектовањем механичке, радне снаге и функције. Ризици узроковани погрешном комбинацијом система за довод ваздуха уређаја за дисање морају се пројектовањем уклонити што је више могуће. Ако то није могуће, произвођач даје одговарајуће информације о безбедним комбинацијама.

Уређај за респираторну заштиту не може да садржи или ослобађа било које супстанце за које се зна да су штетне. Сви употребљени материјали требали би бити наведени у информацијама за кориснике. Отпуштање штетног филтрирајућег материјала из филтера мора бити елиминисано.

Произвођач је дужан да обележи све заштитне уређаје за дисање, њихове компоненте и важне резервне делове, тако да буде јасно ком уређају припадају. Ове ознаке такође морају бити описане у упутству за употребу.

Сви филтери морају бити означени одговарајућим пиктограмима и информацијама о року за чување филтера када се чувају затворени у оригиналном паковању.

Битан захтев 2.3. односи се на све заштитне уређаје за дисање. Овај захтев предвиђа употребу производа или сочива против магљења када је то потребно. Ово је неопходно за маске за потпуно лице које су намењене за употребу у веома загађеним и магловитим атмосферама где није могуће уклонити уређај ради чишћења.

8.35. Заштита од додира са кожом и оком

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.10.2. Заштита од додира са кожом и оком

ЛЗО намењена за спречавање површинског додира целог тела или његовог дела са опасним супстанцама и инфективним агенсима мора да буде у стању да спречи продор или ширење таквих супстанци кроз заштитни омотач у предвидивим условима употребе.

Материјали од којих је израђена ЛЗО и остале компоненте ових врста ЛЗО из става 1. ове тачке, морају да буду тако одабрани или пројектовани и уграђени да се обезбеди, колико је то могуће, непропусност која ће омогућити продужено коришћење или, у недостатку тога, делимичну непропусност која ограничава период ношења.

Када, на основу своје природе и предвидивих услова њихове употребе, одређене опасне или инфективне супстанце поседују велику продорну моћ која ограничава трајање заштите коју пружа ЛЗО из става 1. ове тачке, та опрема мора бити подвргнута стандардним испитивањима, са циљем њихове класификације на основу ефикасности.

ЛЗО из става 3. ове тачке за коју се сматра да је у складу са спецификацијама испитивања мора имати знак који показује називе, или, ако то није могуће, кодове супстанци које се користе у испитивањима и одговарајући стандардни период заштите. Упутства произвођача такође морају да садрже објашњење кодова (ако је потребно), детаљан опис стандардних испитивања и све потребне информације за одређивање максималног дозвољеног периода ношења у различитим предвидивим условима употребе.

Заштитни део ове ЛЗО ће спречити директан контакт коже или очију са супстанцама и смешама које су опасне по здравље и са штетним биолошким агенсима.

Лична заштитна опрема за заштиту од супстанци и смеша које су опасне по здравље и од штетних биолошких агенса мора бити у стању да спречи продор и ширење таквих супстанци. То ће бити случај барем током времена употребе наведеног у упутству за употребу. У пракси су сви материјали временски ограничени, па су потребне одговарајуће информације и упозорења у упутству за употребу.

Није могуће тестирати ефикасност заштите од свих супстанци и смеша у свим условима. Испитивања са репрезентативним супстанцама указују кориснику на ефикасност заштите. У упутству за употребу испитне супстанце морају бити јасно наведене тако да крајњи корисник може одабрати одговарајућу ЛЗО за своје задатке. Значење ових резултата, нпр. време пробојности, треба објаснити да би их корисник могао разумети. На основу тога корисник може проценити заштиту и време трајања заштите у сопственој радној ситуацији.

8.36. Ронилачка опрема

ПРИЛОГ 2 (наставак)

3.11. Ронилачка опрема

Опрема за дисање мора да омогући снабдевање корисника гасовитом смешом за дисање у предвидивим условима употребе, а нарочито узимајући у обзир максималну дубину зарона.

Када предвидиви услови употребе то захтевају, ронилачка опрема мора да садржи:

- 1) одело које штити корисника од притиска који настаје услед дубине зарона (у складу са тачком 3.2. овог прилога) и/или од хладноће (у складу са тачком 3.7. овог прилога);
- 2) алармни уређај пројектован да тренутно упозорава корисника о скором прекиду снабдевања гасовитом смешом за дисање (у складу са тачком 2.8. овог прилога);
- 3) уређај за спасавање које омогућава кориснику да се врати на површину (у складу са тачком 3.4.1. овог прилога).

Израз "ронилачка опрема" је ограничен на опрему која се користи за роњење у подводном (тј. воденом) медијуму.

Респираторни тракт је изложен притиску. Апарати за дисање морају бити опремљени системом за аутоматско регулисање система за гасовите смеше за дисање.

У подводном медијуму је корисник увек изложен притиску. Само једна врста ронилачких одела штити корисника од притиска, и то атмосферско ронилачко одело (ADS), које је мало зглобно подводно одело за једног човека, антропоморфног облика које подсећа на оклоп, са сложеним зглобовима под притиском који омогућавају артикулацију. Флексибилне комбинације које се користе у пракси не могу да обезбеде заштиту од притиска у смислу захтева 3.2. Овај захтев, у погледу притиска, намеће само то да комбинације не смеју изазвати нове ризике који произилазе из саме опреме. Уређај за упозорење чини саставни део уређаја за дисање према захтеву члана 3.11., став 1.

Спасилачко одело које омогућава брзу евакуацију рониоца не сме се мешати са ронилачким оделом. Ова опрема за спасавање (која се назива "компензатор плутања"), која рониоцу пружа средства за контролу плутања и за одржавање положаја у ком је глава изнад површине воде, чак и ако је корисник без свести и у хитним случајевима за повратак на површину, носи се независно, преко ронилачког одела.

9. ПРИЛОГ 3. – Техничка документација за ЛЗО

ПРИЛОГ 3.

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ЛЗО

Документација из члана 8. овог правилника мора да садржи све битне податке о средствима која је користио произвођач да би обезбедио усаглашеност произведене ЛЗО са битним захтевима за здравље и безбедност који се односе на ту опрему.

Поред података из става 1. овог прилога, техничка документација мора да садржи, нарочито:

- 1) потпун опис ЛЗО и њену предвиђену намену;
- 2) процену ризика од којих ЛЗО треба да заштити;
- 3) списак битних захтева за здравље и безбедност који су примењиви на ЛЗО;
- 4) пројектне и производне цртеже и шеме ЛЗО и њених компоненти, подсклопова и кола;
- 5) описе и објашњења потребне за разумевање цртежа и шема из тачке 4) овог прилога као и за начин рада ЛЗО;
- 6) списак примењених српских стандарда из члана 14. овог правилника или у случају њихове делимичне примене, навођење њихових делова приликом пројектовања и израде ЛЗО;
- 7) описе примењених техничких спецификација ради испуњавања битних захтева за здравље и безбедност у случају када нису примењени српски стандарди или њихови делови;
- 8) резултате прорачуна, провера и прегледа спроведених ради провере усаглашености ЛЗО са примењивим битним захтевима за здравље и безбедност;
- 9) извештаје о испитивању спроведених ради провере усаглашености ЛЗО са примењивим битним захтевима за здравље и безбедност и, по потреби, утврђивања одговарајуће класе заштите;
- 10) опис средстава које је произвођач користио у производњи ЛЗО како би обезбедио усаглашеност произведене ЛЗО са пројектним спецификацијама;
- 11) примерак упутства за употребу и информација из тачке 1.4. Прилога 2 овог правилника;
- 12) сва потребна упутства за производњу ЛЗО на основу одобреног основног модела, у случају појединачно произведене ЛЗО, прилагођене одређеном кориснику;
- 13) за ЛЗО која се производи у серијама у којима се сваки производ прилагођава одређеном кориснику, опис мера које произвођач предузима током прилагођавања и производње како би обезбедио да сваки производ ЛЗО буде у складу са одобреним типом и примењивим битним захтевима за здравље и безбедност.

Произвођач је обавезан да ЛЗО коју производи усклади са одговарајућим битним захтевима за здравље и безбедност. Произвођач ЛЗО или његов заступник у Србији има обавезу да сачини техничку документацију без обзира која категорија ЛЗО је у питању.

Техничка документација мора да омогући оцењивање усаглашености ЛЗО са захтевима Правилника и мора да садржи све битне податке о средствима која је користио произвођач да обезбеди усаглашеност ЛЗО са битним захтевима за здравље и безбедност за ту ЛЗО.

У случају ЛЗО категорије II и ЛЗО категорије III, осим наведеног, техничка документација мора да садржи:

1. техничку датотеку произвођача која садржи:
  - (а) детаљну пројектну документацију ЛЗО уз, где је то одговарајуће, прорачуне и резултате испитивања прототипа неопходне за ОУ;
  - (б) исцрпни списак битних захтева за здравље и безбедност из овог правилника и списак примењених српских стандарда или списка других техничких спецификација који се примењују приликом пројектовања типа;
2. опис уређаја за прегледе и испитивања којима произвођач проверава усаглашеност производње са српским стандардима или другим техничким спецификацијама, и којима обезбеђује одржавање квалитета;
3. примерак писане информације са подацима из тачке 1. 4 Прилога 2. (као што су упутства о употреби, одржавању, складиштењу, перформансама ЛЗО, нивоу заштите, итд.)

Произвођач или његов заступник мора да чува техничку документацију и учини је доступном на захтев надлежном инспектору најмање десет година после датума производње ЛЗО или десет година после датума последњег произведеног примерка у случају серијске производње ЛЗО.

У сваком случају је неопходно да произвођач ЛЗО процени ниво ризика од којих ће корисник коме је ЛЗО намењена бити заштићен. Ова процена ризика је од суштинског значаја за исправну категоризацију ЛЗО, а у вези са тим и за адекватну примену одредаба Правилника.

Ако произвођач нема потребне капацитете за испитивање или стручно знање он наравно може тражити помоћ треће стране. Међутим, чак иако трећа страна учествује у поступку процене ризика и поступку оцењивања усаглашености, произвођач преузима на себе потпуну одговорност за усаглашеност ЛЗО.

У вези са разврставањем ЛЗО у одређену категорију, треба се руководити правилом да ако је ризик већи него онај који је наведен, мора се сматрати да ЛЗО припада вишој категорији.

На пример: заштита од сунчеве светлости се сматра заштитом од соларног зрачења. Ово је повезано са штитницима за очи и филтерима без корективног ефекта који су конструисани и произведени искључиво у циљу заштите од посредног сунчевог зрачења (наочаре за сунце, које спадају у Категорију I ЛЗО).

Међутим, ако им је намена пружање додатне заштите, као, на пример, од механичких ризика, заплјусака растопљеног метала, честица прашине, исправно је ставити их у вишу категорију. Сматра се да ЛЗО за директно посматрање сунца (нпр. сунчеве еклипсе) или за заштиту од зрачења из вештачких извора светла, као што су они који се користе у соларијумима, такође припада вишој категорији.

10. ПРИЛОЗИ 4-8: Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености

Поступци оцењивања усаглашености су наведени у прилозима:

ПРИЛОГ 4. - Интерна контрола производње (Модул А);

ПРИЛОГ 5. - Преглед типа (Модул Б);

ПРИЛОГ 6. - Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње (Модул С);

ПРИЛОГ 7. - Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања производа у насумичним интервалима (Модул С2);

ПРИЛОГ 8. - Усаглашеност са типом на основу гаранције квалитета процеса производње - обезбеђење квалитета производње (Модул D).

За поједине категорије ЛЗО намењене коришћењу у условима са већим степеном ризика (категирије ЛЗО II и III) произвођач је обавезан да обезбеди спровођење поступка прегледа типа од стране именованог тела за оцењивање усаглашености.

За категорију ЛЗО намењену коришћењу у условима највећих ризика (категирија III), произвођач је обавезан да, осим поступка прегледа типа, по сопственом избору обезбеди спровођење једног од следећа два поступка: обезбеђивање усаглашености са типом на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања ЛЗО у насумичним интервалима од стране именованог тела, или обезбеђивање усаглашености са типом на основу гаранције квалитета процеса производње - обезбеђење квалитета производње од стране именованог тела.

Треба напоменути да произвођач ЛЗО може да поднесе захтев за преглед типа само једном именованом телу за оцењивање усаглашености.

У том смислу, потребно је поднети изјаву да је захтев поднет само једном телу за оцењивање усаглашености. Правилник прописује да тело за оцењивање усаглашености спроводи односно учествује у једном од поступака оцењивања усаглашености из Правилника, уколико испуњава прописане захтеве за именовање.

Уколико је Правилником прописано да у одређеним поступцима оцењивања усаглашености ЛЗО учествује именовано тело, те поступке обавља искључиво именовано тело уписано у Регистар именованих тела за спровођење одговарајућег поступка оцењивања усаглашености.

Регистар са подацима о именованим телима и обимом именовања за свако појединачно тело је доступан на интернет страници Министарства надлежног за послове привреде: <https://tehnis.privreda.gov.rs>.

Избор именованог тела за оцењивање усаглашености је на произвођачу ЛЗО.

У пракси се поставља питање о томе како примењивати Правилник на варијанте (укључујући оне које су прилагођене лицу које их носи) неког „модела“ ЛЗО.

У суштини, у оваквим случајевима, треба размотрити следеће: ЛЗО се сматра варијантом неког „модела“ ЛЗО само ако се од њега разликује у ставкама које немају утицај на очекиване заштитне перформансе опреме.

Произвођач мора да направи пажљиву процену у сарадњи са именованим телом.

Именовано тело је, у складу са својим овлашћењима, у сваком случају одговорно за процену да ли је ЛЗО варијанта или не.

У сваком случају и за сваку идентификовану варијанту, подносилац захтева доставља именованом телу за оцењивање усаглашености детаљан опис разлика у поређењу са референтним моделом и број узорака варијанти који је потребан да се изврше одговарајуће провере и испитивања.

Именовано тело има дискреционо право да одлучи да ли ће дозволити продужење постојећих сертификата о прегледу типа, или ће издати нове сертификате о прегледу типа за варијанте које треба сертификовати.

11. ПРИЛОГ 9 - Декларација о усаглашености

Декларацију о усаглашености мора да припреми и изда произвођач или његов заступник са седиштем у Србији пре него што се ЛЗО стави на тржиште или у употребу.

Декларација о усаглашености мора да потврди да је ЛЗО усаглашена са свим захтевима из Правилника. Произвођач или његов заступник са седиштем у Србији је искључиво одговоран за издавање декларације о усаглашености. Њен суштински циљ је да омогући органима надзора да се увере да је ЛЗО стављена у промет усаглашена са битним захтевима за здравље и безбедност Правилника.

ПРИЛОГ 9.

ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Декларација о усаглашености ЛЗО садржи:

- 1) опис ЛЗО, укључујући општи назив, тип, серијски број, ознаку партије и сл.;
- 2) пословно име, односно назив и адресу седишта произвођача и кад је примењиво, његовог заступника;
- 3) изјаву да се Декларација о усаглашености издаје на искључиву одговорност произвођача;
- 4) предмет Декларације о усаглашености (идентификација ЛЗО која омогућује следљивост, довољно јасна слика у боји може такође бити део декларације);
- 5) изјаву да је ЛЗО описана у тачки 4. овог прилога усаглашена са овим правилником.
- 6) позивање на примењене српске/хармонизоване стандарде; ако је то одговарајуће, позивање на друге стандарде и техничке спецификације кад су оне примењене;
- 7) кад је применљиво, пословно име, односно назив, адресу седишта и јединствени број Именованог тела које је извршило Преглед типа, број Сертификата о извршеном прегледу типа, као и позивање на тај Сертификат.
- 8) кад је одговарајуће, примењени поступак оцењивања усаглашености у складу са Прилогом 7 или Прилогом 8 овог правилника, под надзором Именованог тела чије име и јединствени број се наводе.
- 9) додатне информације: место и датум издавања Декларације;
- 10) идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за сачињавање Декларације о усаглашености у име произвођача или његовог заступника.

Сваки примерак ЛЗО не мора да буде праћен декларацијом о усаглашености, али испоручилац мора обезбедити њену доступност на захтев надлежним органима.

За ЛЗО свих категорија, декларација о усаглашености мора да потврди да ЛЗО испуњава битне захтеве за здравље и безбедност из Правилника, а текст декларације мора бити усклађен са захтевима Правилника.

Важно је напоменути да за ЛЗО категорије II и III, декларација о усаглашености мора додатно да покаже да је ЛЗО усаглашена са типом/моделом за који је издат сертификат о прегледу типа.

Назив, адреса и јединствени број именованог тела које је издало сертификат о прегледу типа (јединствени број из Регистра именованих тела) морају да буду уписани у декларацију о усаглашености, као и број сертификата о прегледу типа.

За категорију III ЛЗО, следећи додатни елементи морају бити уписани у декларацији:

Пословно име, односно назив, адреса седишта и јединствени број именованог тела које је вршило испитивање узорка у поступку обезбеђивања усаглашености са типом ЛЗО на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања ЛЗО у насумичним интервалима (јединствени број из Регистра именованих тела) и број извештаја о испитивању, односно, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив, адреса седишта и јединствени број именованог тела које је одобрило систем квалитета процеса производње ЛЗО (јединствени број из Регистра именованих тела) и број исправе којом је то одобрење извршено.

Испоручилац ЛЗО чува оригинални примерак Декларације о усаглашености или њену фотокопију са преводом на српски језик, ако ЛЗО није произведена у Србији, и она мора бити на располагању и доступна надлежном инспектору, најмање десет година после датума када је произведена ЛЗО или од датума када је израђен последњи примерак ЛЗО у случају серијске производње.

Модел Декларације о усаглашености ЛЗО је дат у наставку.

ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Произвођач (или његов заступник у Републици Србији)

.....
(пословно име и адреса седишта произвођача или његовог заступника у Републици Србији, а уколико је ЛЗО из увоза, навести такође и пословно име и адресу седишта правног лица, односно име/назив физичког лица /предузетника које има седиште/пребивалиште у Републици Србији и које је одговорно за обезбеђивање доступности техничке документације)

Изјављује да је ЛЗО описана овде.....(опис ЛЗО – израда, тип, серијски број)

и намењена за .....(намена ЛЗО),

усаглашена са захтевима Правилника о личној заштитној опреми („Сл. гласник РС“, број 23/20), као и захтевима ..... (навести и друге прописе са којима је усаглашена ЛЗО, уколико је применљиво),

и усклађена са следећим српским стандардима којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди ..... (навести и друге стандарде, односно техничке спецификације које су примењене, уколико је то случај)

* Да је идентична са ЛЗО за коју је издат Сертификат о прегледу типа бр. .... у складу са чланом 18 и Прилогом 5. Правилника од стране ..... (навести назив, адресу и јединствени број именованог тела које га је издало, из Регистра именованих тела),

** Да је за ЛЗО спроведен поступак из члана 18 и Прилога 7. и 8. Правилника од стране ..... (навести назив, адресу и јединствени број именованог тела које га је издало, из Регистра именованих тела, као и број исправе коју је то тело издало)

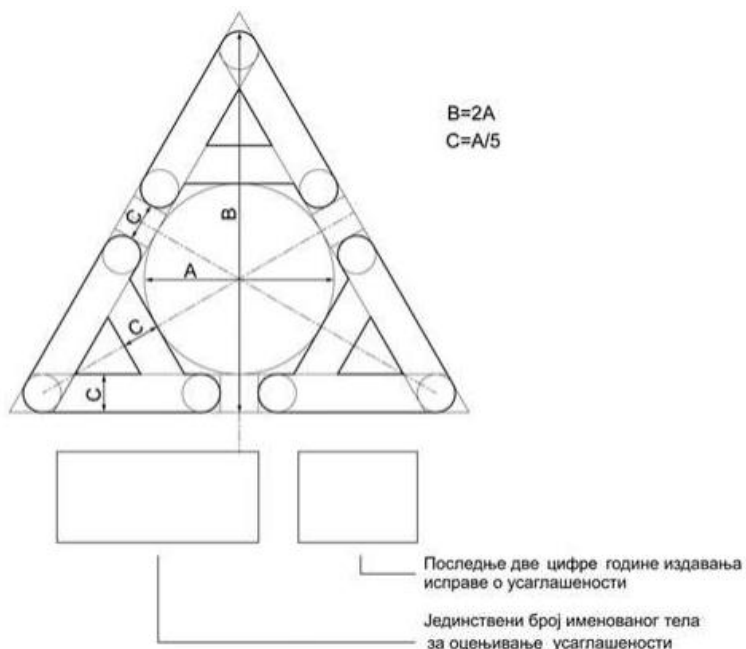
.....
(место и датум издавања декларације) (идентификација и потпис овлашћеног лица произвођача или његовог заступника у Републици Србији)

* за ЛЗО категорије II и III

** за ЛЗО категорије III

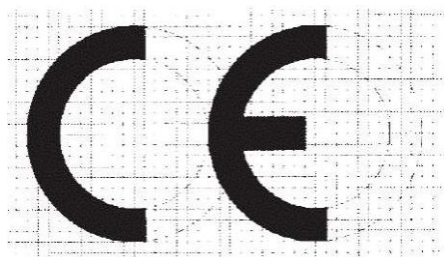
12. ПРИЛОГ 10. - Знак усаглашености

Српски знак усаглашености се састоји од три велика слова А повезана у облику једнакоугаоног троугла (3А), изгледа и садржине као на слици:

Величина знака одређује се према висини B знака која може имати само заокружене вредности стандардних бројева према реду величина $R10$ изражених у милиметрима (mm) према српском стандарду SRPS A.A0.001 - Стандардни бројеви - Редови стандардних бројева. Висина B знака износи, по правилу, најмање 5mm. Уз Српски знак усаглашености ставља се јединствени број Именованог тела за оцењивање усаглашености из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености, као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености.

СЕ знак усаглашености се састоји од стилизованог латиничног словног знака „СЕ” у следећем облику:

Различите компоненте CE знака морају имати уочљиво једнаку висину која не сме бити мања од 5mm. Ако се CE знак смањује или увећава, морају се поштовати пропорције приказане на цртежу у ставу 1. овог прилога.

Од дана почетка примене овог правилника до дана ступања на снагу АСАА споразума за ЛЗО на коју се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, до дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености ЛЗО обавља се стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима.

13. ДОДАТАК: Упутство за категоризацију личне заштитне опреме (ЛЗО)

ПРВИ ДЕО: ЛЗО ПО ВРСТИ

Врста ЛЗО		Категорија	Разлог
1.	Опрема за заштиту слуха	сертификације	
1.1.	Сва опрема која штити слух (без обзира да ли се носи на глави или се ставља у уши)	III	3.3. (м)
Осим:			
1.2.	Чепићи намењени пливачима за спречавање продирања воде у уши	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
1.3.	Чепићи за уши који нису пројектовани да заштите од опасности, нпр. чепићи за спавање и чепићи за употребу током летења	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
Врста ЛЗО		Категорија	Образложење
2.	Опрема за заштиту очију	сертификације	
2.1.	Сви штитници за очи и филтри, укључујући штитнике за очи против вештачког УВ зрачења (нпр. у соларијумима) и заштитне наочаре за фототерапију над бебама	II	3.2.
Осим:			
2.2.	Штитници за очи и филтери пројектовани и израђени за употребу у окружењима високе температуре чији су ефекти упоредиви са ефектима температуре ваздуха од 100° С или више и који могу или не морају да се карактеришу присуством инфрацрвеног зрачења, пламена, врућег прскања или пројекцијом велике количине растопљених материјала	III	3.3. (е)

2.3.	Штитници за очи и филтери пројектовани и израђени за заштиту од јонизујућег зрачења	III	3.3. (д)
2.4.	Штитници за очи и филтри пројектовани и израђени за заштиту од електричног удара	III	3.3. (х)
2.5.	Наочаре и маске за пливање и/или роњење	I	3.1. (а)
2.6.	Штитници за очи и филтери пројектовани и израђени искључиво за заштиту од сунчеве светлости, сунчане наочаре (нису корективне) за приватну и професионалну употребу. Ово укључује случајеве када су наочаре тониране након производње или било ког састављања након производње (нпр. састављање сочива за заштиту од сунчевог светла и оквира који није означен CE знаком)	I	3.1. (д)
2.7.	Наочаре за скијање свих врста, осим корективних наочара	I	3.1. (д)
2.8.	Корективне наочаре укључујући корективне сунчане наочаре Напомена: Ако корективне наочаре пружају заштиту мимо заштите од сунчеве светлости (нпр. од удара, хабања итд.), класификују се као лична заштитна опрема категорије која одговара ризику од ког штити	Зависи од ризика од ког штити	Погледати http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10262/attachments/1/translations/en/renditions/pdf
2.9.	Визири уграђени у кациге пројектовани и израђени за употребу на моторним возилима са два или три точка	Није ЛЗО	2.5.
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
3.	Опрема за заштиту од падова са висина		
3.1.	Сва заштитна опрема пројектована и израђена за заштиту од падова са висине, за индивидуалну или професионалну употребу (рад на висини, пад са бродова, планинарење, пењање на стени, спелеологија, итд.). Ова категорија такође укључује опрему за рад на висини и са подршком (ремени, каишеви за бутине, каишеви, итд.) и опрему за спуштање са уграђеним системом за регулацију брзине Напомена: Ова опрема укључује појасеве (траке за бутине, каишеве за раме итд.) и сву додатну опрему намењену за причвршћивање особе на конструкцију, осим тачака за сидрење који су саставни део конструкције или стене. На пример:	III	3.3. (г)

	<ul style="list-style-type: none"> • за професионалну употребу: повезна ужад, покретни заустављач пада, карабинери, спојнице, конектори, сидрена места итд. • за планинарење, алпинизам и спелеологију: динамичка ужад за планинарење, ременик, спојнице (карабинери за пењање), стезаљке за уже, клинови, сидра за стене (питони), сидра за лед, алати за лед који могу послужити као тачка сидрења (нпр. за пењање) итд. <p>Напомена: На категоризацију не утиче чињеница да је опрему фабрички направио/саставио или произвео/монтирао сам корисник (послодавац) (нпр. двострука ужад)</p>		
Осим:			
3.2.	<p>Тачке ослоњања које су саставни део конструкције или стене или захтевају алате за његово постављање</p> <p>Пример: Сидрени уређаји класе А, С и D према EN 795:2012¹</p>	Није ЛЗО	<p>Дефиниција ЛЗО</p> <p>Читаоцу се скреће пажња на упозорење објављено у ОЈЕУ у вези са EN 795:2012, види: https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/harmonised-standards/personal-protective-equipment_en</p>
3.3.	Опрема за приступ или напуштање положаја на висини (седишта са витлом, опрема за спуштање без уграђених регулатора брзине, итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
3.4.	Опрема за пењање, алпинизам, спелеологију итд. (чекићи, опрема за спуштање без уграђених регулатора брзине, опрема за пењање помоћу ужета итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

3.5.	Опрема с подршком (појасеви и сл.) пројектована и израђена за употребу са падобранима, параглајдерима, змајевима, итд. и која се не може користити у друге сврхе осим оних за које су пројектоване	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
3.6.	Падобрани за хитне случајеве	Није ЛЗО	2.4.
Врста ЛЗО			
4.	Опрема за заштиту главе Напомена: Опрема која штити од неколико ризика различитих категорија подлеже строжем поступку оцењивања усаглашености.	Категорија сертификације	Образложење
4.1.	Кациге, укључујући заштиту главе од механичких удара у спорту.	II	3.2.
Осим:			
4.2.	Кациге пројектоване и израђене за пружање заштите, укључујући термичку заштиту, за употребу у окружењима високе температуре чији су ефекти упоредиви са ефектима температуре ваздуха од 100° С или више и које могу или не морају да карактеришу присуство инфрацрвеног зрачења, пламена, врућих прскања или пројекције велике количине растопљених материјала.	III	3.3. (е)
4.3.	Кациге за заштиту главе пројектоване и израђене за пружање заштите, укључујући термичку заштиту, за употребу у окружењима ниске температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од -50° С или нижим.	III	3.3. (ф)
4.4.	Опрема за заштиту главе пројектована и израђена за заштиту од електричног удара.	III	3.3. (х)
4.5.	Лака опрема за главу пројектована и израђена за заштиту власишта главе од лакших удара чији ефекти не могу изазвати трајне повреде.	I	3.1. (а)
4.6.	Кациге пројектоване и израђене за возаче моторних возила на два или три точка, укључујући тркачке кациге Напомена: Кациге за тркачке аутомобиле нису искључене из Уредбе о ЛЗО већ спадају у ЛЗО категорије II	Није ЛЗО	2.5.
4.7.	Кациге пројектоване и израђене посебно за оружане снаге или за употребу у одржавању јавног реда и мира.	Није ЛЗО	2.1.

Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
5.	Опрема за потпуну или делимичну заштиту лица		
5.1.	Сва опрема	II	3.2.
Осим:			
5.2.	Опрема пројектована и израђена за употребу у окружењима високе температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од 100° С или више и који могу или не морају да се карактеришу присуством инфрацрвеног зрачења, пламена, врућих прскања. или пројекција велике количине растаљеног материјала.	III	3.3. (е)
5.3.	Опрема пројектована и израђена за употребу у окружењима ниске температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од -50 ° С или нижим.	III	3.3. (ф)
5.4.	Опрема пројектована и израђена за заштиту од струјног удара.	III	3.3. (х)
5.5.	Визир пројектовани и израђени за уградњу у кациге које користе возачи моторних возила са два или три точка, укључујући тркачке визире.	Није ЛЗО	2.5.
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
6.	Заштитна одећа		
6.1.	Сви делови одеће с додацима (одвојивим или не) пројектовани и израђени ради пружања посебне заштите Напомена: Ова категорија укључује и: <ul style="list-style-type: none"> • заштитну одећу која се користи за спортске активности, као што су ронилачка и потапајућа одела која обезбеђују термичку заштиту, заштитна одећа за скијање на води, итд.; • заштитна одећа, попут комбинезона и дводелних одела, која пружају термичку заштиту у случају случајног пада у воду; • одећа која пружа додатну заштиту од убода крпеља; • опрема за пчеларе, посебно пчеларске капе и одећа које пружају заштиту од убода пчела, с изузетком одеће која штити само од прљавштине, и од димилица. 	II	3.2.
Осим:			

6.2.	Одећа с додацима (одвојивим или не) пројектованим и израђеним за заштиту од електричног удара.	III	3.3. (x)
6.3.	Одећа с додацима (одвојивим или не) пројектованим и израђеним за употребу у окружењима високих температура чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од 100° С или више и који могу или не морају да се карактеришу присутношћу инфрацрвеног зрачења, пламена, врућих прскања или пројекције велике количине растопљених материјала Пример: заштитна одећа за ватрогасце.	III	3.3. (e)
6.4.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектованим и израђеним за употребу у окружењима ниске температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од -50° С или нижим.	III	3.3. (ф)
6.5.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектованим и израђеним тако да пружају само ограничену заштиту од супстанци и смеша које су опасне по здравље, штетних биолошких средстава или јонизујућег зрачења Напомена: Произвођач мора навести производе од којих се пружа заштита и време трајања такве заштите.	III	3.3. (a) и (ц)-(д)
6.6.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектованим и израђеним тако да пруже потпуну изолацију респираторног тракта од атмосфере, укључујући ону за роњење.	III	3.3. (a)-(д)
6.7.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектованим и израђеним за заштиту од течних хемикалија Напомена: Произвођач мора навести производе против којих се пружа заштита и време трајања такве заштите	III	3.3. (a)
6.8.	Заштитна опрема отпорна на метке и убоде ножем, коју не користе оружане снаге, већ, на пример, службеници обезбеђења.	III	3.3. (и)
6.9.	Одећа с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу пројектована и израђена за заштиту од атмосферских услова који нису ни изузетни ни екстремни, попут кише и прскања воде.	I	3.1. (e)

6.10.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена тако да пружа заштиту од механичких дејстава чији су ефекти површни.	I	3.1. (а)
6.11.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена тако да пружа заштиту од ризика насталих при руковању врућим компонентама које не излажу корисника температури преко 50° С или опасним утицајима.	I	3.1. (ц)
6.12.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена посебно за употребу у оружаним снагама или за одржавање реда и мира, укључујући одећу или јакне отпорне на метаке, одећу која штити од биолошког загађења или јонизујућег зрачења Напомена: Наведени примери заштитне одеће коју не користе оружане снага или се не користе за одржавања јавног реда и мира јесу ЛЗО и треба их категорисати у зависности од врсте ризика од ког штите.	Није ЛЗО	2.1.
6.13.	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од неповољних атмосферских услова	Није ЛЗО	2.3.
6.14.	Обична одећа с додацима (одвојивим или не) или спортска одећа и/или прибор (који не пружа посебну заштиту), укључујући униформе	Није ЛЗО	2.3.
6.15.	Одећа за мотоциклисте и додатна заштита Види тачку 14		
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
7.	Заштитна органа за дисање		
7.1.	Сва опрема за заштиту органа за дисање (без обзира на опис) пројектована и израђена за заштиту од чврстих аеросола, течних аеросола или гасова; Сва респираторна заштитна опрема пројектована и израђена тако да пружа потпуну изолацију од атмосфере; сва респираторна заштитна опрема пројектована и израђена за рођење;	III	3.3. (а)-(д)
Осим:			
7.2.	Сва опрема за заштиту органа за дисање пројектована и израђена посебно за употребу у оружаним снагама или за одржавање јавног реда и мира	Није ЛЗО	2.1.
7.3.	Хируршке маске	Није ЛЗО	Погледати интерпретатив

	Напомена: Ако су такве маске намењене и за заштиту корисника од микробиолошких и вирусних инфекција, итд., онда су и оне ЛЗО категорије III (лична заштита и медицинска употреба)		ни документ између PPE ¹ и MDD ² http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10262/attachments/1/translations/en/renditions/pdf
7.4.	Чепићи (штипаљке) за нос намењени пливачима како би спречили продирање воде у нос	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
7.5.	Носни филтри који претежно спречавају удисање полена и других алергена	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
8.	Опрема за заштиту ногу и/или стопала и за заштиту од клизања		
8.1.	Сва опрема са додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена нарочито за заштиту стопала и/или ногу од клизања, нпр. шилџи за снег и лед; Напомена: У ову категорију се убраја и заштита од статичког електрицитета јер се ова опрема користи у потенцијално експлозивним срединама;	II	3.2.
Осим:			
8.2.	Опрема са додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена за заштиту од електричног удара током радова који укључују опасне напоне или се користе за обезбеђивање изолације од високих напона	III	3.3. (x)
8.3.	Опрема са додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена за употребу у окружењима високих температура чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од 100° C или више и који могу или не морају да се карактеришу присуством инфрацрвеног зрачења, пламена, пламена или пројекције велике количине растопљених материјала	III	3.3. (e)
8.4.	Опрема са додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењима ниске температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од -50° C или нижим.	III	3.3. (ф)

8.5.	Опрема са додацима (одвојивим или не), пројектовани и израђени тако да пружају само ограничену заштиту од супстанци и смеша које су опасне по здравље, штетних биолошких агенса или јонизујућег зрачења; Напомена: Произвођач мора навести од којих производа опрема штити и колико та заштита траје	III	3.3. (а), (ц) и (д)
8.6.	Спортска опрема (посебно спортска обућа) с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од површинских механичких повреда Напомена: Спортски штитници за потколенице (нпр. за фудбал, хокеј) и заштитна опрема генерално спадају у ЛЗО категорије II, осим ако су пројектовани само за заштиту од површинских механичких повреда.	I	3.1. (а)
8.7.	Опрема с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу, пројектована и израђена за заштиту од временских услова који нису ни изузетни ни екстремни	I	3.1. (е)
8.8.	Опрема с додацима (одвојивим или не) за личну употребу, пројектована и израђена за заштиту од атмосферских услова	Није ЛЗО	2.3.
8.9.	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена посебно за употребу у оружаним снагама или у одржавању јавног реда и мира, укључујући опрему за заштиту од биолошке контаминације или јонизујућег зрачења	Није ЛЗО	2.1.
8.10.	Нека обућа, посебно спортска обућа, која садржи компоненте намењене апсорбовању притиска приликом ходања, трчања итд. или компоненте које обезбеђују добар контакт са подлогом или стабилност. Ове компоненте би требало сматрати предвиђеним за повећање комфора Напомена: Ова категорија укључује нарочито фудбалске копачке и патике са крампонима;	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
9.	Опрема за заштиту шака и руку		
9.1.	Сва опрема с додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена посебно за заштиту шака и/или руку; Напомена: ово укључује сву опрему или одећу која штити шаку или део шаке, укључујући рукавице, рукавице без прстију, одећу која штити само прсте или само длан, итд.	II	3.2.
Осим:			
9.2.	Опрема с додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена за заштиту од опасности у вези са електричном струјом током радова који укључују опасне напоне или се користе за обезбеђивање изолације од високих напона	III	3.3. (x)
9.3.	Опрема с додацима (одвојивим или не), укључујући и ватрогасну опрему, пројектована и израђена за употребу у окружењима високих температура чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од 100° C или више и који могу или не морају да се карактеришу присуством инфрацрвеног зрачења, пламена, врућих прскања или пројекције велике количине растаљеног материјала, укључујући опрему за ватрогасање, рукавице за заваривање итд.	III	3.3. (e)
9.4.	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењима ниске температуре чији су ефекти упоредиви са температурама ваздуха од -50° C или нижим.	III	3.3. (ф)
9.5.	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена тако да пружају само ограничену заштиту од супстанци и смеша које су опасне по здравље, штетних биолошких агенса или јонизујућег зрачења; Напомена: Произвођач мора навести производе против којих се пружа заштита и време трајања такве заштите	III	3.3. (a), (ц) и (д)
9.6.	Опрема с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу пројектована и израђена за заштиту од средстава за чишћење с благим дејством (за прање посуђа, чишћење итд.)	I	3.1. (б)

9.7.	Опрема с додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена за заштиту од механичких дејстава чији су утицаји површински (убоди услед шивења, баштованства, прљавих послова, спортова - укључујући рукавице за бокс цак - итд.);	I	3.1. (а)
9.8.	Опрема с додацима (одвојивим или не) за личну употребу, пројектована и израђена за заштиту од врућине и ризика који се јављају при руковању врућим компонентама, а који не излажу корисника температури већој од 50° С или опасним утицајима и за професионалну употребу за заштиту од невероватно хладног времена	I	3.1. (ц) и (д)
9.9.	Рукавице и штитници за прсте за медицинску употребу у пацијентовом окружењу	Зависно од типа заштите	Погледати интерпретативн и документ између PPEД и MDD ³ http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10262/attachments/1/translations/en/renditions/pdf
9.10.	Рукавице пројектоване и израђене за личну употребу за заштиту од неповољних атмосферских услова, влаге и воде или хладноће;	Није ЛЗО	2.3.
9.11.	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена посебно за употребу у оружаним снагама или у одржавању јавног реда и мира, укључујући опрему за заштиту од биолошке контаминације или јонизујућег зрачења;	Није ЛЗО	2.1.
9.12.	Рукавице за бокс Напомена: рукавице за цак су ЛЗО категорије I	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
9.13.	Суве рукавице за рониоце	II	3.2.
9.14.	Рукавице за заштиту од штетних биолошких агенса (нпр. од микроорганизама)	III	3.3. (ц)
9.15.	Рукавице за личну употребу за заштиту од топлоте	II	3.2.

ДРУГИ ДЕО: по типу ризика

Напомена: табеле у овом делу садрже све врсте ЛЗО и нису у супротности са табелама у делу 1. Оне су дате само за даље разјашњење.

Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
10.	Опрема за заштиту од утапања или за одржавање на води		
10.1.	<p>Сва опрема пројектована и израђена због спречавања утапања или која се употребљава као помоћно средство и која укључује помоћна средства за плутање, односно пливање (намењена искључиво за употребу у плиткој води)</p> <p>Напомена:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Укључује крампоне и другу опрему која се користи за излазак из воде након пропадања кроз лед • Обухваћена су и пливачка одела с уграђеним пловцима • Такође су укључене: „наруквице“ за пливање 	II	3.2.
Осим:			
10.2.	Појасеви и прслуци за спасавање и спречавање утапања	III	3.3. (и)
10.3.	<p>Појасеви и прслуци за спасавање за хитне потребе путника на бродовима и ваздухопловима</p> <p>Напомена: Изрази „брод“ и „ваздухоплов“ односе се искључиво на средства која превозе путнике и на морска пловила на која се примењују међународне конвенције Међународне поморске организације (ИМО). У ову категорију нису укључени бродови за рекреацију (моторни чамци и једрилице), рибарски чамци, радни чамци итд.</p>	Није ЛЗО	2.4.
10.4.	Помоћна средства за плутање која корисник не носи, али их држи (као што су даске од стиropора итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
10.5.	Помагала за плутање која нису пројектована да се држе на месту током ношења или да осигурају усправни положај корисника (као што су колутови, појасева за плутање итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
10.6.	Ужад за излазак из воде након пропадања кроз лед	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

11.	Опрема која штити од опасности у вези с електричном струјом	Категорија сертификациј	Образложење
11.1.	Опрема за заштиту од електричног удара Напомена: Опасан напон подразумева напон једнак или већи од 50 V наизменичне струје (AC) или 75 V једносмерне струје (DC)	III	3.3. (x)
Осим:			
11.2.	Ручни изолациони алати	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
11.3.	Заштитна опрема (попут обуће, одеће итд.) за заштиту од статичког електрицитета Напомена: Ова опрема се користи у окружењима са потенцијалним ризиком од експлозије услед варничења	II	3.2.
Врста ЛЗО			
12.	Опрема пројектована и израђена за заштиту од последица механичког деловања	Категорија сертификације	Образложење
12.1.	Сва ЛЗО пројектована и израђена како би заштитила корисника од вибрација	II	3.2.
12.2.	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту коже корисника од трења (нпр. Ојачања)	I	3.1. (a)
12.3.	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од повећаног нивоа ризика који настаје од судара са другим лицима или падова током спортова (нпр. штитници за леђа за бициклисте, штитници за потколенице фудбалера, штитници за хокеј на леду...)	II	3.2.
12.4.	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од удара који настају услед гравитационих сила (нпр. Оковратник за возаче картинга, оковратник за врат за возаче аутоотрка...)	II	3.2.
12.5.	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од млазница високог притиска са радним притиском већим од 200 бара	III	3.3. (к)
Осим:			
12.6.	Опрема за заштиту од површинских механичких повреда (попут кацига, рукавица, обуће итд.)	I	3.1. (a)
12.7.	Спортска опрема за заштиту од мањих удара приликом пада (заштита од модрица, подеротина, лакших опекотина...), попут одбојкашких штитника за колена	I	3.1. (a)

12.8.	Опрема пројектована и израђена да повећа удобност и учинак, као што су обућа и рукавице, нпр. патике за трчање и спортске рукавице које садрже компоненте намењене апсорбовању притиска приликом ходања, трчања итд. или обезбеђује добро приањање или стабилност	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
12.9.	Штитници за игле	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
13.	Опрема за спасавање		
13.1.	Маске за реанимацију: ако маска, осим што омогућава одговарајуће вештачко дисање, има и заштитну функцију за спасиоца (на пример, заштита од заразе при контакту са устима жртве - у том случају јесте ЛЗО)	У зависности од врсте заштите	3.2.
13.2.	Ако се спасилачка опрема носи пре несреће која захтева спасавање, онда је то ЛЗО Пример: Мокро одело које се носи у континуитету да се спречи хипотермија у случају пада у воду је ЛЗО	У зависности од врсте заштите	3.1. (а)
13.3.	Опрема коју спасилац користи за сопствену заштиту Пример: опрема за заштиту респираторног тракта коју ватрогасци користе приликом извлачења људи из задимљених зграда	У зависности од врсте заштите	3.2.
13.4.	Ваздушни јастуци за заштиту од лавина	II	3.2.
Осим:			
13.5.	Ако се спасилачка опрема поставља на лице (особу) након несреће, онда та опрема није ЛЗО Пример: ремен који се користи за спасавање несвесне особе са неприступачног места	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
14.	Опрема за мотоциклисте		
14.1.	Кациге за мотоциклисте	Није ЛЗО	2.5.
14.2.	Мотоциклистичка одећа и додатна заштита као што су рукавице за личну употребу све док пружају само заштиту од климатских услова	Није ЛЗО	2.3.
Осим:			
14.3.	Мотоциклистичка одећа и додатна заштита за професионалну употребу (нпр. рукавице, чизме) само за заштиту од климатских услова	I	3.1. (е)

14.4.	Мотоциклистичка одећа и додатна заштита (нпр. Рукавице, обућа) за које се пружа додатна заштита (нпр. ваздушни јастук, штитници од удара за удове или леђа, јастучићи за лакат или рамена, заштита од посекотина и одеротина...)	II	3.2.
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
15.	Одећа уочљива са велике удаљености		
15.1	Одећа уочљива са велике удаљености	II	
15.2.	Прибор уочљив са велике удаљености (нпр. рефлектирајуће налепнице, висећи прибор попут висећих ознака)	II	3.2.
15.3.	Ловачка јакна направљена од флуоресцентног материјала како би сигнализирала присуство корисника	II	3.2.
Осим:			
15.4.	Уређаји високе видљивости (нпр. рефлектујући привесци за кључеве, ранчеви са рефлектујућим и/или флуоресцентним материјалом итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
Врста ЛЗО		Категорија сертификације	Образложење
16.	Заштита од УВ зрачења		
16.1.	Заштита очију од природног УВ зрачења (нормалан ниво) Пример: сунчане наочаре	I	3.1. (д)
16.2.	Заштита очију од природног УВ зрачења (виши ниво) Пример: наочаре за помрачење сунца	II	3.2.
16.3.	Заштита очију од вештачког УВ зрачења Заштитне наочаре са специфичним својствима заштите од УВ зрачења (нпр. наочаре за заваривање)	II	3.2.
16.4.	Заштита очију и коже од вештачког УВ зрачења. Пример: штитници за лице са специфичним својствима заштите од УВ зрачења	II	3.2.
16.5.	Заштита коже од вештачког УВ зрачења Сва одећа, укључујући одећу за цело тело или делове тела, капе и кациге, рукавице и обућу, пројектована и израђена тако да има специфична УВ заштитна својства против вештачког УВ зрачења (нпр. одећа заваривача)	II	3.2.
16.6.	Заштита коже од природног УВ зрачења Сва одећа, укључујући одећу за цело тело или делове тела, капе и кациге, рукавице и обућу, пројектована и израђена тако да има специфична својства заштите од УВ зрачења	I	3.1. (е)

Легенда:

1.1	1) лична заштитна опрема (ЛЗО) – јесте опрема пројектована и израђена тако да је носи или држи корисник ради сопствене заштите од једне или више опасности по његово здравље и безбедност, као и:	Члан 3.1 Правилника
1.2	(1) заменљиве компоненте ЛЗО које су од битног значаја за њену заштитну функцију,	Члан 3.1 (1) Правилника
1.3	(2) системи за повезивање ЛЗО који нису намењени да их корисник држи или носи, који су пројектовани за повезивање те опреме на спољни уређај или поуздано сидриште, који нису пројектовани да буду трајно причвршћени и који не захтевају причвршћивање пре употребе;	Члан 3.1 (2) Правилника
2.	Овај правилник примењује се на ЛЗО из члана 3. став 1. тачка 1) овог правилника.	Члан 2
2.1	1) ЛЗО која је пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира;	Члан 2 1)
2.2	2) ЛЗО која је пројектована за самоодбрану, са изузетком ЛЗО која је намењена спортским активностима;	Члан 2 2)
2.3	3) ЛЗО пројектовану и израђену за приватну употребу која се користи за заштиту од: (1) атмосферских утицаја који нису екстремне природе, (2) влаге и воде приликом прања посуђа;	Члан 2 3)
2.4	4) ЛЗО намењену искључиво за употребу на поморским пловилима или ваздухопловима, у складу са посебним прописима;	Члан 2 4)
2.5	5) ЛЗО за заштиту главе, лица или очију корисника, обухваћену посебним прописом који се односи на заштитне кациге и њихове визире намењене возачима мотоцикала и мопеда и њиховим путницима.	Члан 2 5)
	Прилог 1. Категорије ЛЗ према ризику:	Прилог 1. Категорије ЛЗ према ризику, Категорија I :
3.1 (а)	Категорија I. а) површинско механичко деловање;	1)
3.1 (б)	Категорија I. б) површинско механичко деловање;	2)
3.1 (ц)	Категорија I. ц) површинско механичко деловање;	3)
3.1 (д)	Категорија I. д) површинско механичко деловање;	4)
3.1 (е)	Категорија I. е) површинско механичко деловање;	5)
3.2	Категорија II. обухвата ризике који нису наведени у категоријама I. и III	
3.3 (а)	Категорија III: а) супстанци и смеша које су опасне по здравље;	1)
3.3 (б)	Категорија III: б) атмосфера са недостатком кисеоника;	2)
3.3 (ц)	Категорија III: ц) штетних биолошких агенса;	3)

3.3 (д)	Категорија III: д) јонизујућег зрачења	4)
3.3 (е)	Категорија III: е) средине са високом температуром чији се ефекат може упоредити са ефектом температуре ваздуха од +100°C или вишом;	5)
3.3 (ф)	Категорија III: ф) средине са ниском температуром чији се ефекти могу упоредити са ефектом температуре ваздуха од -50°C или нижом;	6)
3.3 (г)	Категорија III: г) падова са висине;	7)
3.3 (х)	Категорија III: х) струјног удара и рада под напоном;	8)
3.3 (и)	Категорија III: и) утапања;	9)
3.3 (ј)	Категорија III: ј) посекотина при раду са ручном моторном тестером;	10)
3.3 (к)	Категорија III: к) млазова високог притиска;	11)
3.3 (л)	Категорија III: л) прострелних рана или убода ножем;	12)
3.3 (м)	Категорија III: м) штетне буке.	13)